

Transrespect versus Transphobia

The Social Experiences of Trans People in the Philippines (with Filipino Translation)

| Edited by Charlese Saballe and Carsten Balzer / Carla LaGata

Society of Transsexual Women of the Philippines

TRANS RESPECT VERSUS TRANSPHOBIA
W O R L D W I D E

www.transrespect.org

www.tgeu.org Transgender Europe

A banner, resulted from a TvT training |
(Trans Rights Activism Workshop,
Darwin, Australia, May 2014)

Transrespect versus Transphobia

The Social Experiences of Trans People in the Philippines

| Edited by

Charlese Saballe and Carsten Balzer / Carla LaGata
TvT Publication Series Vol. 11

Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP)
STRAP Kababaihan, Inc.
Unit 4C Emilia, North Belton Communities, Quirino Avenue
Novaliches, Quezon City
Philippines 1123
strapmanila@gmail.com
www.facebook.com/strap.manila

Transgender Europe (TGEU)
www.tgeu.org

Transrespect versus Transphobia Worldwide (TvT)
c/o Transgender Europe (TGEU)
Kiefholzstr. 2
12435 Berlin
Germany
research@transrespect-transphobia.org
www.transrespect.org

Layout | Berno Hellmann, www.bernoh.de
Layout (Philippines) | Eli Camacho

Copyright 2015 by Society of Transsexual Women of the Philippines
(STRAP) and Transgender Europe (TGEU).

The reproduction of parts of this publication is permitted provided
that due acknowledgement is given and a copy of the publication
carrying the part in question is sent to STRAP or TGEU (TvT) at the
addresses above.

You can support the Transrespect versus Transphobia Worldwide
project with a donation:
www.transrespect.org/donation

The TvT project and this report are funded by

| Photo Credits

STRAP Archives | Pages 25, 30, 57, 62
Mikki Galang | Pages 26, 58
Jaakko Jaskari | Pages 23, 36, 70
Carla LaGata | Pages 2, 5, 7, 10, 21, 39, 42, 53

The front page art work cover is by Charlese Saballe.

Contents

Acknowledgements	4
Acronyms	5
Terminology	6
I. A Comparative View of the Experiences of Trans and Gender-diverse People in the Philippines, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey and Venezuela, as well as parts of Colombia and India	8
<i>Carsten Balzer/Carla LaGata and Jan Simon Hutta</i>	
I.1 Introducing the TvT project, its international cooperation and the comparative survey	8
I.2 Methodology	11
I.3 Comparative Results	13
I.4 Conclusion	21
II. The Social Experiences of Trans People in the Philippines	24
<i>C. Joy Cruz, Charlese Saballe and Brenda Alegre</i>	
II.1 The <i>transpin@ys</i> Historical, Socio-cultural and Legal Contexts	24
II.2 A portrait of the <i>transpin@y</i> Results of the survey	26
II.3 Moving forward Empowering <i>transpin@ys</i>	31
III. Appendix	32
III.a Transrespect versus Transphobia Worldwide Cooperation across continents	32
III.b The TvT Publication Series	33
III.c About the authors	34
III.d Endnotes	35
Salin sa Filipino	37
Kahulugan ng mga Katawagan	38
I. Paghahambing ng mga karanasan ng mga taong trans at gender-diverse sa Pilipinas, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey, Venezuela pati na rin ang ilang bahagi ng Colombia at India	40
<i>Carsten Balzer/Carla LaGata at Jan Simon Hutta</i>	
I.1 Pagpapakilala sa TvT project, ang pagtutulongan ng iba't ibang bansa at ang komparatibong pagsisiyasat	40
I.2 Pamamaraan	43
I.3 Komparatibong resulta	45
I.4 Konklusyon	55
II. Mga Karanasang Sosyal ng mga Transpin@y sa Pilipinas	56
<i>C. Joy Cruz, Charlese Saballe at Brenda Alegre</i>	
II.1 Ang mga Transpin@y: Mga Kontekstong Pangkasaysayan, Sosyo-kultural at Legal	56
II.2 Larawan ng isang transpin@y: Mga resulta ng sarbey	59
II.3 Pagsulong: Pagpapalakas ang mga boses at puwersa ng mga transpin@ys	65
III. Apendiks	66
III.a Transrespect versus Transphobia sa Buong Mundo: Pagtutulongan ng iba't ibang kontinente	66
III.b Ang TvT Publication Series	67
III.c Mga may-akda	68
III.d Mga Tala	69

Acknowledgements

Since the initial steps for the Transrespect versus Transphobia Worldwide (TvT) research project were taken in the spring of 2009, more than 200 people from over 100 countries have helped in shaping and developing this project. You can find their names on the TvT website www.transrespect-org.

Some of these individuals have also contributed significantly to this report by providing advising, sharing their contacts, organising and implementing the research in local contexts, generating data and tools of analysis, analysing the data and compiling the chapters, as well as by proofreading, conducting questionnaire reviews and providing translation. Without these people, it would not have been possible to write this research report. We would therefore like to express our sincere gratitude and acknowledge these people in alphabetical order. We have tried our best to name all those who have helped us. Should we erroneously have forgotten to mention anyone, we very much regret our oversight and apologise sincerely.

Tamara Adrián (Venezuela), Silvan Agius (Belgium), Brenda Alegre (Philippines), Aless Amparo (Philippines), Belissa Andia Pérez (Peru), Nicolas Beger (Belgium), Whitney Quanita Booyesen (South Africa), Jack Byrne (New Zealand), Mauro Cabral (Argentina), Seanel Caparas (Philippines), Jessa Carlson (Philippines), C. Joy Cruz (Philippines), Masen Davis (USA), Julia Ehrt (Germany), Justus Eisfeld (USA), Leilani Fainga'a (Tonga), Eva Fels (Austria), Isabel Ferreira (Brazil), Naomi Fontanos (Philippines), Hender Gercio (Philippines), Michael Heflin (USA), Berno Hellmann (Germany), Peter Hyndal (Australia), Gabriella 'Ilohahia (Tonga), Vilai 'Ilohahia (Tonga), Rena Janamnuysook (Thailand), Princess Jimenez (Philippines), Chayothon Kansaen (Thailand), Akekarin Kerdsong (Thailand), Kath Khangpiboon (Thailand), Polikalepo Kefu (Tonga), Thamar Klein (Germany), Ins A Kromminga (Germany), Agniva Lahiri (India), Roz Lee (USA), Yasmin Lee (Philippines), Dawn Madrona (Philippines), Joleen Mataele (Tonga), Jana Mittag (Germany), Daniel Moure (Germany), Kemal Ördek (Turkey), Nunthachai Phupoget (Thailand), Kristian Randelović (Serbia), Siwadon Rattanaket (Thailand), Charlese Saballe (Philippines), Brigitte Salvatore (Philippines), Ronnapoom Samakkeekarom (Thailand), Moritz Sander (Germany), Aris Sangkharom (Thailand), Sirinthip Sangsawan (Thailand), Sass Rogando Sasot (Netherlands), Shabeena Francis Saveri (India), Joseli Maria Silva (Brazil), Piphat Sirakoat (Thailand), Panisara Skulpichairat (Thailand), Amets Suess (Spain), Paween

Surinkham (Thailand), Carla Sutherland (USA), Jetsada Taesombat (Thailand), Honorable Salote Lupepau'u Tuita Taione (Tonga), Liesl Theron (South Africa), Jedsadaporn Thongngam (Thailand), Agabe Tu'inukuafe (Tonga), Watcharin Tayati (Thailand), Jelena Vidic (Serbia), Stephen Whittle (UK) and Sam Winter (Australia).

Last but not least, we wish to express our gratitude to the funders of the TvT project: the Arcus Foundation and the Open Society Foundations in the USA, as well as the Heinrich Böll Foundation in Germany and the Dutch government. Without their financial support, this research report would not have been possible.

| Acronyms

APTN	Asian-Pacific Transgender Network
FTM	Female-to-male
GID	Gender identity disorder (diagnostic category)
GRS/T	Gender reassignment surgery/treatment
ICRSE	International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe
IDAHOT	International Day against Homophobia, Biphobia and Transphobia
IGLYO	International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer Youth and Student Organisation
ILGA	International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association
LGB/T/I/Q/H	Lesbian, gay, bisexual/trans/intersex/ queer/heterosexual
MSM	Men who have sex with men
MTF	Male-to-female
NGO	Non-governmental organisation
OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
SOGI/E	Sexual Orientation and Gender Identity/ Gender Expression
SRS	Sex-reassignment surgery
STRAP	Society of Transsexual Women of the Philippines
SWAN	Sex Workers' Rights Advocacy Network
TDOR	International Transgender Day of Remembrance
TGA	Thai Transgender Alliance
TGEU	Transgender Europe
TLA	Tonga Leiti Association
TMM	Trans Murder Monitoring
TVT	Transrespect versus Transphobia Worldwide

| Details of the banner, result of a TVT training (Trans Rights Activism Workshop, Darwin, Australia, May 2014)

Terminology

Due to the great variety of concepts and self-definitions used by different communities around the world, we use the two established terms, 'trans people' and 'gender-diverse people', often simultaneously. We are aware of the challenges in using these terms, as they originated in Western discourses, in which binary gender/sex concepts are assumed as the norm.

In the context of the TvT research project and this report, **trans people** and **gender-diverse people** include those with a gender identity that is different from the gender they were assigned at birth, and those who wish to portray their gender in a way that differs from the gender they were assigned at birth. Among them are those people who feel they have to – or who prefer or choose to – present themselves in a way that conflicts with the social expectations of the gender role assigned to them at birth, whether they express this difference through language, clothing, accessories, cosmetics or body modification. These include, among many others, transsexual and transgender people, trans men and trans women, transvestites, cross-dressers, no-gender, liminal-gender, multigender and genderqueer people, as well as intersex people who relate to or identify as any of the above. Also included are those who identify with local, indigenous or subcultural terms – such as *Leitis* in Tonga – and relate to the terms 'trans people' or 'gender-diverse people', for instance in international activist contexts. Further included are those people in non-binary gender-systems who were raised in a different gender than male or female and who self-identify as trans people or gender-diverse people in international contexts.

'**Transphobia**' and '**Transrespect**' are the guiding terms in this project: they encompass a spectrum from violence, discrimination and negative attitudes towards gender-diverse/trans people on the one hand to recognition, acknowledgement and respect on the other. It is necessary to investigate both of these poles in order to develop viable analyses and politics related to trans activism. To underline the significance and specific meanings of these terms in the context of this report, we spell them in capital letters throughout.

We use the term **Transphobia** to denote forms of violence, discrimination, hatred, disgust, aggressive behaviour and negative attitudes directed at individuals or groups who transgress or do not conform to social expectations and norms around gender. This includes institutionalised forms of discrimination, criminalisation, pathologisation and stigmatisation and manifests in various ways, ranging from physical violence, hate speech, insults and hostile media coverage to forms of oppression and social exclusion. Transphobia particularly affects gender-diverse/trans people. It operates together with further forms of power and violence and entails contextualised engagements. Used in the social sciences to denominate a complex social phenomenon, it has acquired a much broader meaning than what is suggested by the term 'phobia', which is understood in psychology as an individual pathological response.

The term **Transrespect**, in the context of the TvT project, does not simply refer to the absence of any form of Transphobia; it is instead the expression of deep respect for and positive recognition of gender-diverse/trans people. It includes the acknowledgment of the unique or particular ways in which these people enrich society. Thus, Transrespect acknowledges the cultural and social benefits of gender non-conformity, gender liminality and gender diversity. It can manifest in individual behaviour as well as in the reproduction, transformation and creation of sociocultural formations, including institutional, cultural, social or religious roles. Transrespect can benefit not only certain individuals or minorities, but society as a whole.

| Trans activist from Botswana at an international trans manifestation in Barcelona (Spain), June 2010

I. A Comparative View of the Experiences of Trans and Gender-diverse People in the Philippines, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey and Venezuela, as well as parts of Colombia and India

Carsten Balzer/Carla LaGata and Jan Simon Hutta

I.1 Introducing the TvT project, its international cooperation and the comparative survey

The comparative survey presented here emerged in response to the persistent need for evidence-based comparative data regarding the human-rights situation of trans and gender-diverse people. Complementing Transgender Europe's (TGEU) on-going Trans Murder Monitoring (TMM) and Legal and Social Mapping projects, it forms part of the international Transrespect versus Transphobia Worldwide (TvT) research project. When the first TMM results were published in *Liminalis – A Journal for Sex/Gender Emancipation and Resistance* in 2009, the great international resonance it elicited brought into sharp relief the acute need for systematic knowledge on the subject. This need was also articulated, at around the same time, during the 2nd LGBT Human Rights Conference of the OutGames in Copenhagen in 2009, when the then Commissioner for Human Rights of the Council of Europe, Thomas Hammarberg, presented an Issue Paper called *Human Rights and Gender Identity*.¹ The Issue Paper contains 12 'Recommendations to the Council of Europe member states', the last of which reads: 'Develop research projects to collect and analyse data on the human rights situation of transgender

persons including the discrimination and intolerance they encounter with due regard to the right to privacy of the persons concerned'.² The need for research on the human-rights situation of trans people is even more evident in many parts of the world outside Europe.

The advocacy network Transgender Europe (TGEU), which was established in 2005, has provided a great environment for gathering the expertise of trans activists from around the world. With its 85 member organisations in 42 countries and its organisational structure, it has facilitated the development of the TvT project, its research collaborations and its administrative implementation. With the assistance of dozens of partner organisations and experts in more than 100 countries throughout the world, as well as funding from the ARCUS Foundation (USA), the Open Society Foundations (USA) and the Heinrich Böll Foundation (Germany), TGEU has enabled the TvT project to produce knowledge on the human-rights situation of trans and gender-diverse people worldwide. In 2012, Charles Radcliffe, from the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR), commented: 'As in all issues of promoting rights of ostracized and marginalized people, the first step is to start putting the facts on the table. The *Transrespect versus Transphobia Worldwide* project is an important contribution to this end'.³ Radcliffe referred to the TvT's Trans Murder Monitoring as well as the Legal and

Social Mapping, which provide comparative research data on the human-rights situation of trans and gender-diverse people in 140 countries worldwide.⁴ > *Figure 1*

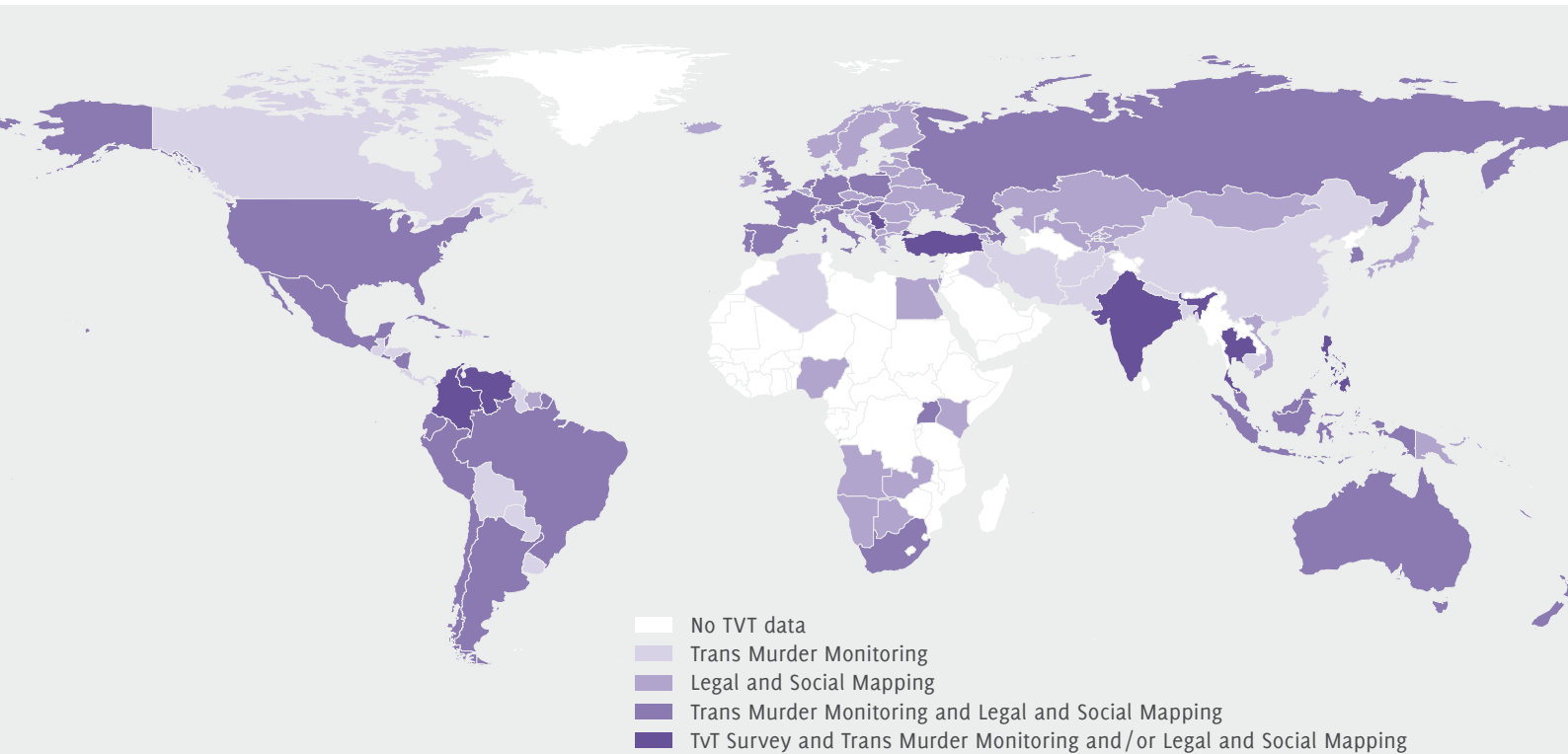
The present report complements these projects through in-depth, country-specific research on trans and gender-diverse people’s experiences with Transrespect and Transphobia. It is based on a survey questionnaire developed in 2010 and 2011 through an extensive review. Members of the international TVT Advisory Board from Africa, Asia, Central and South America, Europe, North America and Oceania helped ensure the questionnaire’s transcultural adequacy so that it could be used in all world regions. During a three-day Strategic Planning Meeting in Berlin in October 2011, representatives of trans/LGBT organisations from India (People Like Us), the Philippines (Society of Transsexual Women of the Philippines), Serbia (Gayten-LGBT), South Africa (Gender Dynamix), Tonga (Tonga Leiti Association) and Venezuela (DiverLex) met to discuss the peer-research concept and the distribution of the budget. While Gender Dynamix could not continue participating due to work overload, Pembe Hayat from Turkey joined in November 2011.⁵

In 2012, the *TVT Survey on the Social Experiences of Trans and Gender-diverse People* was conducted in the Philippines, Serbia, Turkey, Tonga and Venezuela, as well as parts of

TVT survey partners and country of implemented research

- DiverLex | Venezuela and parts of Colombia
- Gayten-LGBT | Serbia
- Gender Dynamix | No research implementation
- Pembe Hayat/Red Umbrella | Turkey
- People Like Us | India (West Bengal)
- Society of Transsexual Women of the Philippines | The Philippines
- Thai Transgender Alliance | Thailand
- Tonga Leiti Association | Tonga

India and Colombia, resulting in interviews with more than 660 trans and gender-diverse individuals. In 2014, the research was additionally implemented in Thailand, adding another 202 questionnaires to the already existing data, while People Like Us could not carry out this second research phase. The data analysis was conducted in 2014

Figure 1 | Transrespect versus Transphobia Worldwide research project – Data from 140 countries worldwide
© EuroGraphics for the administrative boundaries (date of information July 2015)

and 2015. Unfortunately, the Venezuelan chapter could not be completed before the closing date and therefore could not be included in this report. However, the data from Venezuela and some additional data from parts of Colombia (the cities of Bogotá, Cali and Medellín and the state of Manizales) as well as from West Bengal in India are included in the comparative analysis presented later in this chapter.

The analysis of the 863 questionnaires from the Philippines, Serbia, Turkey, Tonga, Venezuela and parts of Colombia and India have revealed some surprising findings. These include the fact that for the vast majority of respondents in all countries, their gender identity is not recognised in their legal documents. Furthermore, the findings suggest a divergence between adult trans and gender-diverse people's experiences of Transrespect, on the one hand, and discrimination and violence during childhood and adolescence, on the other. Particularly worrying are the results in regard to the experiences of trans and gender-diverse children and teenagers at school: in most countries,

between more than a third and almost half of respondents reported that they experienced forms of sexual violence in school. The comparison of different religions in different countries shows that religious acceptance of trans and gender-diverse people cannot be attributed to the specific religions as such, but must be connected to the particular social and cultural contexts. Moreover, the study provides additional empirical data for issues that have long been addressed by activists, such as the intense forms of Transphobia in several social environments. Surprisingly, such forms of Transphobia also exist to some degree in countries that are perceived as rather trans-friendly and show moderate or even high levels of Transrespect, such as the Philippines, Thailand and Tonga. The survey furthermore demonstrates that police harassment and violence pose a persistent challenge in most countries, affecting trans sex workers in particular.

| From back row to front: Jan Simon Hutta (TGEU, Germany), Carla LaGata (TGEU, Germany), Naomi Fontanos (STRAP, the Philippines), Kristian Randelović (Gayten-LGBT, Serbia), Jana Mittag (Heinrich Böll Foundation, Germany), Tamara Adrián (Diverlex, Venezuela), Joleen Mataele (TLA, Tonga), Julia Ehrh (TGEU, Germany), Agniva Lahiri (PLUS, India), Whitney Quanita Booysen (Gender Dynamix, South Africa), at the panel presentation 'Trans Rights Are Human Rights!' after the TVT Strategic Planning Meeting in October 2011.

1.2 Methodology

The *TvT Survey on the Social Experiences of Trans and Gender-diverse People* combines activist data collection with the empowerment of local trans and gender-diverse people through peer research. This approach was discussed and substantiated among the collaborating project partners from Africa, Asia, Europe, Oceania and South America at the above-mentioned Strategic Planning Meeting in October 2011.

In what follows, we explain the design of the transcultural questionnaire and the peer-research methodology. We will then comment on the implementation of the survey and some specificities regarding individual countries.

The transcultural questionnaire

The questionnaire used for the TvT survey is structured in nine domains:

1. General information
2. Family, friends and partners
3. Education
4. Labour market, job, earning one's living
5. Health-care
6. Legal and criminal justice systems
7. Religion
8. Society
9. Culture

These sections cover a wide range of topics in order to include issues that are highly pertinent in some countries (e.g. hormone treatment or sex work), even though they may not be as pertinent in others. Moreover, the items of all sections have been designed so as to be applicable as much as possible to the respective local and regional contexts. For this purpose, a draft version of the questionnaire was reviewed by TvT's international Advisory Board, which consists of more than 20 experts from all world regions. During the 2011 Strategic Planning Meeting, the questionnaire was revised a last time, resulting in the final version agreed on by all project partners who participated in the meeting.

Various items demanded special attention in order to be transculturally adequate. These ranged from the listing of major religions (Item 1.9) to the use of formulations such as 'How do you currently earn your living?' (Item 1.11) rather than assuming that income is generated through formal 'employment'. Moreover, formulations like 'identity' rather than 'gender identity' were chosen in order to avoid addressing participants in a language specific to (Global North-shaped) academic and political discourses.

It was also important to account for the variety of gender identities, including identities based on binary conceptions of femininity and masculinity and non-binary and third-gender conceptions. Item 1.13, in the General section, gives a range of gender identities as well as open-reply options. It specifies several MTF and FTM identities that in one way or another presuppose the binaries of male and female, alongside 'Other' – third sex/gender, non-gendered, gender-queer, indigenous/local identities and other – identities.

All sections combine quantifiable reply options and prompts for open answers. Sections 2 to 9 also include prompts for longer, narrative replies suitable for qualitative analysis, for instance item 3.4, 'Did you ever receive special forms of respect and acknowledgement from teachers because of your identity?', or item 4.2., 'Have you ever lost your job because of your identity?'

The empowering peer research

The survey concept involving the intended empowerment of research participants is based on peer-research approaches developed in response to distanced and objectifying forms of knowledge production. In particular, it has been adapted in modified form from the *People Living with HIV Stigma Index* developed in the Global South.⁶ The TvT survey is not meant to be an abstract academic exercise done 'to' trans and gender-diverse people's communities; it is rather intended to embrace all those involved in a participatory spirit. Trans and gender-diverse people have been and will continue to be at the centre of the process as interviewers and interviewees, and are in charge of how the information is collected, analysed and used.

In this approach, survey participants are interviewed by peers and, apart from sharing their experiences, they also have the possibility of gaining new knowledge. For this purpose, all project partners were trained in how to conduct peer research and best distribute relevant knowledge to the interviewers. The interviewers were trained in interviewing and in facilitating participatory group discussions. They received guidance on dealing with difficult emotional situations and referring people for counselling or further sources of advice and information. These important skills may be of use to the interviewers in the future if they are (or wish to become) involved in similar projects or other research studies. For example, in Thailand training participants received signed certificates after completing the training for use at universities or in similar contexts.

The training and the survey as a whole thus aimed to empower interviewers and participants through the interviews and their active inclusion in the research process. One of the respondents in Serbia, a trans woman, stated that it was very important for her to participate in the survey and that she knows her statements and examples are important and helpful not only for herself, but also for her trans brothers and sisters.

A key principle of the interactive empowerment approach is that the survey is conducted by peers, i. e. other trans and gender-diverse people. While it is impossible for the interviewer to assume 'full' peer status in terms of age, social status, race, class, region or specific gender identity, the fact that all interviewers identified as trans or gender-diverse was vital in promoting an atmosphere of confidence and mutual trust. In particular, all interviewers were associated with activist organisations that provide spaces for the concerns of trans and gender-diverse people from different backgrounds.

Another principle, the combination of gathering information and sharing knowledge, meant that interviewers distributed information regarding where trans and gender-diverse people can receive support and how they can partake in political processes concerning the issues at stake. At the same time, the activists conducting the interviews were trained as interviewers and observers and became active listeners.

Analysis and composition of data

The analysis aims to provide a comparative overview of experiences of Transrespect and Transphobia in each of the particular domains. It seeks to identify which aspects in the wide range of domains examined are especially positive or problematic and in need of political attention. It also seeks to foster insights into the extent to which experiences can be associated with factors like a certain religion, or the extent to which they ensue from the particular ways in which such issues are articulated in different contexts. The country-specific analyses moreover focus on issues deemed particularly relevant in the respective contexts. They also contextualise the findings in light of other studies and the specific political, legal and social situation.

To organise and process the data for analysis, TGEU contracted a professional analyst, Eva Fels from the Austrian trans organisation Trans X, who designed tools and introduced project partners to their use at a TvT team meeting in Budapest in April and May 2014. The country-specific data analysis was conducted in cooperation between TGEU and the partners and discussed at several

TvT team meetings in 2014 (Budapest, Darwin, Mexico City). The editors conducted the comparative analysis in 2015.

The size of data sets assembled by project partners through the participatory peer research varies from country to country. In Colombia and Serbia (24 and 28 questionnaires, respectively), the numbers are lowest, although their disparate population sizes – Colombia has 48 million inhabitants, as compared Serbia's 7 million – need to be kept in mind. The number of 104 questionnaires in the Philippines is also at the lower end of the scale in view of the country's population of 98 million. Numbers are moderate in Thailand, with 202 questionnaires (67 million inhabitants); in Turkey, with 109 questionnaires (75 million inhabitants); in Venezuela, with 89 questionnaires (30 million); and in West Bengal, with 199 questionnaires (91 million). In Tonga, 108 questionnaires were completed, a very large number, given its population of 103,000. Among the reasons for the variations in the size of data sets, apart from the countries' respective sizes, are the differences in accessibility of the countries' regions and, importantly, in the visibility of trans and gender-diverse people. Their visibility is particularly low in Serbia, whereas in the other countries it is fairly high.

The present report focuses on the quantitative items of the survey to enable a comparative overview. Here, we would especially like to acknowledge Eva Fels' great contribution and commitment to processing the data in order to make a comparative analysis possible. The country chapters also include some discussions of qualitative items, which can be further interpreted in future analyses. In the country chapters, the quantitative data is complemented by responses from the open questions and/or further information from local activists.

The survey results for individual countries will be published in each participating country, alongside this comprehensive report, as well as in the TvT Publication Series (see Appendix). The project partners thus have the opportunity to focus and elaborate on acute political concerns. They have decided to organise events with stakeholders, politicians or other NGOs to launch and present the country reports in their respective countries.

The way the interviews were carried out in the local contexts differed from country to country. While in most countries the organisations implementing the survey followed the face-to-face peer-interview approach, in Tonga the questionnaires were filled out in a guided collective session in the capital, Nuku'alofa. This modification was owed to the fact that the Kingdom of Tonga encompasses 176 islands, of which 36 are inhabited, and that travel is either extremely time consuming (by sea) or expensive (by air).

I.3 Comparative Results

The data sample analysed for this report is based on 863 completed survey questionnaires from the Philippines (104), Serbia (28), Thailand (202), Tonga (108), Turkey (109) and Venezuela (89). It also includes questionnaires from parts of Colombia (24), i.e. the cities of Bogotá, Cali and Medellín and the state of Manizales, as well as the state of West Bengal in India (199). It needs to be noted that several items in the survey were responded to by only some of the participants. In part, this is due to the fact that some questions followed up on other questions and became irrelevant if the previous questions had been answered in the negative. We have added endnotes to indicate the cases in which only some of the participants responded to a given question. The country chapters provide more detail regarding the share of respondents who answered given questions.

Age and migration

The average age of all participants was 28.5 years, varying strongly across the countries. For example, while the average in Thailand and India (West Bengal)⁷ was 25.5 years, with 75 per cent and 68 per cent of respondents, respectively, under the age of 23, in Turkey it was 35, with only 5 per cent under 23, but 38 per cent over 35. > [Table 1](#)

Table 1 | Age

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Average	27.5	30.5	25.5	28.0	35.0	28.9	26.8	25.5
< 23	59%	19%	75%	38%	5%	53%	63%	68%
24 - 27	17%	22%	11%	19%	11%	15%	17%	18%
28 - 30	16%	19%	6%	9%	14%	15%	8%	9%
31 - 35	9%	15%	8%	14%	32%	18%	13%	6%
> 35	0%	26%	0%	20%	38%	0%	0%	0%

Table 2 | Residence and migration

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Born in country	98%	100%	96%	99%	96%	96%	100%	95%
Raised in current location	84%	56%	72%	93%	62%	60%	63%	81%

Table 3 | Gender identity

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Trans women	78%	36%	89%	-	86%	80%	96%	95%
Trans men	13%	64%	1%	-	8%	20%	4%	1%
Other	3%	-	8%	100%	6%	-	-	-
No answer	6%	-	2%	-	-	-	-	4%

The vast majority of all participants were born in the respective countries, ranging from 95 per cent in India to 100 per cent in Colombia and Serbia.⁸ Furthermore, the majority of all participants lived in the city, village or island where they were born and raised, ranging from 56 per cent in Serbia to 93 per cent in Tonga. > [Table 2](#)

Details regarding migration and the reasons for migration can be found in the country chapters.

Gender identity and expression

As explained above, the questionnaires also included questions regarding the respondents' specific gender identity. With the exception of Serbia, where 64 per cent identified as FTM, overall trans women and female-identified trans and gender-diverse people (the local identity Leiti in Tonga) are prevalent. The share of trans women and female-identified trans and gender-diverse people ranged from around 80 per cent in the Philippines and Venezuela to 96 per cent in Colombia and Tonga, respectively. > [Table 3](#)

There might be two major reasons for the predominance of trans women and female-identified trans and gender-diverse people. On the one hand, with the exception of Serbia, in all countries the research was implemented by organisations dominated by female-identified trans and gender-diverse people, who have better

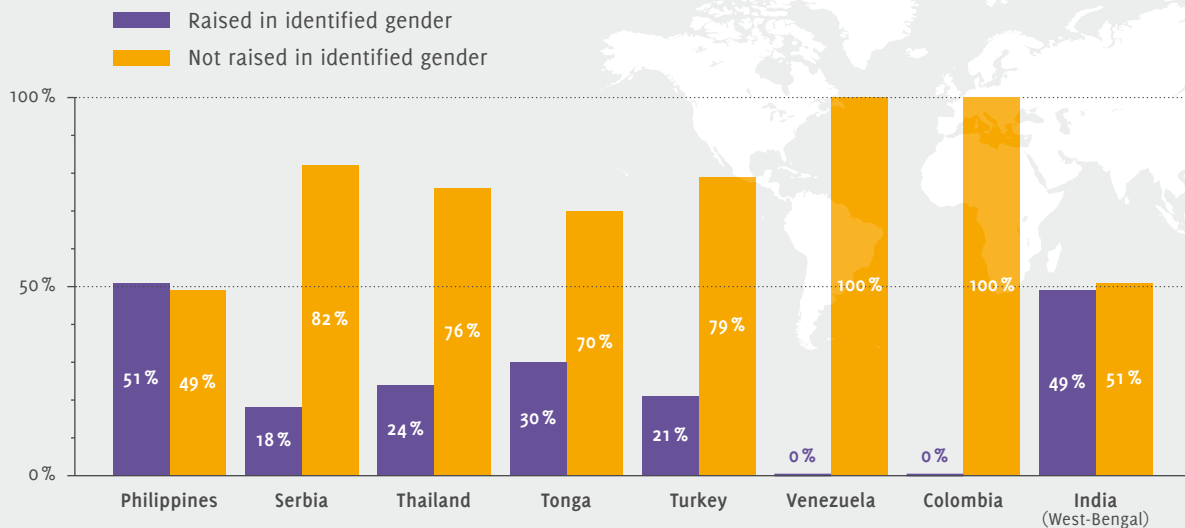

Figure 2 | Live in preferred gender

contacts to these communities. On the other hand, in many countries female-identified trans and gender-diverse people are more visible than male-identified trans and gender-diverse people, which may facilitate outreach. Still, the lack of male-identified trans and gender-diverse people's voices in the TvT survey poses a challenge to the interpretation of the findings and must be addressed in future research.

The question of whether respondents were raised in the gender identity they now identify with resulted in some expected and some unexpected results. While all participants in Colombia and Venezuela stated that they were not raised in the gender they now identify with, and while more than two-thirds stated the same in Serbia, Turkey, Thailand and Tonga, in India (West Bengal) and the Philippines only half of the respondents stated that they were not raised in the gender they now identify with. >

Figure 2

A more homogeneous result ensued from the question of whether respondents live in the gender they identify with. The vast majority of all respondents in all countries except India (West Bengal) stated that they always or often live in the gender they identify with: 96 per cent in Thailand, 95 per cent in Turkey, 94 per cent in Venezuela, 92 per cent in Colombia and Tonga, 90 per cent in the

Philippines and 86 per cent in Serbia. In India (West Bengal), only 51 per cent of respondents said the same, while 11 per cent stated that they never live in the gender they identify with. > Table 4

Legal gender recognition

In stark contrast to these findings, the question of whether the gender the participants identify with is reflected in their identity documents was mostly answered in the negative. While a vast majority in all countries except India (West Bengal) said that they always or often live in the gender they identify with, for a vast majority in all countries except Serbia, this gender is not recognised in their legal documents. In Colombia and Venezuela, 100 per cent; in Tonga, 99 per cent; in Thailand, 97 per cent; in India, 96 per cent; in the Philippines, 94 per cent; in Turkey, 82 per cent; and in Serbia, 62 per cent of all respondents stated that their gender identity is not legally recognised. > Figure 3

This finding not only highlights the need for legal gender-recognition legislation in the Philippines, Thailand, Tonga, Serbia⁹ and Venezuela, but it also raises questions regarding the practical application of legal gender-recognition legislation in India (West Bengal) and Turkey. Fortunately, in June 2015 Colombia's Ministry of Justice and

Table 4 | Live in preferred gender

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Always	85%	67%	94%	91%	89%	82%	88%	44%
Often	5%	19%	2%	1%	6%	12%	4%	17%
Sometimes	9%	11%	2%	3%	4%	4%	8%	14%
Rarely	0%	4%	0%	2%	1%	1%	0%	14%
Never	1%	0%	1%	4%	1%	0%	0%	11%

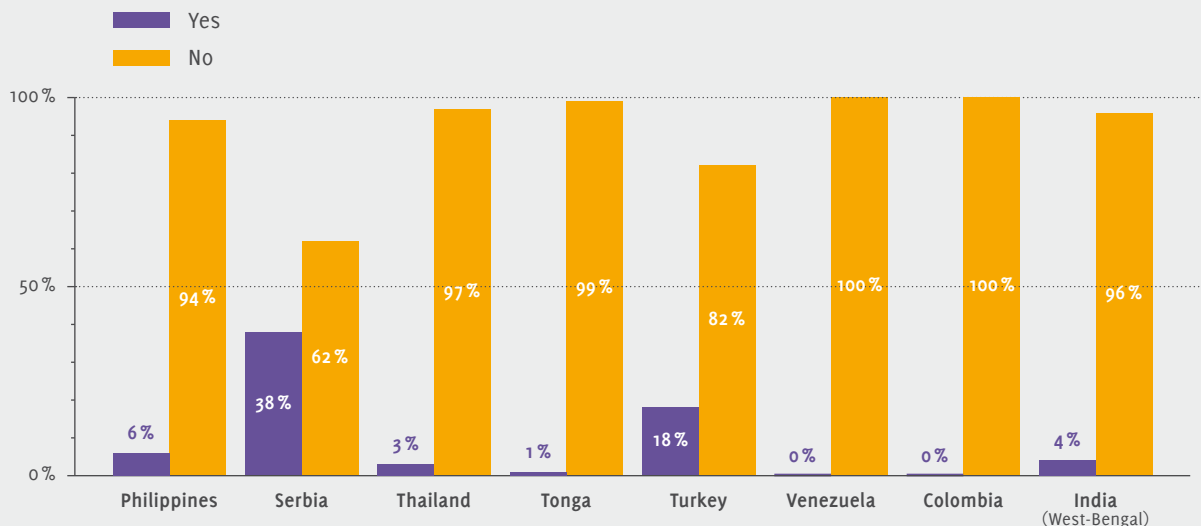

Figure 3 | Gender recognised in documents

the Ministry of the Interior signed a decree that eliminates the need for psychiatric or physical examinations to prove an individual's gender identity, thereby simplifying the process of legally changing one's gender. On 9 June 2015, the first ten Colombian trans people took advantage of the new rules.¹⁰ Further details, e.g. regarding the effects of the lack of legal gender-recognition legislation or the problems with existing legislation, can be found in the country chapters.

Experiences in school

All or almost all respondents had some kind of formal school education, with some exceptions in the Philippines (87 per cent), Tonga (90 per cent) and Thailand (92 per cent).

The analysis of the respondents' school experiences reveals some worrisome trends in all countries. In more than half of the countries (Philippines, Turkey, Serbia, Venezuela, Colombia), a third to half of respondents said that they found it hard to change classes or schools due to negative experiences involving their identity. In Tonga, only 2 per cent stated that it was hard to change classes or schools, while in Thailand and India (West Bengal), 10 per cent and 19 per cent, respectively, stated the same. Disrespect from their teachers due to their gender identity was experienced by a third or more of respondents in Venezuela, Serbia and Colombia. In Colombia, 22 per cent stated that they experienced violence from their teachers due to their identity, in India (West Bengal) and the Philippines 13 per cent did so and in Venezuela 9 per cent, followed by Tonga (6%), Thailand (5%), Serbia (4%) and Turkey (2%).

While this question was not explicitly included in the survey, it is important to note that not all participants

expressed their preferred gender while at school, and the question of when participants started to express their identity within their family sheds some light in this regard. While for Colombia, the Philippines, Thailand and Tonga, the average age ranged from 9.6 (Thailand) to 10.7 (Tonga), in India (West Bengal) the average was 12.1, and in Venezuela 13.6. In Serbia and Turkey, the average age participants gave was 16.5 and 17.5, respectively. The author of the Turkish country report also mentions that many trans people in Turkey are forced to quit school. One of the respondents in Serbia stated that they changed schools because they were sexually abused at the first school they attended. In the Philippines, conservative Christian school policies require pupils to wear gendered uniforms.

The figures regarding bullying by other students because of one's identity are extremely worrisome: in more than half of the countries, between half and almost all respondents stated that they experienced bullying. In Colombia, 92 per cent experienced bullying at school, followed by Venezuela (78%), the Philippines (72%), Turkey (61%) and Serbia (50%). In India (West Bengal) 37 per cent stated that they were bullied, in Thailand 27 per cent and in Tonga 8 per cent.

With the exception of Thailand, in all countries a quarter to two-thirds of respondents stated that they experienced physical attacks by other students due to their identity. In Colombia, 67 per cent said that they were physically attacked by other students, followed again by Venezuela (47%), India (West Bengal) (32%), Turkey (31%), Tonga (28%), Serbia (22%) and the Philippines (22%). Again, the late age at which trans people in Serbia and Turkey in particular might have started to express their identity needs to be kept in mind. Even more worrisome are the figures regarding the experiences of sexual violence at

Table 5 | Discrimination at school

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Formal education	87%	100%	92%	90%	98%	100%	100%	100%
Difficulties in changing schools/classes	30%	34%	10%	2%	33%	42%	54%	18%
Disrespect by teachers	24%	32%	12%	4%	18%	31%	42%	22%
Violence by teachers	13%	4%	5%	6%	2%	9%	22%	13%
Bullying by students	72%	50%	27%	8%	61%	79%	92%	37%
Violence by students	22%	25%	8%	28%	31%	47%	67%	32%
Sexual violence	35%	4%	29%	13%	23%	29%	46%	48%

school. In India (West Bengal) and Colombia, almost half of the respondents stated that they experienced sexual violence from other students due to their identity, followed by the Philippines, Venezuela and Thailand, where up to a third of all respondents did so. In Tonga, where 8 per cent of the respondents reported experiences of sexual violence at school, one of the respondents explained that she was often forced to have intercourse by the older boys. Another declared that she was forced to perform oral sex in the dormitory.

In sum, the survey indicates the strong need to consider the experiences of trans and gender-diverse people at school. Given the high levels of Transrespect in Tonga (see below), for instance, the high number of experiences of physical attacks and sexual violence in school in that country are particularly worrisome. Experiences at school are discussed at length in the chapters on the Philippines and Tonga. Moreover, violent and discriminatory behaviour by teachers and other students might also be part of the reason that many trans and gender-diverse people start to express their identity only during late adolescence in other contexts like the family, especially in Serbia and Turkey. > [Table 5](#)

Experiences with jobs and paid work

Another strong variance across countries can be observed in regard to experiences in the labour market. In response to whether participants earn their living through paid work, affirmative answers range from 33 per cent in India (West Bengal) and 42 per cent in Colombia to 78 per cent in

Tonga and 88 per cent in Turkey. Interestingly, several participants from the Philippines reported being especially appreciated by their family members because they support their families financially. In Colombia, 87 per cent of respondents stated that they have been refused employment often or once or twice because of their gender identity; in Venezuela, 84 per cent said the same, and in Turkey 52 per cent, but in Tonga only 4 per cent have had this experience. In Serbia, where 11 per cent of the respondents reported such experiences, one of the respondents explained that the fact that their gender marker does not match their appearance repels most employers.

The question of whether respondents have ever lost their job because of their gender identity was answered in the affirmative by 39 per cent of respondents in Turkey and 19 per cent in Venezuela, but by only 5 per cent in Tonga and 2 per cent in Thailand. Employment support, for instance in the form of training, was received by 41 per cent of respondents in the Philippines, 36 per cent in India (West Bengal) and 30 per cent in Tonga, but only 1 per cent in Venezuela and none in Colombia.

These experiences may also be reflected in the number of trans and gender-diverse people who earn their money through sex work. Ninety-nine per cent of respondents in Colombia, 76 per cent in Turkey, 68 per cent in Venezuela and 47 per cent in the Philippines, but only 21 per cent in Tonga and 14 per cent in Serbia, stated that they earn their living by doing sex work. > [Table 6](#)

The large number of sex workers in Colombia, Venezuela and Turkey may relate to the high level of discrimination in the labour market, as well as to the extre-

Table 6 | Discrimination at job

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Paid work	55%	46%	54%	78%	88%	61%	42%	33%
Employment refused	40%	11%	22%	4%	52%	84%	87%	12%
Lost job	11%	12%	2%	5%	39%	18%	11%	0%
Sex work	47%	14%	37%	21%	76%	68%	95%	26%
Employment support	41%	8%	16%	30%	2%	1%	0%	36%

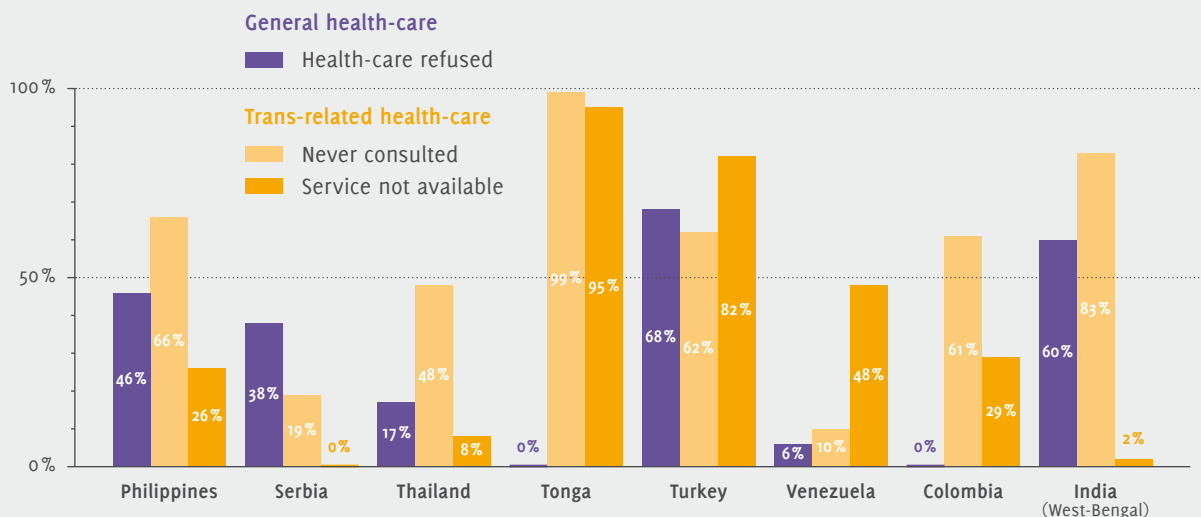

Figure 4 | General and trans-related health-care

mely worrying degree of violence and discrimination faced by trans and gender-diverse people at school. As Balzer demonstrated in his study on trans people in Rio de Janeiro, several trans sex workers started doing sex work as teenagers mostly because of their transphobic experiences in school and family environments.¹¹ Overall, the varying number of participants in the different countries needs to be kept in mind, especially in the case of Serbia. The comparatively low number of reported trans sex workers in Serbia may be a result of the difficulties the local project partner encountered in reaching out to trans sex workers. This possibility should be considered in further research.

At any rate, both experiences with paid work in general and with sex work in particular suggest an acute need to improve trans and gender-diverse people's employment situation across all countries.

Experiences with the health-care system

The number of trans and gender-diverse people who have been refused general health-care services because of their identity is surprising. In Turkey, 24 respondents (or 68% of all respondents who answered the question) stated that they were refused general health-care services because of their identity. In the Philippines, 13 respondents (or 46% of all respondents who answered the question) answered the same, while in Venezuela eight (or 6% of all respondents who answered the question), in India (West Bengal) six (or 60% of all respondents who answered the question), in Thailand two (or 17% of all respondents who answered the question) and in Colombia and Tonga none of the respondents answered the same. In Serbia, for instance, one of the respondents explained: *'The doctor refused to*

examine or look at me and wrote that I am healthy'.

A different picture emerges from the analysis of questions regarding trans-related health-care services. Ninety-nine per cent of respondents in Tonga stated that they have never consulted health-care professionals for trans-related health-care services. Non-consultation was also prevalent in most other countries: 83 per cent in India (West Bengal), 66 per cent in the Philippines, 62 per cent in Turkey, 61 per cent in Colombia and 48 per cent in Thailand have never received trans-specific health care. The rate in Thailand is surprising, since Thailand is seen as the country to which most trans people in the region travel in order to have gender-reassignment surgery. The authors of the Thailand chapter conclude that *'trans-specific health-care is still uncommon in Thailand'*. Only in Serbia did a majority of respondents (81%) say that they have received trans-related health services. The reasons given for non-consultation vary from a lack of availability to a lack of knowledge of how to access the services to the prohibitive cost. While in Tonga and Turkey, a majority of 95 per cent and 82 per cent, respectively, stated that trans-related health-care services are not available, in Thailand (8%), India (2%) and Serbia (0%) very few people or none said the same.¹² The survey questionnaire contained several specific questions regarding trans-related health-care, which we have not analysed comparatively due to the inconsistencies in the respondent numbers. These questions are analysed in detail in the country chapters. > [Figure 4](#)

Experiences within religious communities

The majority of respondents belong to one of four major world religions: Buddhism (97% in Thailand), Christianity (96% in Tonga, 91% in the Philippines, 83% in Colombia,

Table 7 | Religion

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Buddhist	1%	0%	97%	0%	0%	0%	0%	0%
Christian	91%	63%	1%	96%	3%	70%	83%	0%
Hindu	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	82%
Jewish	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	6%
Muslim	2%	4%	2%	0%	76%	0%	0%	12%
Sikh	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Taoist	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
No religion	4%	33%	0%	4%	15%	30%	17%	0%
Other	4%	0%	0%	0%	6%	0%	0%	0%

70% in Venezuela, and 3% in Serbia), Hinduism (82% in India (West Bengal)) and Islam (76% in Turkey). Only in Serbia and Venezuela did a third of participants state that they have no religion. > Table 7

The ways in which the respondents have been treated and behave within their religious communities varies from religion to religion, and also from country to country. In all countries except India (West Bengal) (82% Hindu, 12% Muslim, 6% Jewish), only 1 to 6 per cent of the respondents belonged to a religion other than the country's dominant one. Due to the lack of reliable data, we focus in the following only on experiences with the major religion in each country.

Of the 97 per cent of trans and gender-diverse people in Thailand who are Buddhist, 80 per cent said they are always open regarding their identity, and 98 per cent said they are allowed to participate in religious services. Of the 82 per cent of trans and gender-diverse people in India (West Bengal) who are Hindu, only 12 per cent stated they are always open regarding their identity, and 81 per cent said they are allowed to participate in religious services. Of the 76 per cent of trans and gender-diverse people in Turkey who are Muslim, only 16 per cent said they are always open regarding their identity, and 84 per cent said they are allowed to participate in religious services.

There is quite some variety with regard to trans and gender-diverse people who are Christian in Christian-majority countries. In Tonga, 96 per cent of trans and gender-diverse people are Christian, 80 per cent of whom reported that they are always open about their identity. In the Philippines, 71 per cent (of 91% Christians), in Venezuela 23 per cent (of 70% Christians) and in Serbia 23 per cent (of 63% Christians) reported the same. At the same time, 100 per cent of the Christian trans and gender-diverse people in Serbia said that they are allowed to participate in their religious community;¹³ 91 per cent in Tonga and 77 per cent in the Philippines, but only 11 per cent in Venezuela, said the same.

The variation regarding Christian trans and gender-diverse people's experiences in different countries clearly shows that the religious acceptance of trans and gender-diverse people cannot be attributed to the different religions as such, but must be connected to the particular social and cultural contexts in question. This is suggested especially by comparing Tonga on the one hand and Colombia and Venezuela on the other. > Table 8

Experiences in society | Transrespect versus discrimination and violence

While the previous sections have focused on particular

Table 8 | Experiences with major religion

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Being open within religious community								
Always	71%	23%	80%	80%	16%	23%	33%	12%
Sometimes	11%	0%	7%	12%	13%	20%	39%	2%
Have not tried	15%	54%	7%	7%	67%	16%	6%	35%
Not part of religious community	3%	23%	6%	1%	4%	41%	22%	51%
Allowed to participate in religious services								
No	16%	0%	2%	5%	8%	78%	38%	0%
Only when I hide my identity	7%	0%	0%	4%	8%	11%	25%	19%
Yes	77%	100%	98%	91%	84%	11%	37%	81%

domains such as school, work and family, the last section of the survey addressed overall experiences in society. With the exception of Tonga, the majority of respondents in all countries stated that they believe that trans and gender-diverse people are especially discriminated against in society, ranging from 100 per cent in Colombia and Venezuela to 89 per cent in Serbia, 88 per cent in Turkey, 82 per cent in India (West Bengal), 54 per cent in Thailand and only 22 per cent in Tonga. As the authors of the Thailand chapter note, the TvT survey reveals that discrimination against trans people in Thailand exists, and that the view that Thailand is a 'paradise for trans people' is a misconception.

A more differentiated perspective is offered by the results to the question of whether respondents feel that trans and gender-diverse people are always discriminated against. Here, 66 per cent of all respondents in Turkey answered in the affirmative, followed by 39 per cent in Colombia, 35 per cent in Venezuela, 32 per cent in India (West Bengal), 19 per cent in the Philippines, 15 per cent in Serbia, 13 per cent in Thailand and only 2 per cent in Tonga.

The belief that trans and gender-diverse people are discriminated against in (mainstream) society corresponds to the reported experiences of being bullied or attacked. Eighty-eight per cent of respondents in Colombia and 84 per cent in Venezuela stated that they have been bullied or attacked because of their identity, followed by 73 per cent in Turkey, 40 per cent in India (West Bengal), 36 per cent in Serbia, 28 per cent in the Philippines, 16 per cent in Tonga and only 5 per cent in Thailand.

The reported forms of violence include death threats, sexual violence, blackmail and extortion, as well as physical aggression. The analysis shows a large variety in regard to these forms of violence. In Turkey, 43 respondents stated that they have received death threats, followed by 13 respondents in India (West Bengal), eight in Venezuela, five in the Philippines, one each in Colombia and Serbia and none in Tonga. Attacks including physical violence were reported by 64 respondents in Turkey, followed by 27 in Venezuela, 22 in India (West Bengal), 14 in the Philippines, seven in Colombia, five each in Thailand and Tonga and two in Serbia. Even more saddening is the amount of sexual violence that trans and gender-diverse people have experienced. In Turkey, 56 respondents stated that they

have experienced sexual violence, followed by 41 in India (West Bengal), 16 in the Philippines, ten in Venezuela, seven in Thailand, four each in Colombia and Tonga and one in Serbia. The country chapters offer examples of these horrible forms of violence. The amount of the various forms of violence is concerning. This is especially true for Turkey, where more than half of all respondents stated that they have experienced violent attacks (58%) and sexual violence (51%). Thus, in the Turkey chapter, the focus is on the different forms of violence experienced and their contexts.

> Table 9

This trend is also reflected in the figures relating to experiences of police harassment on the basis of one's identity. An in-depth analysis showed that trans and gender-diverse people are disproportionately affected by police harassment in most countries. The situation is particularly worrying in Colombia, Venezuela and Turkey. In Colombia, 95 per cent of all respondents reported that they have experienced police harassment, and 52 per cent that they have experienced it often; in Venezuela, 80 per cent reported they have experienced police harassment, 34 per cent stating they have done so often; and in Turkey, 75 per cent reported experiences of police harassment, with 61 per cent stating often.

Experiences of police harassment are even higher among trans sex workers. All trans sex workers in Colombia reported having experienced police harassment, and 60 per cent said this is *always* the case; 97 per cent in Venezuela reported experiences of police harassment, 56 per cent saying that it is always the case; 79 per cent of trans sex workers in Turkey reported having experienced police harassment, and 62 per cent stated that they have often done so. The Turkey chapter contains an extensive discussion of the violence and discrimination faced by trans sex workers in Turkey and describes the case of a trans sex worker who was brutally beaten by the police.

Only in Tonga and Serbia – the countries with the fewest sex workers among the respondents – did none of the sex workers report experiences of police harassment. In Tonga, this finding must be seen in the context of the overall figures, as only one person reported police harassment on the basis of their identity, while in Serbia it must be seen in the context of the difficulties in reaching

Table 9 | Discrimination by society

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Discrimination (always/often/sometimes)	80%	89%	54%	22%	88%	100%	100%	82%
Discrimination (always)	19%	15%	13%	2%	66%	35%	39%	32%
Bullied/attacked	28%	36%	5%	16%	73%	84%	88%	40%

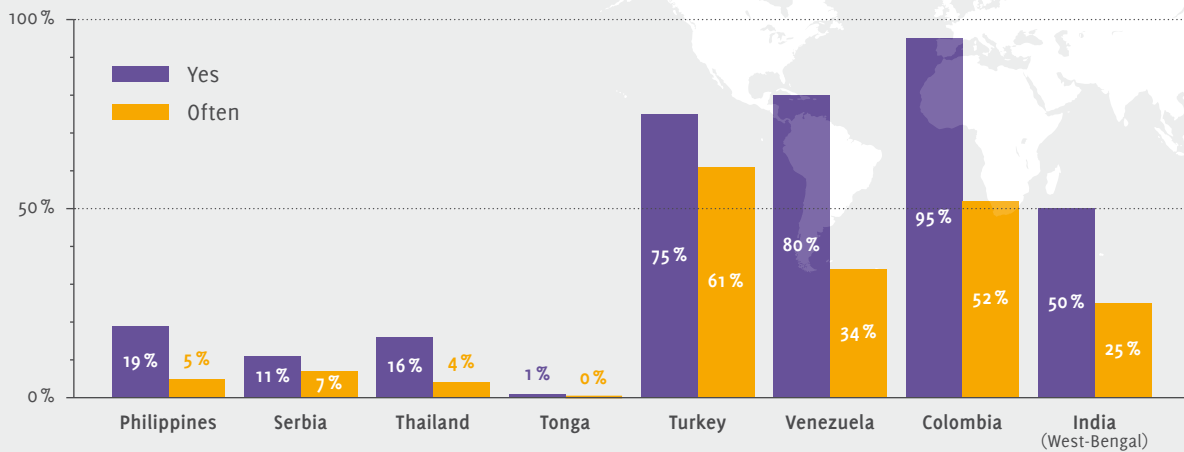

Figure 5 | Experiences of police harassment

out to trans sex workers. These findings highlight the need to account for the complex accumulation and intersection of transphobic experiences. Trans and gender-diverse people who turn to sex work due to discrimination and violence in domains like school and the labour market are particularly vulnerable to additional violence in the context of sex work. The Turkey chapter in particular discusses sex workers' experiences at length, also pointing to the need to consider the intersection of Transphobia and violence and discrimination against sex workers. > [Figure 5/Figure 6](#)

Contrasting the above views on social and societal Transphobia – i.e. the experienced forms of discrimination and violence in school, in the labour market, by the police, within religious communities and in society as a whole – with the views on social and societal Transrespect – i.e. the experiences of specific acknowledgement in these areas – reveals some clearer insights into the overall situation in these countries, especially regarding the significance of school.

In Tonga, 99 per cent of the respondents stated that they believe that trans and gender-diverse people receive specific acknowledgement because of their identity, i.e. Transrespect, within society, and a remarkable 76 per cent said they always do so. Similarly, in the Philippines 88 per cent said that they have received specific acknowledgment because of their identity, and 33 per cent stated that they

always do so. In Turkey, by contrast, only 40 per cent stated that they have experienced Transrespect, and only 2 per cent stated that they always do so; and in Serbia only 19 per cent stated that they have experienced Transrespect, and none said that they always do so. In Venezuela and Colombia, 75 per cent and 65 per cent, respectively, stated that they have experienced Transrespect, while no respondent in either country stated that they always do so.

In school, experiences of Transrespect were reported as occurring often by 38 per cent of respondents in the Philippines, 28 per cent in Thailand, 16 per cent in Turkey and 10 per cent in India (West Bengal), but by none in Colombia, Serbia, Tonga and Venezuela. This shows that even in countries with high levels of societal Transrespect and low levels of social discrimination, school is the Achilles heel when it comes to Transrespect. This is an especially worrisome result in Tonga, as is elaborated in the country chapter. That school experiences stand out is also suggested by the results regarding the employment situation, which reflects overall experiences with Transrespect and specific acknowledgement. Seventy-three per cent of respondents in Colombia and 63 per cent in the Philippines and Venezuela stated that they were employed on the basis of specific skills related to their identity, followed by 43 per cent in Thailand, 36 per cent in India (West Bengal), 20 per cent in Tonga, 9 per cent in Turkey and 7 per cent in Serbia. > [Table 10](#)

Table 10 | Experiences of Transrespect

	Philippines	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (West Bengal)
Society (always / often / sometimes)	81%	19%	67%	98%	40%	74%	65%	27%
Society often	33%	0%	26%	76%	2%	0%	0%	1%
School often	38%	0%	28%	0%	16%	0%	0%	10%
Empl. due to skills (often / once-twice)	63%	7%	43%	20%	8%	63%	73%	36%

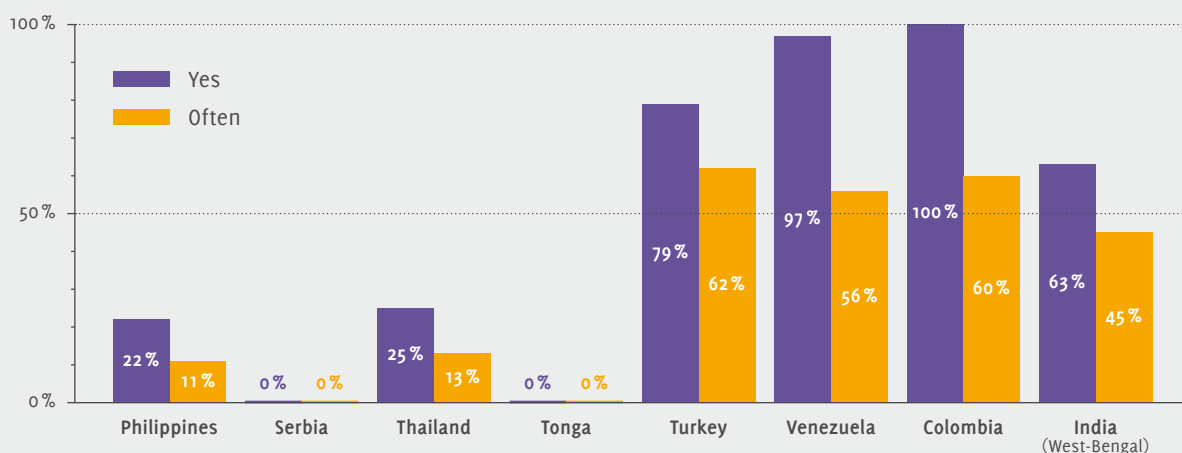

Figure 6 | Sex workers' experiences with police harassment

1.4 Conclusion

As stated at the beginning of this chapter, a major obstacle in developing concrete steps towards changing the social situation of trans and gender-diverse people is the lack of data. The present TvT survey tries to address this issue for a small selection of countries. The results confirm the experiences of trans activists with empirical data on many issues, including police violence against trans sex workers. At the same time, they reveal blind spots of discrimination and Transphobia, including the situation of trans and gender-diverse children and teenagers.

Frequently, the enactment of new legal gender-recognition legislation and improvements in its implementation are seen as an important first step in improving the human-rights situation of trans and gender-diverse people.

However, the comparative findings indicate a strong need for a comprehensive approach that includes complex and manifold responses targeted at a range of specific social domains. Here, facets specific to local political and social situations have to be taken into consideration. For instance, even where positive experiences of respect and acknowledgement are reported, expressing one's identity seems to be particularly problematic during adolescence and in the school context.

The Tonga Leiti Association (TLA) has gained a great deal of experience with school drop-outs and provides scholarship programmes for them to receive a better education and training for the labour market. In the Philippines, an anti-bullying law for elementary and secondary schools addressing sexual orientation and gender identity was passed in 2013, and activists are currently pushing for its implementation. Such responses,

1 'Transfobi öldürür - Transphobia kills' - Manifestation against transphobic hate violence in Ankara (Turkey), November 2010

which are elaborated in more detail in the country chapters, may serve as an inspiration for how NGOs and institutions could react to the difficult situation faced by trans and gender-diverse people in schools and the labour market.

In countries like Colombia, Venezuela and Turkey, sex workers in particular report high levels of violence and discrimination at the hands of state authorities, highlighting the need to address issues like arbitrary police violence and the state of the criminal justice system in these countries.

The author of the Turkish chapter was brutally assaulted, robbed and threatened with death before being subjected to ill-treatment by the police in July 2015, as a result of which an international campaign by several movements started to raise awareness of the situation in Turkey. Five major networks (IGLYO, ILGA-Europe, ICRSE, SWAN and TGEU) wrote a joint letter demanding that Turkish authorities take immediate action and show political leadership against increasing anti-LGBTI and sex worker hostility in Turkey.

By providing evidence-based data on the discriminatory conditions activists have been combatting for a long time and revealing additional problem areas, this report highlights the need for further studies. This is also evident from some of the biases in the present survey. Thus, as explained earlier, with the exception of Serbia, the experiences of trans men are underrepresented in this study. At the same time, the experiences of sex workers in Serbia do not figure as prominently as perhaps they should. Additionally, in several countries the focus is on particular regions and on the wider social networks associated with activist organisations.

From the very beginning, TGEU has considered continuing and extending its cooperation with partner organisations in implementing the TvT survey in further countries. In 2014, TGEU started talks with the Asia-Pacific Transgender Network (APTN) regarding the extension of the TvT survey to further Asian and Pacific countries. In 2015, a cooperation was decided on and formalised. Thus in 2016, APTN – in cooperation with TGEU – will implement the TvT survey in at least four more Asian countries.

TvT Team at TGEU's 5th European Transgender Council in Budapest (Hungary), May 2014

II. The Social Experiences of Trans People in the Philippines

C. Joy Cruz, Charlese Saballe and Brenda Alegre

II.1 The *transpin@ys* | Historical, Socio-cultural and Legal Contexts

In the Philippines, the Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP) carried out *The Social Experiences of Trans and Gender-diverse People* as part of TGEU's Transrespect versus Transphobia Worldwide (Tvt) project. A total of twelve *transpinays*, all members of STRAP, were involved in the various stages of this project.

There are not a lot of studies on trans people and trans-specific issues in the Philippines, and most published work on the subject has been done by non-Filipinos and/or non-trans people. Having Filipino trans groups undertake this research – from survey design through data collection to analysis of results – has been an important way of empowering trans people in the Philippines. The experience will help Filipino trans activists embark on more peer-research projects in the future, thus ensuring that data is made available in a way that is most useful to the local trans community.

Due to geographical constraints and the high costs involved in travelling throughout the entire archipelago, interviews were concentrated in the greater metropolitan area of Manila. The first batch was done in Quezon City, the

second in Caloocan City, the third in Navotas City and the last in Antipolo City. Respondents were briefed about the questionnaire and self-administered interviews were facilitated.

Before discussing the findings of the Tvt survey, we will provide some context regarding trans identities and movements in the Philippines. Spanish colonialism, which imposed Catholicism, forms part of this context.

Pre-colonial and colonial identities

The Philippines is an ethnically diverse country with a rich history that has long been marked by international influence. Given the more than 300 years of Spanish colonial rule, the most predominant religion is Christianity, and in particular Catholicism, with about 80 per cent of the population identifying as Catholic.

Gender identities and practices are diverse, and from the few existing historical accounts we have been able to trace gender pluralism as well as the transgression of binaries in the pre-colonial and colonial eras.¹⁴ Due to the many islands in the Philippines, various regions had their own words to describe people who are gender variant. One word was *babaylan*, which originally denoted women with leadership roles who were akin to shamans, spiritual

healers who mediated between the gods and the people, but which was also used to describe ‘gender crossing’ or feminine men.¹⁵ Gender-variant people in Luzon, in the northern Philippines, were known as *bayoc* or *bayogin*. *Labia* were gender-transgressing men in Zamboanga, in the southern Philippines, who were thought to be hermits.¹⁶ The *asog* were shamans from the Visayan Islands who thought themselves to be feminine as well as masculine.¹⁷ The *mentefuwaley libun* (one-who-became-woman) and *mentefuwaley lagey* (one-who-became man) were trans identities among the Teduray in Mindanao, southern Philippines.¹⁸ Interestingly, all these groups were venerated and highly respected.¹⁹

Today, a vibrant segment of the population in the country identifies as *bakla* – people who were assigned a male gender at birth but who do not conform to heteronormative expectations regarding gender and sexual roles. The word itself is a challenge because it denotes not only sexual orientation, but also sexual identity, gender identities and gender expressions.²⁰ The term most likely emerged in the post-war era.²¹

The *transpin@y* Rising | The trans movement in the Philippines

The spread of gender-rights activism started with groups like Kakasarian in the 70s and the University of the Philippines’ Babaylan and Pro-Gay Philippines in the early 90s. The flourishing of LGBT activism in the Philippines during this period started to break down the conflation of the different *bakla* identities, and Philippine society was slowly introduced to the issues of gender identity and transgenderism. In 2002, the *Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP)*, the first support and rights advocacy group for and by trans women in the Philippines, was founded.

The Philippines did not have any modern local term to describe the trans experience until STRAP introduced *transpinay* in 2008.²² *Transpinay* was coined from the words ‘trans’, for transgender/transsexual, and *pinay*, a local term for *Filipina* (a woman from the Philippines). For this report, *transpin@y* is used to mean a trans and/or other gender non-conforming person of Philippine descent. *Transpinay* is a Filipina trans woman, whereas *transpinoy* is a Filipino trans man. *Transpin@y*, *transpinay* and *transpinoy* are the most suitable terms to use from this point forward to refer to trans identities in the Philippines.

There are now several active trans groups in the Philippines. *Transpinoy*s have also become very visible over the last few years with the founding of two female-to-male (FTM) trans groups, Pinoy FTM and TransMan Pilipinas.

I Members of STRAP wearing traditional Filipiniana gowns at the launch of *transpinay* – The Other Filipina Woman

The accessibility of the Internet over the past decade introduced *transpin@ys* to online information on transitioning. Although gender transitioning is not a crime in the Philippines, it is fraught with danger because there is no trans health-care standard to ensure proper transitioning procedures.

There are also new movements and research platforms separating issues regarding MSM (men who have sex with men) from trans issues. As of this writing, an amendment to include trans rights in the Philippines’ Anti-Discrimination Bill is being discussed. Anti-discrimination ordinances have now been approved in Angeles City, Bacolod City, Candon City, Cebu City, Dagupan City, Davao City, Quezon City and the Provinces of Agusan del Norte and Cavite. Since 2009, gay men are officially allowed to serve in the military, although the same is not true for trans women. The Anti-Bullying Law for elementary and secondary schools was passed in 2013, and its Implementing Rules and Regulations explicitly prohibit bullying on the basis of sexual orientation and gender identity.

Although it is not illegal to be *transpin@y*, the Philippines does not have a gender-recognition law, and people are not able to change their name and gender marker in legal documents even after undergoing gender-confirming surgery. There are also still no laws allowing for same-sex couples to marry, adopt children or enter into custodial-property agreements. The Mely Silverio²³ case is the last known case to reject any revisions to trans persons’ identity markers.

II.2 A portrait of the *transpin@y* | Results of the survey

Data were collected from 104 *transpin@ys*, the great majority of whom identify as male-to-female (MTF) transgender or transsexuals (79%), while 13 per cent identify as FTM. The remaining individuals identify with other terms, including cross-dresser, third gender or multi-gendered.

Profile of the participants

The mean age of the respondents at the time of the survey was 27.5 years, with the youngest 17 years old and the oldest 49. The participants were heavily concentrated in Metropolitan Manila or the National Capital Region (81%), while the rest were from the neighbouring Region IV-A or Calabarzon (19%). Nearly one-fifth of the respondents (16%) were migrants from various parts of the Philippines, including as far away as Jolo, Sulu, in the south of the country. Better work and educational opportunities were reported as the major reasons for migration.

Of the 103 who answered the question about their religion, an overwhelming majority are Christian (91%). Ninety per cent of the 104 participants have obtained at least a high-school education. Nearly three in five

| *Transpinays* campaign for Gender Recognition and Equality at the QC Pride 2014

respondents (55%) are gainfully employed in various sectors, from those, like fashion, beauty and entertainment, in which *transpin@ys*' have traditionally found greater acceptance, to more newly accepting ones such as Business Process Outsourcing (BPOs), academia and banking, and some are involved in the sex industry. Nearly three of every seven respondents (28%) draw financial support from their family through their parents or siblings. Very few get help from friends (8%), from government welfare (4%) or from other sources (2%).

Among the 100 participants who answered questions about their living arrangements, 57 per cent live with their parents or siblings, 11 per cent live alone, 14 per cent live with friends, 13 per cent live with a partner or their children and 2 per cent live with others who have a similar identity. When asked if they are active members of organisations working for trans people, 69 per cent of the 98 who responded said they are.

Living in their preferred gender

Participants were asked if they live in their preferred gender, and 85 per cent of the 102 who responded said they always do so. The 14 respondents who gave other answers were asked why. Eleven said that it was their personal choice to not always live in their preferred gender. Other reasons mentioned were lack of acceptance and the inability to be legally recognised in one's preferred gender.

Social connections | Family, friends and partners

Of the 96 participants who responded to the question of how they were raised, about an equal proportion said they were (46%) and were not (47%) raised in the gender they currently identify with.

Among the 89 participants who answered the question regarding whether they are able to be open about their gender identity with their family, 88 per cent reported in the affirmative, while 10 per cent said that they are but with some conditions, only sometimes or only with selected family members.

Close to one in four respondents (23%) who are able to be open about their gender identity with their family have expressed this identity with them for as long as they can remember. Over three-quarters started to express their identity with their family at 11.5 years of age, on average. The respondents began expressing their gender identity with their family when they were as young as four and as old as 30.

26

Two respondents reported often being bullied by family members, while five respondents have been bullied once or a few times. Verbal abuse (passive-aggressive remarks, negative comments), teasing, aloofness and expressing annoyance are examples of bullying experienced by *transpin@ys* from their families because of their gender identity.

Eighty-eight per cent of the 97 participants reported that they receive support from their families in relation to their gender identity. Family support may vary; it can be in the form of verbal expressions of love, moral support, acknowledgement of their gender identity, buying of clothes and make-up and financial support. Mothers were mentioned a few times by respondents to have shown support and love. Most *transpin@ys* reported being accepted and appreciated by their family members because they provide financial support to the family.

Friends seem to be an important social support among *transpin@ys*. More than nine out of ten participants (92%) stated that they are always open about their gender identity and expression with all their non-trans friends. There are salient differences, however, in the frequency with which participants reported being appreciated by non-trans friends: a great majority mentioned that they are always appreciated (63%) and a substantial proportion that they are often (15%) or sometimes (20%) appreciated, while very few stated that they are never appreciated (2%). It is worth noting that appreciation by non-trans friends is expressed partly in the form of comments that the respondents are natural and beautiful.

Respondents also reported being disrespected by non-trans friends. Of the 96 participants who answered, 4 per cent reported that they are always or often disrespected, the majority (56%) that they are sometimes or rarely disrespected and 35 per cent that they are never disrespected. The reported examples of disrespect include not having their gender identity recognised (non-acceptance, not using their preferred name and correct pronoun), being laughed at, being asked rude questions and being bullied. Not surprisingly, with the Philippines being a predominantly Christian country, some respondents experienced disrespect from non-trans Christian friends, who cited Bible verses to criticise the respondents' being and identity.

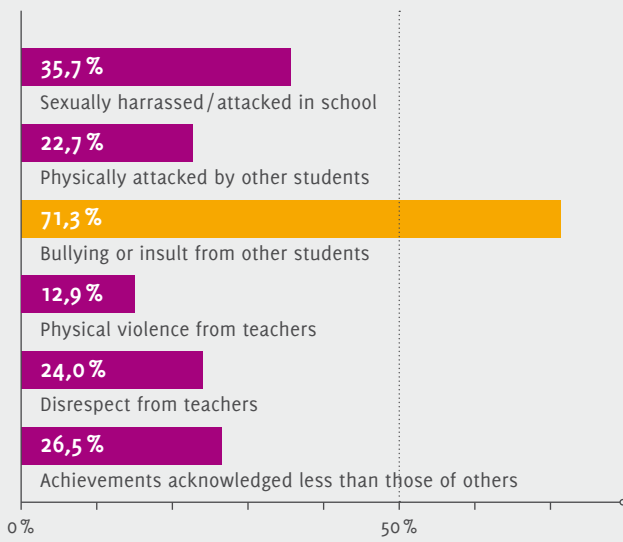
A great majority (90% of the 94 who answered the question) said they are very open about their gender identity and expression with their lovers. Eighty-five per cent of the 92 who responded said they have lovers who appreciate their gender identity. Expression of love, acceptance, respect and moral/emotional/psychological

support were mentioned as examples of how the respondents' lovers express their appreciation of their identity. Some of the responses were within the context of a live-in arrangement. Some participants also reported disrespectful behaviour from their lovers (20%), including asking very personal and inappropriate questions, arguing heatedly, misunderstanding and using incorrect pronouns.

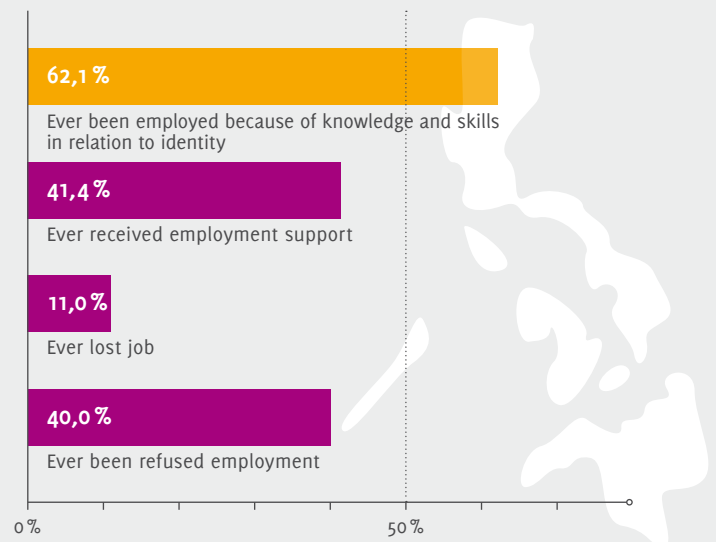
Education | School-related experiences

Close to three out of every ten respondents (13% often and 16% once or a few times) reported difficulties due to their gender identity when changing schools or classes. These difficulties included non-acceptance of their gender identity and the curtailment of their expression of their gender identity because of conservative Christian school policies like requiring pupils to wear gendered uniforms.

The difficulties in the school setting reported by the respondents included many forms of discrimination, bullying, harassment and violence from their teachers and schoolmates. Figure 1 shows that a quarter of the participants reported having experienced situations in school where their achievements were not valued as highly as those of others because of their gender identity. Because of their gender identity, the participants said that they had been expected to work harder to prove their worthiness of acceptance, both at school and in society at large. The disrespect experienced by the respondents from non-trans friends was compounded by the disrespect (reported by 24 of 100 respondents) and physical violence (experienced by 12 of 93 respondents) from their teachers, and it too came in various forms, including non-acceptance of the respondents' gender identity and being asked rude questions. They also reported having been taunted, teased and punished by their teachers, with one respondent stating that she had been asked by the teacher to stand before the class for the entire period and several being called a sinner by their teachers. Of the 101 participants who answered the question on bullying at school, 72 per cent experienced being bullied. The gender identity of many respondents was the target of school bullies. Some respondents reported physical abuse, including being kicked, and others who were stronger would get into fights because of their gender identity. Of the 98 participants who answered, more than a third (35%) experienced sexual harassment at school. The sexual advances of schoolmates reported by some *transpinay* respondents include male schoolmates showing them their penises, being touched inappropriately and being forced to touch male schoolmates' genitals. One respondent reported being raped in the school bathroom by a male schoolmate.

Figure 1 | Experiences of discrimination, bullying, harassment and violence at school by teachers and other students

Figure 2 | Employment experiences

The good news is that many respondents also had positive experiences at school. More than three-fifths of participants reported having experienced some form of respect in school (63%), from their teachers (64%) and from their schoolmates (63%). These positive experiences came in the form of being asked to participate in various school activities, having their creative skills tapped, being complimented on their looks and so on.

Employment | Earning your keep

Participants were asked about their negative employment experiences. Figure 2 shows that close to two-fifths of respondents (39% of the 100 who answered) reported having been refused employment because of their gender identity, while one-tenth of the 91 who answered have lost at least one job because of their gender identity. These respondents stated that potential employers do not recognise their gender identity, and that they can be hired only if they conform to established gender conventions. Some *transpinays* reported that only those born female can fill other job vacancies. Fourteen respondents successfully challenged the decision to refuse them employment because of their gender identity, while 45 just kept silent about it.

Participants were also asked about their good experiences while looking for work and on the job. Sixty-two per cent of the 95 who responded said they have obtained employment because of their specific skills and knowledge, which are related to their gender identity (see Figure 2). Companies in traditionally trans-friendly sectors such as fashion and beauty hire trans people because they often possess gender-identity-based skills like make-up/hair and design skills. Meanwhile, companies

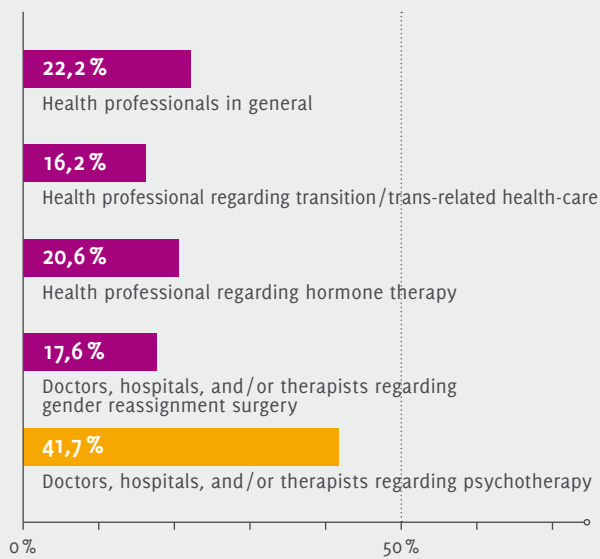
(mainly multinationals in the BPO sector) with diversity policies hired respondents with good communication skills. When asked about employment support, close to two-fifths of respondents (41% of the 99 who answered) stated that they receive employment support, including having their gender recognised, being able to participate in training opportunities and being involved in their company's diversity programme. > *Figure 2*

About 57 per cent of the 86 who answered the question regarding where they work work in a sector in which trans people have established themselves. In the Philippines, these sectors include entertainment, beauty, fashion, retail/trade, BPOs and sex work. Thirty-eight participants have done sex work; 35 of these are *transpinays* and two are *transpinoyos*. Those who earn their living by doing sex work were asked why they do it: 26 cited a lack of other opportunities, some feel accepted in this kind of work (12 respondents) and others prefer this kind of work over other kinds of work (five respondents). A lack of education and needing to help their families financially were the other reasons mentioned.

Forty-one per cent of the 93 who responded said that their gender identity affects how they are treated at work or while applying for a job. Most of the time, human-resource managers do not know how to treat trans people, so there is a need to educate them regarding trans issues.

Only one in ten of those gainfully employed work in a setting with specific facilities for trans people.

Of the 81 who rated their overall work experience, about one in three (28%) said it was somewhat bad to very bad, 20 per cent were neutral and the majority (52%) rated it as somewhat good to very good.

Figure 3 | Respondents' 'somewhat bad', 'bad' and 'very bad' experiences related to health-care and health-care professionals

Wellbeing | Health-care experiences

More than one-third of the 99 who answered stated that their gender identity affects how they are treated when they access public health-care services. Actually, of the 28 *transpin@ys* who have tried, about half (46%) said that they have been refused access to public health-care for various reasons, including health professionals' belief that trans people get sick because of hormone overdoses, embarrassment at seeing a trans body and lack of knowledge regarding how to handle trans cases.

The participants who accessed health-care services were asked to rate their experiences of trans-related care. Figure 3 shows the proportion of respondents who rated their experience of health-care services as somewhat bad to very bad. Only one of the seven respondents who have undergone gender-reassignment therapy rated the experience as bad, while two of the 28 respondents who visited a doctor or hospital to consult on medically unsupervised body modifications rated it as bad. > *Figure 3*

Regarding health-seeking behaviour, a great majority of the participants (66% of the 99 who responded) reported never having consulted a health professional regarding transition or trans-related health-care. Alarming, 28 per cent of those respondents who have never consulted a health professional do not see any need to do so. Others reported financial difficulties (31%) as their reason for not having trans-related health-care consultation, while others said that they do not know how to obtain such services (29%).

Brush with the law | The legal and criminal justice systems

Six participants mentioned that they have tried to change their gender marker on their legal identification documents, while five have tried to have their name changed on these documents. They all found the experience difficult and expensive, and they were all ultimately unsuccessful.

Five respondents have often experienced police harassment because of their gender identity, while 13 have experienced it once or twice. The police use anti-vagrancy laws to harass the respondents. Extortion was another harassment method mentioned. The respondents report sometimes being charged with an offence for no reason, and the police will only drop the charges in exchange for sexual favours. Of those who have experienced police harassment, 45 per cent are engaged in sex work.

Three respondents said they have often been in prison, while five said they have been in prison once or twice. One respondent mentioned being hit by another inmate. Another was sexually assaulted by a prison staff member, while two others were sexually assaulted by other inmates. On a lighter note, five respondents said the other inmates respected them.

Religion, society and culture

While 6 per cent of the participants said that they are not part of a religious or spiritual community, 17 per cent of those who answered the question regarding whether they are open about their identity with their religious or spiritual community said they are not because they fear violent reactions and negative comments. About five out of every nine respondents (54% of the 82 who answered) thought their gender identity is not valued within their religious community, and in particular that being trans is considered a sin by their religious community.

Nine respondents are not allowed to participate in religious activities because of their gender identity, while five are permitted if they hide their gender identity. One *transpinoy* respondent was told that he could only continue to teach in Sunday school if he stopped expressing his gender identity (i.e. stop dressing up as male). More than two-fifths of the respondents (41% of the 80 who responded) believe that their gender identity affects how they were received or treated in church. Of the 61 who rated their experiences within their religious community, 21 per cent rated them as somewhat bad to very bad.

While four-fifths of respondents (81% of the 98 who responded) thought that they are especially appreciated in

society because of their gender identity, about the same proportion (80% of the 97 who responded) thought that trans people are discriminated against because of their gender identity. Twenty-eight respondents said they have been bullied, attacked or abused in their communities because of their gender identity. The most common types of bullying, attack or abuse are insults and threats of violence (31%, or all 28 respondents reporting such incidents), sexual violence (18%) and physical aggression (16%). Thirteen respondents who have experienced bullying said they have complained to Barangay officials, the police, family and friends.²⁴

As for suicide ideation, one participant has often thought of committing suicide because of their gender identity, while seven said they have thought of committing suicide once or a few times for the same reason.

Lastly, about one-fifth of the respondents (19% of the 100 who answered) thought that their local communities do not especially appreciate trans people. A great majority (62% of the 97 who responded) thought that trans people are discriminated against in the local community, while fewer (14% of the 91 who answered) reported experiences of physical violence in the local community.

The research regarding respondents' local communities focused on quality of life. The purpose was to raise the respondents' consciousness about their overall quality of life and give them the space to express the changes they think are needed. Eighty participants answered the question, the majority of whom (76%) rated their quality of life positively, while 23 per cent rated it as neutral. Figure 4 shows that nearly two-fifths rated their life quality as good and more than three in ten as very good. > *Figure 4*

The respondents were asked about changes they thought would improve their overall quality of life right now. Some of the responses are as follows.

- '(Family) should be more open to the idea that gender should not be based on genitalia'.
- 'Employers should have a code/guidelines for (potential) trans employees'.
- 'Legislation should be created to protect and promote trans rights'.
- 'Schools should show sensitivity and respect'.
- 'There should be easier access to health-care for trans people'.
- 'Loving your neighbour should be practiced without judgment'.

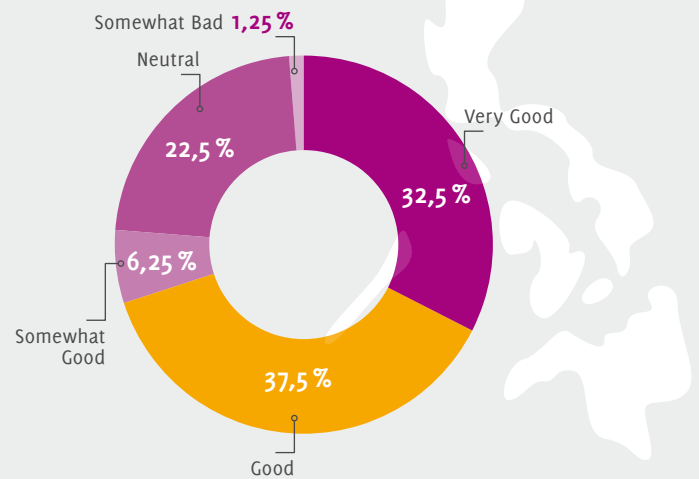

Figure 4 | Quality of life rating

- 'Lessen/eliminate those things/practices that discriminate against and exclude people. And promote instead more accepting and accommodating values'.
- '(Society) should be educated about diversity and its acceptance even when specific manifestations of diversity go against some people's beliefs'.

I At a TDOR event organised by the Society of Transsexual Women of the Philippines

II.3 Moving forward | Empowering *transpin@ys*

The results of the research project highlight the following areas of interest.

- Although a great majority of the respondents said that they always live in their preferred gender and began expressing their gender identity at a young age, *transpin@ys* lack the ability to be legally recognised in their preferred gender.
- Bullying and disrespectful behaviour towards *transpin@ys* can be experienced at home, in school and in the community.
- Some respondents have reported being refused employment or having lost their job because they are trans. Only very few of those employed have workplace facilities that are respectful of their gender identity.
- The majority of participants have never consulted a health-care professional regarding transitioning or trans-related health-care. The main reasons given are financial difficulties, the lack of information on how to obtain these services and the lack of need for these services.
- All the respondents who tried to change their name and gender markers in their legal documents said they found the experience difficult and expensive.
- Some of the respondents have experienced police harassment because of their gender identity. Three of the eight who have been in prison or detention experienced sexual violence there.

In order to empower *transpin@ys* and improve their socio-cultural experiences, the following actions are recommended:

For the Congress of the Philippines to enact legislation recognising the self-defined gender of *transpinays* and *transpinoyos*, without the need to undergo medical intervention such as psychological diagnoses, hormone treatment or surgery. This also means amending Republic Act 9048, which regards the ability to change one's name in the civil registry, to make it possible to change one's registered sex.

For the Congress of the Philippines to pass an anti-discrimination law penalising discriminatory practices, behaviour and policies based on sexual orientation and gender identities and expressions. This should include establishing employment- and workplace-related policies to protect trans and other gender non-conforming people.

For the government to develop trans-specific health-care policies to promote the health and overall wellbeing of *transpin@ys*. This includes creating separate HIV and AIDS programmes and initiatives for MSM and trans people.

For government agencies (including law enforcement) to implement and enforce policies regarding sexual orientation and gender identity and expression (SOGIE), and for SOGIE concepts to be added in their gender-sensitivity training.

To ensure that the Implementing Rules and Regulations of the Anti-Bullying Law are implemented effectively, and that prevention and intervention programmes to address bullying include comprehensive SOGIE policies and procedures.

More research on trans people and issues should be conducted, and *transpin@ys* should be involved in these undertakings to ensure that the data collected are relevant to the local trans community and are useful in advocacy work and in pushing for policy/legislative changes that would be beneficial to the community.

III. Appendix

III.a Transrespect versus Transphobia Worldwide | Cooperation across continents

The organisations partaking in the presented TvT Survey on the *Social Experiences of Trans and Gender-diverse People* are part of a wider network of activists, researchers and organisations that is grounded in and serves gender-diverse/trans people's movements and activism first and foremost. From 2010 to 2015, TGEU's TvT team worked in cooperation with 23 partner organisations and numerous trans activists and researchers from more than 100 countries in all six world regions and was counselled by an international Advisory Board of more than 25 LGBT, trans, and human-rights experts and researchers, as shown below.

I Partner Organisations of the TvT Project

A Gender Agenda (Australia)
APTN (Asia-Pacific)
ASTRA Rio (Brazil)
Centro de Apoyo a las Identidades Trans A.C. (Mexico)
Diverlex (Venezuela)
GATE (Argentina/USA)
Gender Dynamix (South Africa)
Grupo Gay da Bahia (Brazil)
Labryz Kyrgyzstan (Kyrgyzstan)
LGBT Centre (Mongolia)
LGBT Gayten (Serbia)
Observatorio Ciudadano Trans (Colombia)
Pembe Hayat (Turkey)
PLUS (India)
STRAP (The Philippines)
Red Umbrella (Turkey)
Thai Transgender Alliance (Thailand)
Tonga Leiti Association (Tonga)
Trans China (China)
Transgender Law Center (USA)
TransInterQueer (Germany)
Trans X (Austria)
United and Strong (St. Lucia)

I The TvT Advisory Board from 2010 to 2015 comprised the following members:

Mauro Cabral (Argentina), **Peter Hyundal** (Australia), **Dr Nicolas Beger** (Belgium), **Majorie Marchi**, **Dr Luiz Mott** and **Dr Joseli Maria Silva** (Brazil), **Dr Sam Winter** and **Jiangang Zhao** (China), **Dr Thamar Klein** (Germany), **Agniva Lahiri** and **Shabeena Francis Saveri** (India), **Silvan Agius** (Malta), **Sass Rogando Sasot** (the Netherlands), **Jack Byrne** and **Thomas Hamilton** (New Zealand), **Belissa Andía Pérez** (Peru), **Roger Tootooali Stanley** (Samoa), **Victor Mukasa**, **Jabu Pereira** and **Liesl Theron** (South Africa), **Huya Boonyapisompan** (Thailand), **Joleen Mataele** (Tonga), **Kim Mukasa** (Uganda), **Masen Davis**, **Justus Eisfeld**, **Anna Kirey** and **Dr Susan Stryker** (USA), **Dr Tamara Adrián** (Venezuela)

I There were further collaborations with activists, researchers and/or legal experts from:

Albania, American Samoa, Antigua, Argentina, Armenia, Australia, Austria, Azerbaijan, Bahamas, Barbados, Belgium, Belize, Bosnia and Herzegovina, Botswana, Brazil, Bulgaria, the Caribbean Netherlands, Chile, Cook Islands, Croatia, Cuba, Cyprus, Denmark, Dominica, East Timor, Estonia, Fiji, Finland, France, Greece, Guam, Haiti, Hungary, Iceland, India, Indonesia, Ireland, Israel, Italy, Jamaica, Japan, Kiribati, Kosovo, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Macedonia, Malaysia, Malta, Mexico, Moldova, Mongolia, Montenegro, Namibia, Nauru, Netherlands, New Caledonia, New Zealand, Niue, Norway, Papua New Guinea, Peru, Philippines, Poland, Portugal, Puerto Rico, Romania, Russia, St. Lucia, St. Kitts, St. Vincent, Samoa, Singapore, Sint Maarten, Slovakia, Slovenia, Solomon Islands, South Africa, South Korea, Spain, Suriname, Sweden, Switzerland, Tahiti, Tajikistan, Thailand, Tokelau, Trinidad and Tobago, Uganda, UK, Ukraine, USA, US Virgin Islands, Uzbekistan, Vietnam, Venezuela and Zambia.

III. b The TvT Publication Series

In 2010, Transgender Europe initiated the TvT Publication Series to translate important human-rights documents and publish TvT research reports in various languages. The country chapters of the present report will be published in local languages in the subsequent volumes of the TvT publications series. All volumes can be downloaded as PDFs from www.transrespect.org.

Volume 11 | Transrespect versus Transphobia – The Social Experiences of Trans People in the Philippines (with Filipino Translation)

Charlese Saballe and Carsten Balzer / Carla LaGata (editors), STRAP / TGEU, September 2015

Volume 10 | Transrespect versus Transphobia – The Experiences of Leitis in the Kingdom of Tonga

Joleen Mataele and Carsten Balzer / Carla LaGata (editors), TLA / TGEU, September 2015

Volume 9 | Transrespect versus Transphobia – The Experiences of Trans and Gender-diverse People in Colombia, India, the Philippines, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey and Venezuela

Carsten Balzer / Carla LaGata and Jan Simon Hutta (editors), TGEU, September 2015

Volume 8 | Küresel ‘Transfobibye Karşı Trans-Saygi’ – Projes Toplumsal Cinsiyet Farklılığına Sahip Bireylerin /Trans Bireylerin İnsan Hakları Durumunun Karşılaştırmalı İncele

Carsten Balzer ve Jan Simon Hutta (Tamara Adrian, Peter Hyndal ve Susan Stryker’in katkılarıyla...), TGEU, Kasım 2012 (1st TvT report Turkish version)

Volume 7 | Transrespecto versus Transfobia en el Mundo – Un Estudio Comparativo de la Situación de los Derechos Humanos de las personas Trans

Carsten Balzer y Jan Simon Hutta (con Tamara Adrián, Peter Hyndal y Susan Stryker), TGEU, Noviembre 2012 (1st TvT report Spanish version)

Volume 6 | Transrespect versus Transphobia Worldwide – A Comparative Review of the Human-rights Situation of Gender-variant/Trans People

Carsten Balzer and Jan Simon Hutta (with Tamara Adrián, Peter Hyndal and Susan Stryker), TGEU, November 2012 (English version)

Volume 5 | Direitos Humanos e Identidade de Gênero – Relatório Temático

de Thomas Hammarberg, Comissário de Direitos Humanos do Conselho da Europa (Série de Publicações do TvT – Volume 5)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Portuguese translation – English original version)

Volume 4 | I Diritti Umani e l’Identità di Genere – Issue Paper

di Thomas Hammarberg, Commissario del Consiglio d’Europa per i Diritti Umani (Pubblicazione per la serie TvT – Volume 4)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Italian translation – English original version)

Volume 3 | Tożsamość płciowa a prawa człowieka – Dokument tematyczny

autorstwa Thomasa Hammarberga, Komisarza Praw Człowieka Rady Europy (Publikacje projektu TvT – tom 3)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Polish translation – English original version)

Volume 2 | Menschenrechte und Geschlechtsidentität – Themenpapier

von Thomas Hammarberg, Kommissar für Menschenrechte des Europarats (TvT Veröffentlichungsreihe – Band 2)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (German translation – English original version)

Volume 1 | Derechos humanos e identidad de género – Informe temático

de Thomas Hammarberg, Comisario de Derechos Humanos del Consejo de Europa (Serie de publicaciones de TvT – volumen 1)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Spanish translation – English original version)

III.c About the authors

Dr Brenda Rodriguez Alegre

... completed her bachelor's, master's and doctoral (magna cum laude) degrees in Psychology at the University of Santo Tomas. She is a member of STRAP's Board of Directors. She is also the lead coordinator for the English-speaking members of the Transgender Resource Center in Hong Kong. Dr Alegre is a Resident Tutor at Lap Chee College and an Assistant Lecturer at the University of Hong Kong, where she, perhaps one of the few trans* identifying academics in Hong Kong, teaches Sexuality and Gender. Brenda is also interested in music and singing and performs as a soprano.

Carsten Balzer/Carla LaGata

... has been active in several social movements since the mid-1980s and wrote his PhD thesis on trans communities in Brazil, Germany and the United States. S_he is a founding editor of *Liminalis – Journal for Sex/Gender Emancipation and Resistance* and an Editorial Board member of *Transgender Studies Quarterly* (TSQ). From 2011 to 2012, s_he was a member of the Advisory Committee of the Open Society Foundations' LGBTI Rights Initiative. Carla supported TGEU from its very beginnings and served as a TGEU Steering Committee member from 2008 to 2012. S_he is TGEU's Senior Researcher and initiated the TvT project in 2009.

Ms. C. Joy Cruz

... is a University Researcher at the University of the Philippines Population Institute. Ms. Cruz holds a double master's degree, in Business Administration and Demography, from the University of the Philippines Diliman. Her areas of specialisation include fertility, gender and sexuality, adolescent studies and technical demography, including population projections and population aging. Her advocacy work includes membership in various non-government organisations, like STRAP Kababaihan Philippines, Inc. and the Philippine Population Association, where she was formerly an officer. She is currently a member of the Board of Trustees and serves as Treasurer of the Demographic Research and Development Foundation, Inc.

Jan Simon Hutta

... is a Lecturer at the University of Bayreuth in Germany, working in the Cultural Geography Research Group. He has conducted research on sexual and transgender politics in Brazil and Germany. He received his PhD from The Open University in Milton Keynes, UK. Since 2010, he has conducted research for TvT. He is a committee member of the Space, Sexualities and Queer Research Group (SSQRG) of the Royal Geographic Society, an Editorial Board member of *Revista Latinoamericana de Geografia e Gênero* and a founding editor of *suburban – zeitschrift für kritische Stadtforschung*. He is currently preparing a research project on migrant trans people.

Charlese 'Char' Saballe

... is the outgoing Chairwoman of the Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP), the pioneering transgender human-rights advocacy and support organisation for *transpinays*. Charlese is the Philippine project co-coordinator of the Transrespect versus Transphobia (TvT) Project Worldwide, in partnership with Transgender Europe (TGEU). She is also one of the founders of TransAmbassadors Finland and, together with her partner Jaakko Jaskari, is working on a documentary film about trans women. She majored in Statistics at the University of the Philippines and is a Data Analytics professional specialising in data reporting and workforce management.

III. d Endnotes

- 1 See Council of Europe Commissioner for Human Rights, *Human Rights and Gender Identity*, issue paper, July 2009, available at <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1476365> (last accessed on 15 July 2015).
- 2 *Human Rights and Gender Identity* (op. cit.), p. 44.
- 3 C. Balzer and J.S. Hutta, *Transrespect versus Transphobia Worldwide: A Comparative Review of the Human-rights Situation of Gender-variant/Trans People*, November 2012, p. 5, available at http://www.transrespect-transphobia.org/uploads/downloads/Publications/TvT_research-report.pdf (last accessed on 15 July 2015).
- 4 See www.transrespect-transphobia.org (last accessed on 15 July 2015). Regarding the TMM and Legal Mapping, Radcliffe observed: 'The project's documentation of transphobic violence and mapping of the legal environment for transgender people are unique and provide a clearer picture of the scale of the problem and of the kinds of responses that can help to address it'. See *Transrespect versus Transphobia Worldwide: A Comparative Review of the Human-rights Situation of Gender-variant/Trans People* (op. cit.) p. 5.
- 5 The second phase of the research implemented in Turkey was conducted by Red Umbrella in Turkey.
- 6 See <http://www.stigmaindex.org/> (last accessed on 15 July 2015).
- 7 In West Bengal, only half of the participants answered the question.
- 8 In Serbia, many of the participants stated 'Yugoslavia', which was the name of the country when they were born.
- 9 Because there is no regulation of legal gender recognition in Serbia, the process depends entirely on administrative officers, which means that trans people's requests can be denied without explanation.
- 10 See, e.g. *Americas Quarterly* 'Colombia strikes physical exam requirement for gender change', 2015, available at <http://www.americasquarterly.org/content/colombia-strikes-physical-exam-requirement-gender-change?utm> (last accessed on 15 July 2015).
- 11 See C. Balzer, *Gender Outlaw Triptychon: Selbstbilder und Formen der Selbstorganisation in den Transgender-Subkulturen Rio de Janeiro, New Yorks und Berlins*, PhD thesis, Free University of Berlin, 2007, pp. 132-134, 348-356, 378, available at: http://www.diss.fu-berlin.de/diss/receive/FUDISS_thesis_00000005722 (last accessed on 1 July 2015).
- 12 Here, it must be taken into account that all respondents did not answer this question in all countries.
- 13 Only six of 28 respondents answered the question.
- 14 C. Brewer, 'Baylan, asog, transvestism, and sodomy: Gender, sexuality and the sacred in early colonial Philippines', *Intersections: Gender, History and Culture in the Asian Context*, 1999, Vol. 2, available at <http://intersections.anu.edu.au/issue2/carolyn2.html> (last accessed on 5 Sept. 2014).
- 15 See J.N. Garcia, 'Male homosexuality in the Philippines: A short history', *I.I.A.S. Newsletter* 35, Nov. 2004, available at http://www.iias.nl/sites/default/files/IIAS_NL35_13.pdf (last accessed on 12 June 2015).
- 16 M. Johnson, *Beauty and Power: Transgendering and Cultural Transformation in the Southern Philippines*, Oxford: Berg, 1997, pp. 26-27.
- 17 See 'Baylan, asog, transvestism, and sodomy' (op. cit.).
- 18 See S. Sasot, 'Learning from the Teduray people: Valuing self-determination', *Outrage Magazine*, 30 May 2015, available at <http://outragemag.com/learning-from-the-teduray-people-valuing-self-determination> (last accessed on 3 June 2015).
- 19 J.N. Garcia, *Philippine Gay Culture: Binabae, Bakla, Silahis to MSM*, Diliman, Quezon City: University of the Philippines Press, 2008, pp. 14, 23-25, 36, 162-179; B. Alegre, *Toward a Better Understanding of Hormone and Silicone Injection Use and Self-perception of Transgender Women in the Philippines and Hong Kong*, University of Santo Tomas, Manila, 2013, pp. 9, 16; 'Beauty and power' (op.cit.).
- 20 M. Manalansan, *Global Divas: Filipino Gay Men in the Diaspora*, North Carolina: Duke University Press, 2003, pp. 20-25, 101-105; *Philippine Gay Culture* (op. cit.), pp. 46-60; *Toward a Better Understanding of Hormone and Silicone Injection Use and Self-perception of Transgender Women* (op. cit), pp. 8-9, 16-17.
- 21 *Philippine Gay Culture* (op. cit.), pp. 61-80.

- 22 See S. Sasot, 'Our brave new world: A brief history of the birth of the transgender movement in the Philippines', *Outrage Magazine*, 21 Nov. 2012, available at <http://outragemag.com/our-brave-new-world-third-of-five> (last accessed on 5 Sept. 2014).
- 23 Dr Mely Silverio petitioned to have her first name and sex changed on her birth certificate. In October 2007, the Supreme Court ruled that the petition lacked merit on the following grounds: a person's first name cannot be changed on the ground of sex reassignment, no law allows one's designated sex to be changed on one's birth certificate on the ground of sex reassignment and one's first name and sex cannot be changed on a birth certificate on the ground of equity. See *Silverio vs. Republic of the Philippines* G.R. No. 174689, 22 October, 2007, available at <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2007/october2007/174689.htm> (last accessed on 25 May 2015).
- 24 Barangay are the smallest administrative units in the Philippines, and there are over 42,000 of them in the country.

I Dr. Brenda Alegre facilitates a training on transhealth for STRAP members

Salin Sa Filipino

Isinalin sa Filipino nina:
Sass Rogando Sasot at Hender Gercio

Kahulugan ng mga Katawagan

Dahil sa napakaraming konsepto at pansariling pakahulugan na ginagamit ng iba't ibang mga komunidad sa mundo, aming magkasalit na gagamitin ang dalawa sa pinakamadalas na ginagamit na katawagan, “mga taong trans” at “gender-diverse na mga tao”. Gayunpaman, batid namin ang kakulangan ng mga terminong nabanggit dahil ang mga ito ay produkto ng Kanluraning diskurso ng kasarian.

Sa konteksto ng TvT Research Project at report na ito, ang mga **taong trans** at **gender-diverse** ay tumutukoy sa mga taong may pagkakakilanlang pangkasarian (gender identity) na kaiba sa kasariang idineklara noong sila ay ipinanganak; at sa mga gustong magpahayag ng kanilang kasarian sa paraang hindi tumutugma sa kasariang iyon. Kabilang sa kanila ang mga taong gustong ipahayag ang kanilang mga sarili na hindi naaayon sa tingin ng lipunan na angkop sa bawat kasarian. Ang ekspresyon na ito ay maaring ipahiwatig sa pamamagitan ng pananalita, pananamit, palamuti sa katawan, pampanganda o pagbago ng katawan. Ang ilan sa napapaloob sa trans at gender-diverse ay ang mga taong transekswal at transgender, lalakeng trans at babaeng trans, transvestite, cross-dresser, walang kasarian, liminal-gender, multigender, mga genderqueer, at mga taong interseks na kinikilala ang sarili bilang kahit ano sa mga nabanggit. Kasama rin sa trans at gender-diverse ang mga taong gumagamit ng lokal, katutubo, at mga sub-kultural na mga kataga - katulad ng Leitis sa Tonga; at mga taong lumaki sa hindi binaryong sistemang pangkasarian ngunit, kinikilala nila ang kanilang mga sarili bilang trans o gender-diverse na mga tao sa internasyonal na konteksto.

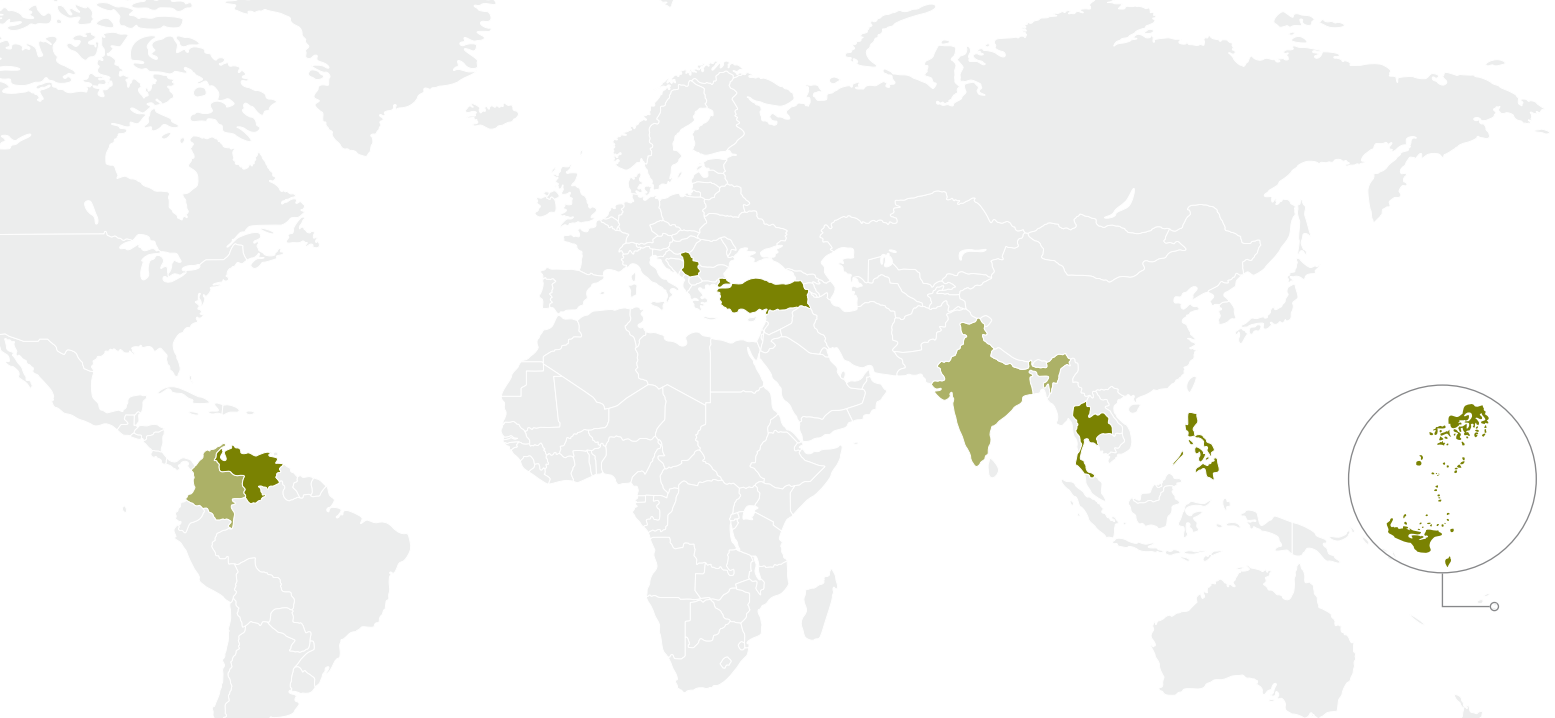
Ang “**Transphobia**” at “**Transrespect**” ay ang mga katawagan gumagabay sa proyekto na ito. Ang “**Transphobia**” ay sumasaklaw sa sari-saring uri ng karahasan, diskriminasyon, at negatibong pagtingin sa mga taong trans at gender-diverse. Ang “**Transrespect**” naman ay sa positibong pagkilala, pagtanggap, at paggalang. Kailangang pag-aralan silang pareho upang makagawa ng masinop na pagsusuri at nang makalunsad ng angkop na adbokasiya na kaugnay sa akitibismong trans. Upang bigyang-diin ang kanilang kabuluhan at espesipikong kahulugan sa konteksto ng report na ito, isusulat namin ang mga terminong ito gamit ang malaking titik.

Ginagamit namin ang **Transphobia** para tukuyin ang mga iba't ibang anyo ng karahasan, diskriminasyon, pagkamuhi, pagkasuklam, agresibong pag-uugali at negatibong pagtingin na nakadirekta sa mga indibidwal o grupo na sumusuway o hindi tumatalima sa pananaw ng lipunan sa kung papaano dapat isabuhay ang ating kasarian. Nakapaloob dito ang mga sistematikong uri ng diskriminasyon, kriminalisasyon, patologisasyon, at estigmatisasyon na nakikita sa iba't ibang paraan, katulad ng pisikal na karahasan, hate speech, pang-aalipusta, walang-pakundangang pagtalakay ng media, at iba't ibang klaseng paniniil. Ang mga taong trans at gender-diverse ang kalimitang nakakaranas ng **Transphobia**. Malimit na katambal ng **Transphobia** ang iba't ibang paraan ng panlulupig at karahasan, kaya siya ay dapat suriin sa kanyang konteksto upang mahimay ang kanyang dinamiko. Sa karununganang panlipunan, ang **Transphobia** ay isang kumplikadong panlipunang konsepto; kaya siya ay may mas malawak na kahulugan kaysa sa kung paano ginagamit sa sikolohiya ang terminong “pobyá” na isang uri ng tugong sikolohikal ng isang indibidwal.

Samantala, ang terminong **Transrespect**, sa konteksto ng TvT project, ay hindi lamang tumutukoy sa kawalan ng kahit anong tabas ng **Transphobia**; sa halip ito ay ang pagbibigay ng malalim na respeto at positibong pagkilala sa mga taong trans at gender-diverse. Kabilang din dito ang pagtanggap ng iba't iba at partikular na paraan na kung paano pinapayabong ng sari-saring pagkakakilanlan ang lipunan. Sa gayon, ang konsepto ng **Transrespect** ay kinikilala ang pakinabang sa lipunan at kultura ng “gender non-conformity,” “gender liminality,” at “gender diversity.” Ang **Transrespect** ay naipapahiwatig sa pamamagitan ng pag-uugali ng isang indibidwal at sa pagpapalaganap, pagbago, at paglikha ng mga pormasyong sosyo-kultural, kabilang dito ang mga tungkuling institusyunal, kultural, panlipunan, at panrelihiyon. Samakatuwid, hindi lamang iilang indibidwal o mga minorya ang makikinabang sa **Transrespect** kundi buong lipunan.

| Isang aktibistang trans mula Botswana sa isang international na demonstrasyon ng mga taong trans na ginanap sa Barcelona, Spain noong Hunyo 2010

I. Paghahambing ng mga karanasan ng mga taong trans at gender-diverse sa Pilipinas, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey, Venezuela, pati na rin ang ilang bahagi ng Colombia at India

Carsten Balzer/Carla LaGata and Jan Simon Hutta

I.1 Pagpapakilala sa TvT project, ang pagtutulungan ng iba't ibang bansa at ang komparatibong pagsisiyasat

Ang komparatibong pagsisiyasat na ilalahad sa report na ito ay nagsimula bilang tugon sa matinding pangangailangan sa mga komparatibong datos na batay sa ebidensiya patungkol sa kalagayan ng karapatang pantao ng mga trans at gender-diverse na tao. Kapupunan ito ng kasalukuyang mga proyekto ng Transgender Europe (TGEU) na Trans Murder Monitoring (TMM) at Legal and Social Mapping; at ito ay bahagi ng pananaliksik na kilala bilang *Transrespto vs. Transphobia sa Buong Mundo* (TvT project).

Noong unang nailathala ang resulta ng TMM sa *Liminalis - A Journal for Sex/Gender Emancipation and Resistance* noong 2009, nabigyang-diin ng nakuha nitong internasyonal na reaksyon ang matinding pangangailangan para sa sistematikong kaalaman tungkol sa paksa. Nabanggit din ang pangangailangang ito noong ikalawang LGBT Human Rights Conference ng Outgames sa Copenhagen noong 2009, kung saan ipiniresenta ni Thomas Hammerberg, komisyoner noon ng Human Rights Council of Europe, ang Human Rights and Gender Identity

issue paper.¹ Ang dokumentong ito ay nagtataglay ng labindalawang tagubilin galing sa mga miyembro ng Council of Europe; ang ikahuli nito ay nagsasabing: “Magsagawa ng mga pagsasaliksik upang makakolekta at makapagsuri ng mga datos na may kaugnayan sa kalagayan ng karapatang pantao ng mga taong transgender at sa diskriminasyon at intoleransiya na kanilang nararanasan dahil sa paglabag ng kanilang karapatan sa pribadong pamumuhay.”² At may mas matinding pangangailangan sa pagsasaliksik ng kalagayan ng karapatang pantao ng mga taong trans na hindi nakatira sa Europa.

Ang network ng adbokasiya ng Transgender Europe (TGEU), na itinatag noon 2005, ay nagbigay daan upang tipunin ang kadalubhasaan ng mga aktibistang trans mula sa iba't ibang panig ng mundo. Sa pamamagitan ng 82 miyembrong organisasyon mula sa 41 na bansa at ng istraktura nitong organisasyon, nabuo nito ang TvT project at ang kinakailangang kolaborasyon pati na rin ang pangangasiwang pang-administratibo nito. Ang proyekto ng TGEU ay nakapagbunga ng kaalaman sa sitwasyon ng karapatang pantao ng mga taong trans at gender-diverse sa iba't ibang panig ng mundo. At ito ay naisagawa ng TGEU dahil sa tulong ng ilang dosenang kaanib na organisasyon at mga dalubhasa na galing sa 100 bansa at sa tulong pinansiyal mula sa ARCUS Foundation (USA), Open Society Foundations (USA) at ng Heinrich Böll Foundation

(Germany). Noong 2012, si Charles Radcliffe ng Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) ay nagkomento: “Para matagumpay na maisulong ang karapatan ng mga naaapi at naiisantabi sa lipunan, ang unang hakbang ay ang ilatag ang katotohanan. Ang Proyektong Transrespect versus Transphobia sa Buong Mundo ay isang mahalagang kontribusyon para magawa ito.”³ Partikular na tinukoy ni Radcliffe ang TvT Trans Murder Monitoring pati na rin ang Legal and Social Mapping, na isang komparatibong pag-aaral ng sitwasyon ng karapatang pantao ng trans at gender-diverse na mga tao sa 140 na bansa.⁴

Ang kasalukuyang report na ito ay pumupunan sa mga proyektong nabanggit sa pamamagitan ng mas malalim at mas tutok na pagsasaliksik partikular sa Transrespect at Transphobia na nararanasan ng mga taong trans at gender-diverse sa kanilang mga sariling bansa. Ito ay nakabatay sa talatanungan na ginawa at ekstensibong sinuri noong 2010 at 2011. Ang sapat na kaangkupan ng talatanungan sa lahat ng kultura at rehiyon ng mundo ay sinegurado naman ng pagsisiyasat ng internasyonal na Advisory Board ng TvT na binubuo ng mga miyembro mula sa Aprika, Asya, Gitna at Timog Amerika, Europa, Hilagang Amerika at Oseaniya. Sa tatlong-araw na Strategic Planning Meeting sa Berlin noong Oktubre 2011, ang mga kinatawan ng mga organisasyon ng mga trans/LGBT sa India (People Like Us), Pilipinas (Society of Transsexual Women of the

I Kaanib na organisasyon at mga bansa kung saan isinagawa ang pag-aaral ng TvT

DiverLex | Venezuela at ilang parte ng Colombia

Gayten-LGBT | Serbia

Gender DynamiX | walang naisagawang pag-aaral

Pembe Hayat/Red Umbrella | Turkey

People Like Us | India (Kanlurang Bengal)

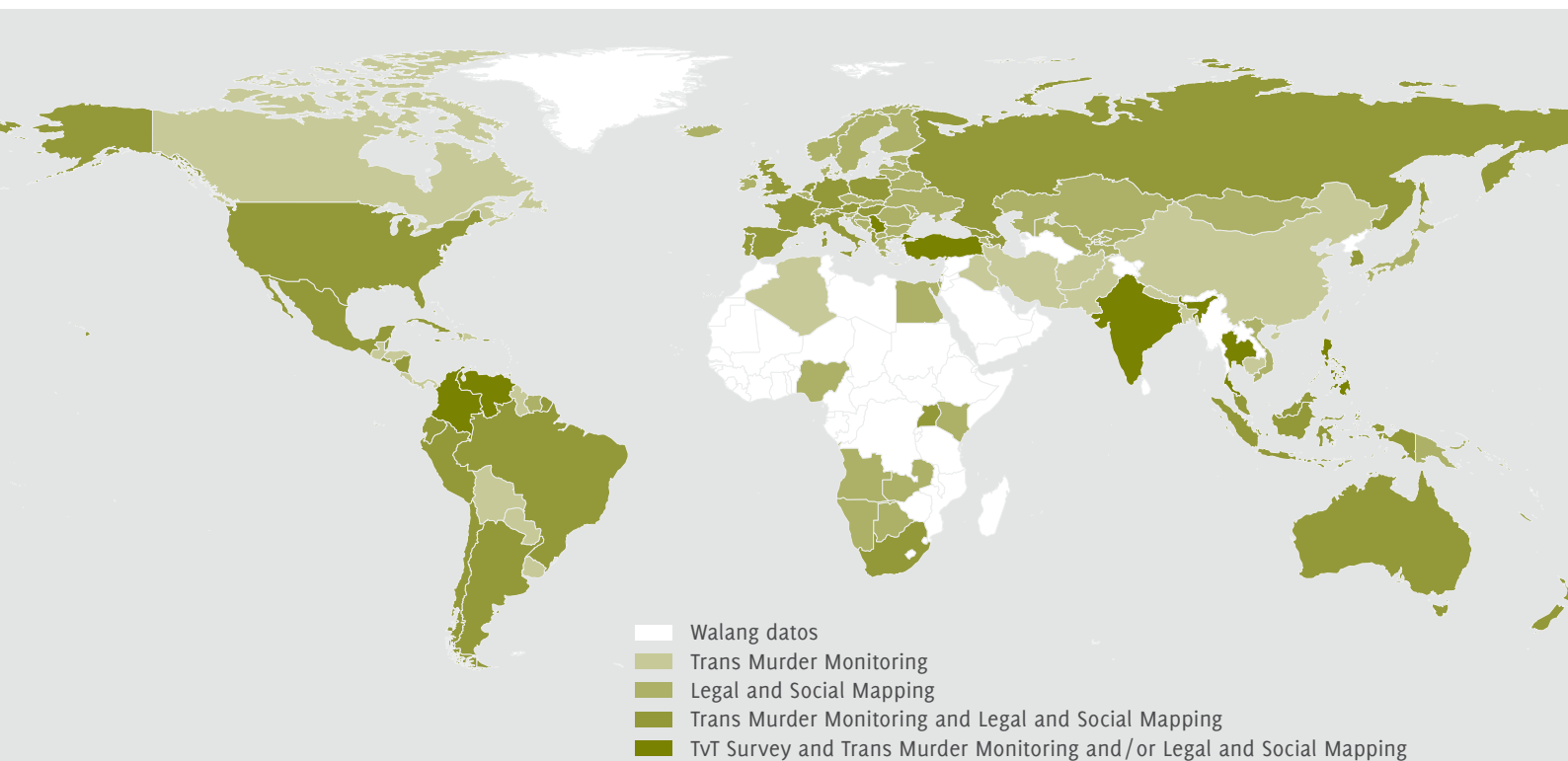
Society of Transsexual Women of the Philippines | Pilipinas

Thai Transgender Alliance | Thailand

Tonga Leiti Association | Tonga

Philippines), Serbia (Gayten-LGBT), South Africa (Gender DynamiX), Tonga (Tonga Leiti Association) at Venezuela (DiverLex) ay nagpulong upang talakayin ang konsepto ng peer-research at ang pagkakahati-hati ng badyet. Datapwa’t hindi na naipagpatuloy ng Gender DynamiX ang pagsali sa proyekta sa dahil sa iba pa nilang mga gawain; ang Pembe Hayat ng Turkey naman ang sumali noong Nobyembre 2011.⁵

Noong 2012, ang TvT Survey on the Social Experiences of Trans and Gender-diverse People ay isinagawa sa

Pigura 1 | Ang Pananaliksik tungkol sa Transrespect versus Transphobia sa Buong Mundo: Datos mula sa 140 na bansa © EuroGraphics for the administrative boundaries (date of information July 2015)

Pilipinas, Serbia, Turkey, Tonga at Venezuela, pati na rin sa ilang bahagi ng India at Colombia. Higit sa 660 na trans at gender-diverse na mga indibidwal ang nakapanayam. Noong 2014, isinagawa naman ang karagdagang pagsasaliksik sa Thailand at 202 na talatanungan ang naidagdag habang ang People Like Us ay hindi na naisagawa ang ikalawang yugto ng pagsasaliksik. Ang pagsusuri ng mga datos ay ginawa noong 2014 at 2015. Sa kasamaang-palad, ang kabanata na tungkol sa Venezuela ay hindi umabot sa deadline kaya hindi ito nakasama sa report na ito. Gayunman, ang mga datos mula Venezuela at ang ilang karagdagang datos mula sa ibang bahagi ng Colombia (mga lungsod ng Bogotá, Cali, at Medellin at ng estado ng Manizales), pati na rin ang galing sa Kanlurang Bengal sa India, ay kasama sa komparatibong pag-aanalisa na gagawin sa kamamayaan ng kabanatang ito.

Ang pagsusuri sa 863 na talatanungan mula sa Pilipinas, Serbia, Turkey, Tonga, Venezuela, at ilang bahagi ng Colombia at India ay nagsiwalat ng ilang mga hindi inaasahang resulta. Ang isa sa mga ito ay ang kawalan ng batas na kumikilala sa pagkakakilanlang pangkasarian sa

karamihan ng mga bansang kasama sa pagsasaliksik na ito. Ipinapahiwatig din ng mga datos na mayroong pagkakaiba sa pagitan ng naranasang Transrespect ng mga taong trans at gender-diverse na nasa wastong gulang na sa isang banda; at sa kabilang banda sa naranasang diskriminasyon at karahasan noong sila ay bata pa. Partikular na nakakabahala ang resulta tungkol sa karanasan ng mga trans at gender-diverse na kabataan sa kanilang paaralan: sa karamihan ng mga bansa, mula isang-katlo hanggang halos kalahati ng mga sumagot ng talatanungan ay nagsabing nakaranas sila ng karahasang sekswal sa paaralan. Ang paghahambing naman ng samot-saring relihiyon sa iba't ibang bansa ay nagpapakita na ang isyu ng pagtanggap sa mga taong trans at gender-diverse ay hindi maiiugnay sa relihiyon lamang, dapat ang isyu ng pagtanggap ay iugnay sa partikular na kontekstong kultural at sosyal ng mga kalahok. Bukod pa dito, ang pag-aaral na ito ay nakapagbibigay ng karagdagang empirikal na datos para sa mga isyu na matagal ng tinatalakay ng mga aktibista, katulad ng mga malulubhang klase ng Transphobia sa lipunan. Isang sorpresa na malaman namin

| Mula sa likod paharap: Jan Simon Hutta (TGEU, Germany), Carla LaGata (TGEU, Germany), Naomi Fontanos (STRAP, Pilipinas), Kristian Randelović (Gayten-LGBT, Serbia), Jana Mittag (Heinrich Böll Foundation, Germany), Tamara Adrián (Diverlex, Venezuela), Joleen Mataele (TLA, Tonga), Julia Ehrh (TGEU, Germany), Agniva Lahiri (PLUS, India), Whitney Quanita Booyesen (Gender DynamiX, South Africa), sa presentasyon ng 'Trans Rights Are Human Rights!' pagkatapos ng TVT Strategic Planning Meeting noong October 2011.

na ang ganitong klaseng Transphobia ay makikita rin sa mga bansang inaakalang mga magiliw sa mga taong trans at sa mga may katamtaman o may mataas na antas ng Transrespect, katulad ng Pilipinas, Thailand, at Tonga. Gayundin, ang pagsisisyasat na ito ay nagpatotoo na ang panliligalig at karahasan ng mga pulis ay patuloy na problema sa lahat ng bansa, at ang partikular na nakakaranas nito ay ang mga sex workers.

1.2 Pamamaraan

Sa pamamagitan ng peer-research, pinagtambal ng TvT Survey on the Social Experiences of Trans and Gender-diverse People ang pagkolekta ng mga datos at ang pagpapalakas ng hanay ng mga taong trans at gender-diverse. Ang pamamaraang ito ay pinagusapan at pinatibayan ng aming mga kaanib na organisasyon mula sa Aprika, Asya, Europa, Oseaniya, at Timog Amerika sa nabanggit na Strategic Planning Meeting noong Oktubre 2011.

Ngayon naman, ipapaliwanag namin ang pamamaraan ng aming peer-research at ang disenyo ng aming transkultural na talatanungan. Pagkatapos ay aming ipapaliwanag ang pagsasagawa ng pagsisisyasat, pati na rin ang ilang pagkakaiba ng bawat bansa na aming pinagsaliksikan.

Ang transkultural na talatanungan

Ang talatanungan na ginamit para sa TvT survey ay binabalangkas na siyam na balangay:

1. Pangkalahatang impormasyon
2. Pamilya, mga kaibigan at mga kapareha
3. Edukasyon
4. Merkado ng manggagawa, trabaho, paghahanapbuhay
5. Serbisyong pangkalusugan
6. Mga sistemang legal at katarungang pangkrimen
7. Relihiyon
8. Lipunan
9. Kultura

Ang mga sangay na ito ay sadyang tumatalakay sa mag malawak na paksa upang masaklaw ang mga isyu na

lubos na pertinente sa ilang bansa (e.g. hormone treatment o sex work) kahit pa ang mga ito ay maaaring hindi pertinente sa iba. Saka, ang bawat bahagi ng lahat ng seksyon ay dinesenyo upang maging agpang sa bawat lokal at rehiyonal na konteksto. Para sa layuning ito, ang banhay ng talatanungan ay sinuri ng International Advisory ng TVT, na kinabibilangan ng higit sa dalawampung dalubhasa mula sa lahat ng rehiyon ng mundo. Noong Strategic Planning Meeting ng 2011, ang talatanungan ay nirebisa pang muli hanggang ang pinal na bersyon nito ay napagkasunduan ng lahat ng kaanib na organisasyong dumalo sa pagpupulong na ito.

May mga ilang parte na nangailangang ng masusing atensyon upang ang mga ito ay maging angkop sa iba't ibang kultura. Mga halimbawa dito ay ang listahan ng mga pangunahing relihiyon (Aytem 1.9), ang pagbabalangkas ng tanong katulad nito "Papaano ka ngayon naghahanapbuhay?" (Aytem 1.11) - binago ito upang hindi maging limitado sa pormal na mga trabaho ang konsepto ng paghahanapbuhay. Gayundin, mas pinaboran ang "pagkakakilanlan" kaysa sa "pagkakakilanlang pangkasarian" upang maiwasang gamitin ang mga lengwaheng hango lang sa diskurso ng akademika at pulitika na hinubog sa Global North.

Importante rin na isaysay ang pag-iiba-iba ng mga pagkakakilanlang pangkasarian: ang mga pagkakakilanlang nakabatay sa binaryo na pagkakaintindi sa pagkababae, pagkalalake, ang mga hindi nakapaloob sa binaryong sistema ng kasarian, at ang konsepto ng ikatlong-kasariang. Kaya ang Aytem 1.13, sa seksyon ng pangkalahatang impormasyon, ay nagbigay ng mahabang listahan ng iba't ibang pagkakakilanlan; mayroon ding mga bukas na katanungan. Inespesipika nito ang ilang MTF at FTM na mga pagkakakilanlan na umaangkop sa binaryong sistema ng lalake at babae, pero kasama rin ang "Ibang Pagkakakilanlan" - ikatlong kasarian, walang kasarian, gender-queer, mga katutubo't lokal na pagkakakilanlan at iba pa.

Ang lahat ng seksyon ay may mga puwedeng bilangang mga kasagutan at may tanong ding nag-uudyok ng mga bukas na kasagutan. Ang mga seksyon mula 2 hanggang 9 ay nag-uudyok ng mga mas mahabang pasalaysay na sagot na puwedeng analisahin gamit ang kaparaanang pangkatangian, halimbawa: Aytem 3.4, "Nakatamo ka ba ng espesyal na uri ng respeto at pagkilala mula sa iyong mga guro dahil sa iyong pagkakakilanlan?," o ang Aytem 4.2, "Nakaranas ka ba nang mawalan ng trabaho dahil sa iyong pagkakakilanlan?"

Ang nakakapagpalakas ng hanay na peer research

Ang konsepto ng pananaliksik na kung saan isinasali ang pagpapalakas ng loob ng mga kalahok sa pagsasaliksik ay nakabatay sa mga pamamaraan ng peer research na ginawa upang maiwasan ang nakasanayang mga pamamaraang nakakapagpababa ng pagkatao ng mga kalahok. Ito ay hinango, na may ilang pagbabago, mula sa People Living with HIV Stigma Index na hinubog sa Global South.⁶ Ang TvT survey ay hindi ginawa para maging abstraktong gawaing pang-akademya na itinuturing ang mga taong trans at gender-diverse bilang mga “bagay,” bagkus, ito ay ginawa upang akapin at respetuhin ang pagkatao ng lahat ng mga kalahok. Ang mga taong trans at gender-diverse ay kabilang at patuloy na magiging butod ng proseso ng pagsasaliksik na ito bilang mga tagapanayam at kinakapanayam; sila rin ang nagpapasiya kung papaano tipunin, suriin, at gamitin ang mga impormasyong makakalap. Sa pamamaraang ito, ang mga kalahok sa pagsisiyasat ay kinakapanayam ng kanilang mga kauri. At bukod sa pagbabahagi ng kanilang mga karanasan, sila rin ay may pagkakataong magdagdag kaalaman. Para sa layuning ito, ang lahat ng mga kaanib na organisasyon ay sinanay sa kung paano gawin ang peer research at kung paano ibahagi sa pinakamainam na paraan ang ilang mga pertinenteng mga kaalaman. Ang mga tagapanayam ay sinanay sa wastong proseso ng pakikipanayam at pamumuno ng isang pangkatang talakayang hitik sa pakikipag-ugnayan. Sila rin ay nagabayan kung paano tugunan ang mga mahihirap na emosyonal na sitwasyon at kung paano gabayan ang mga taong may problema na kailangang sumangguni sa mga propesyonal na tagapayo. Ang mahahalagang kasanayan na ito ay puwede ring magamit ng mga tagapanayam kung sila ay (o kung gusto nilang) magkaroon ng pagkakataong magkaroon ng mga proyektong katulad nito o ng ibang kaugnay na pagsasaliksik. Halimbawa, sa Thailand, ang mga nagsanay na tagapanayam ay nakatanggap ng mga sertipiko pagkatapos ng kanilang pagsasanay; ang mga sertipikong ito ay puwede nilang magamit bilang katibayan na taglay nila ang naturang mga kasanayan.

Ang pagsasanay at pagsisiyasat ay naglalayong mapalakas ang loob ng lahat ng tagapanayam at kalahok ng proyektong ito. Ang sabi ng isa sa mga kalahok sa Serbia na isang babaeng trans ay napaka-importante para sa kanya ang lumahok sa pagsisiyasat at alam niya na ang kanyang mga sasabihin ay makakatulong hindi lamang sa kanya kundi sa kanyang mga kapwa taong trans.

Isa sa pinakamahalagang prinsipyo ng pamamaraan ng proyekto na ito ay ang pamunuan ito ng mga taong trans o gender-diverse mismo. Kahit hindi posible na ang mga tagapanayam ay maging ganap na kinatawan ng iba't

ibang klaseng trans o gender-diverse (e.g. mga bata, may kapansanan, mahirap, iba't ibang relihiyon, lahi, atbp.), ang pagiging trans o gender-diverse nila ay nakakatulong sa pagkuha ng kumpanya sa tiwala ng mga kinakapanayam. Higit na nakatulong din na ang lahat na tagapanayam ay kabilang sa mga organisasyong nagbibigay puwang para sa mga hinaing ng mga taong trans at gender-diverse na may iba't ibang karanasan.

Ang isa pang prinsipyo ng proyektong ito ay ang kombinasyon ng pagkolekta ng impormasyon at pagbabahagi ng kaalaman. Dahil dito naibagahi ng mga tagapanayam ang mga importanteng kaalaman tungkol sa kung saan makakakuha ng suporta ang mga taong trans at gender-diverse at kung paano nila maisusulong ang kanilang mga karapatan sa lipunan. Habang ginagawa nila ito, ang mgat aktibista na tagapanayam ay nagkakaroon ng praktikal na karanasan sa pakikipanayam at aktibong pakikinig.

Komposisyon at pagsusuri ng mga datos

Ang pagsusuring ginawa ay naglalayong makapagbigay ng komparatibong pangkalahatang-ideya ng karanasan sa Transrespect at Transphobia sa iba't ibang aspeto ng buhay. Hangarin ng pagsusuri ang alamin ang mga aspeto na positibo o nakakapangamba at kailangang bigyan ng agarang atensyon ng kinauukulan. Hangarin din nito na paunlarin ang kaalaman ng kauganayan ng Transrespect at Transphobia sa iba pang mga aspeto ng pagkatao katulad ng relihiyon; at kung paano hinuhubog ng ibang konteksto ang hugis ng Transrespect at Transphobia. Ang mga pag-aanalisa na espesipiko sa isang bansa ay naka-pokus sa mga isyu na may kaugnayan sa kanila. Ang mga napag-alaman ay iniuugnay din sa ibang pag-aaral at sa mga angkop na politikal, legal, at sosyal na sitwasyon.

Upang isaayos at ihanda ang mga datos para sa pagsusuri, ang TGEU ay kumuha ng isang propesyonal na analyst. Si Eva Fels, na mula sa organisasyong Trans X sa Austria, ang nag-disenyo ng mga kailangang gamitin sa pag-susuri. At noong pagpupulong ng TvT sa Budapest noong April at Mayo 2014, tinuruan niya ang mga kaanib na organisasyon kung paano gamitin ang mga iyon. Ang mga pag-aanalisa na espesipiko sa isang bansa ay isinagawa sa pagtutulungan ng TGEU at ng mga kaanib nito; ito rin ay ilang ulit na pinag-usapan sa iba't ibang TvT team miting noong 2014 (Budapest, Darwin, Mexico City). Ginawa naman ng mga patnugot ang komparatibong pag-susuri noong 2015.

Ang bilang ng mga datos na nakuha sa pamamagitan ng peer research ay iba-iba sa bawat bansa. Ang bilang sa Colombia at Serbia (24 at 28 na talatanungan sa bawat isa)

ang pinakamababa, ngunit dapat isaalang-alang ang kanilang di parehong bilang ng populasyon: ang Colombia ay may 48 milyon na mga nananahanan habang ang Serbia ay may 7 milyon lang. Ang bilang ng mga talatanungan sa Pilipinas (104) ay nasa mababang iskala rin kung isinaalang-alang ang populasyon nitong 98 milyon. Ang bilang na ito ay katamtaman naman sa Thailand na mayroong 202 na talatanungan (67 milyong nananahanan); ang Turkey, may 109 talatanungan (75 milyong nananahanan); ang Venezuela, may 89 talatanungan (30 milyon); at ang Kanlurang Bengal, may 199 talatanungan (91 milyon). Sa Tonga, 108 talatanungan ang nakumpleto, malaki ito dahil ang populasyon nito ay nasa 103,000 lamang. Bukod sa populasyon ng bansa, ang ilan sa mga dahilan kung bakit iba't iba ang sukat ng mga hanay ng datos ay ang pagkakaiba sa kadalian ng pagpasok sa bawat bansa at rehiyon; at higit sa lahat, may kinalaman din ang iba't ibang lebel ng bisibilidad ng mga taong trans at gender-diverse. Sa Serbia mababa ang bisibilidad na ito, ngunit medyo mataas naman sa ibang bansa.

Ang kasalukuyang report ay nagpokus sa mga puwedeng bilang ng mga aytem sa pagsisiyasat upang maisagawa ang isang komparatibong pangkalahatang-ideya (oberbyu). Sa puntong ito, gusto naming pasalamatang ang napakalaking naiambag ni Eva Fels at ang kanyang kasikapan sa pag-proseso ng mga datos upang maging posible ang paggawa ng komparatibong pag-aanalisa. Ang mga kabanata ng bawat bansa ay nagtataglay ng pagtalakay ng mga pangkatangiang aytems, na maaring pangpakahuluganan sa mga susunod na pag-susuri. Sa mga kabanatang iyan, ang pangkatangiang datos ay pinayaman ng mga salaysay ng mga kalahok sa pagsasaliksik at ng mga ipormasyong ibinigay ng mga lokal na aktibista.

Ang mga resulta ng pagsisiyasat sa bawat bansa ay ilalathala sa bawat kalahok na bansa, kasama ng masaklaw na report, pati na rin ang TVT Publication Series (tingnan ang Apendiks). Dahil dito, ang mga kaanib na organisasyon ay magkakaroon ng pagkakataong bigyan ng pokus ang mga bagay na nangangailangan ng agarang politikal na atensyon. Napagdesisyunan nila na makipagpulong kasama ng mga may kinalaman sa pagsasaliksik, mga

pulitiko, o iba pang mga NGO upang ibunsod at ipresenta ang report ng kanilang bansa.

Ang paraan ng pagsasagawa ng mga panayam ay magkakaiba sa bawat bansa. Halos lahat ng bansa, sinunod ang inirekomendang pamamaraan: personal na peer research. Pero sa Tonga, ang mga talatanungan ay sinagutan ng magkakasama ng mga kalahok habang sila ay ginagabayan ng namumuno ng pananaliksik; ang sesyon na ito ay ginanap sa Nuku'alofa, ang kabisera ng Tonga. Ito ay sa kadahilanang ang Kaharian ng Tonga ay mayroong 176 na isla, 36 dito ay walang nananahanan, at ang paglalakbay sa bawat isla ay lubhang magastos sa oras at pera.

I.3 Komparatibong Resulta

Ang sinuring datos sa report na ito ay nakabatay sa 863 na nakumpletong talatanungang mula sa Pilipinas (104), Serbia (28), Thailand (202), Tonga (108), Turkey (109) at Venezuela (89). Kabilang din dito ang mga talatanungan mula sa ilang parte ng Colombia (24), i.e. lungsod ng Bogotá, Cali at Medellín at ang estado ng Manizales, pati na rin ang estado ng Kanlurang Bengal sa India (199). Kailangang bigyang-diin na ang ilang mga aytem sa talatanungan ay sinagutan ng ilan lamang sa mga kalahok. Ang isa sa mga dahilan kung bakit ay ang istraktura ng mga tanong: ang ibang tanong ay nawawalan ng saysay kung ang ibang tanong ay sinagutan sa negatibong paraan. Nilagyan namin ng mga endnote ang mga sitwasyong ganyan. Sa kabanata ng bawat bansa matatagpuan ang mas maraming detalye tungkol sa gaano karami ang sumagot ng bawat isang tanong.

Gulang at pandarayuhan

Ang karaniwang edad ng mga lumahok sa pagsusuring ito ay 28.5 taong gulang, ngunit ito ay lubhang magkakaiba sa sa bawat bansa. Halimbawa, sa Thailand at India

Table 1 | Gulang

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Average	27.5	30.5	25.5	28.0	35.0	28.9	26.8	25.5
< 23	59%	19%	75%	38%	5%	53%	63%	68%
24 - 27	17%	22%	11%	19%	11%	15%	17%	18%
28 - 30	16%	19%	6%	9%	14%	15%	8%	9%
31 - 35	9%	15%	8%	14%	32%	18%	13%	6%
> 35	0%	26%	0%	20%	38%	0%	0%	0%

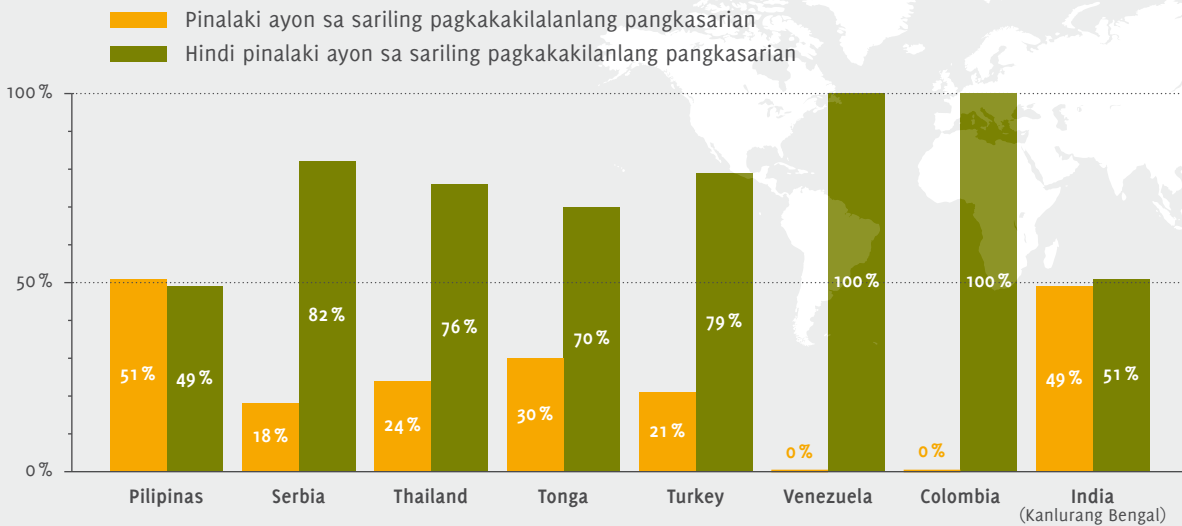

Figura 2 | Nabubuhay ayon sa mas gustong kasarian

(Kanlurang Bengal)⁷ ang average na edad ay 25.5 taong gulang, ngunit ang 75 porsiyento at 68 porsiyento na lumahok sa bawat isa sa kanila ay nasa edad na 23 pababa; habang sa Turkey naman ang karaniwang edad ay 35, na mayroong 5 porsiyento lamang sa edad na 23 pababa, ngunit 38 porsiyento ang higit sa 35.

Karamihan sa lahat ng kalahok ay ipinanganak sa kanilang sariling bansa, 95 porsiyento sa India hanggang 100 porsiyento sa Colombia at Serbia.⁸ Gayundin, ang karamihan sa kanila ay tumira sa lungsod, nayon o isla sa kung saan sila ipinanganak at pinalaki, 56 porsiyento sa Serbia hanggang 93 porsiyento sa Tonga.

Ang mga detalye tungkol sa pandarayuhan at mga dahilan ng pandarayuhan ay matatagpuan sa kabanata ng bawat bansa.

Pagkakakilanlang pangkasarian at ekspresyong pangkasarian

Tulad ng ipinaliwanag kanina, may mga tanong sa talatanungan tungkol sa espesipikong pagkakakilanlang pangkasarian ng mga kalahok. Maliban sa Serbia, na kung saan mayroong 64 porsiyentong mga kumikilala sa kanilang mga sarili bilang FTM, halos lahat ay kinikilala ang kanilang mga sarili bilang babaeng trans at taong gender-diverse (e.g. ang lokal na pagkakakilanlang Leiti sa Tonga). Ang bilang ng mga babaeng trans at gender-diverse

ay mula 80 porsiyento sa Pilipinas at Venezuela hanggang 96 porsiyento at 100 porsiyento sa Colombia at Tonga.

Maaaring may dalawang pangunahing dahilan kung bakit mas maraming kalahok na babaeng trans at mga taong trans at gender-diverse na babae ang pagkakakilanlan (female-identified). Sa isang banda, maliban sa Serbia, sa lahat ng bansa ang pananaliksik ay isinagawa ng mga organisasyong pinangungunahan ng mga babaeng trans at gender-diverse na mga tao na malapit sa mga komunidad na ito. Sa kabilang banda, sa halos lahat ng bansa mas lantad ang mga babaeng trans at gender-diverse na mga tao kaysa sa mga lalakeng trans at gender-diverse; ito marahil ang dahilan kung bakit din mas madaling makipag-uganayan sa kanila. Gayunman, ang kakulangan ng boses ng mga lalakeng trans at gender-diverse sa TVT survey ay makakaapekto sa mga resulta ng pag-aaral na ito; kaya ang isyu na ito ay dapat bigyang pansin sa mga gagawin pang pananaliksik sa hinaharap.

Ang tanong tungkol sa kung pinalaki ba ang mga kalahok ayon sa kanilang kasalukuyang pagkakakilanlang pangkasarian ay nagdulot ng mga inaasahan at di-inaasahang mga sagot. Habang ang lahat sa Colombia at Venezuela ay nagsabi na hindi, dalawa sa tatlo ang nagsabi na hindi rin sa Serbia, Turkey, Thailand at Tonga, sa India (Kanlurang Bengal) at habang sa Pilipinas naman kalahati lang ng mga kalahok ang nagsabi na hindi sila pinalaki ayon sa kanilang kasalukuyang pagkakakilanlang pangkasarian.

Table 2 | Paninirahan at pandarayuhan

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Ipinanganak sa bansa	98%	100%	96%	99%	96%	96%	100%	95%
Pinalaki sa kasalukuyang kinalalagan	84%	56%	72%	93%	62%	60%	63%	81%

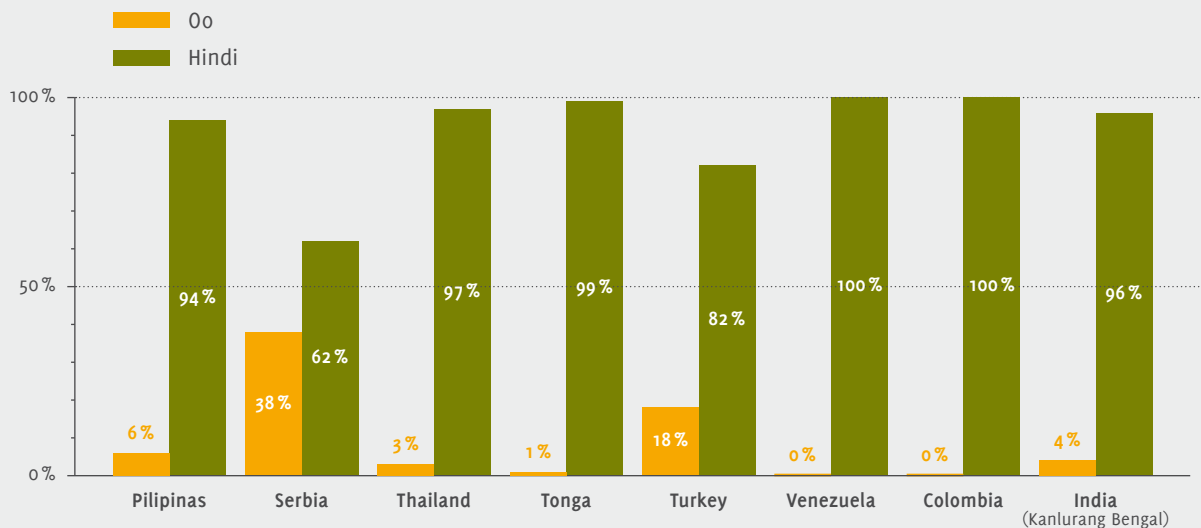

Figura 3 | Kasarian nakalagay sa mga dokumento

Ang tanong na nakapagtamo ng mas pare-parehong sagot ay ang tungkol sa kung ang mga kalahok ay nababubuhay na ayon sa kanilang pagkakakilanlang pangkasarian. Maliban sa India (Kanlurang Bengal), halos lahat ng mga kalahok sa ibang bansa ay nagsabi na sila ay parati o madalas namang nabubuhay ayon sa kanilang pagkakakilanlang pangkasarian: 96 porsiyento sa Thailand, 95 porsiyento sa Turkey, 94 porsiyento sa Venezuela, 92 porsiyento sa Colombia at Tonga, 90 porsiyento sa Pilipinas at 86 porsiyento sa Serbia. Sa India (Kanlurang Bengal), 51 porsiyento lang, habang 11 porsiyento naman ang nagsabing hindi sila kailanman nabuhay ayon sa kanilang pagkakakilanlang pangkasarian.

Legal na pagkilala sa pagkakakilanlang pangkasarian

Sa malaking pagkakaiba ng mga napag-alaman sa naunang seksyon, ang tanong tungkol sa kung ang pagkakakilanlang

pangkasarian ba ng mga kalahok ang nakalagay sa kanilang mga dokumento ay karaniniwang negatibo ang sagot. Maliban sa Serbia, ang mga sumagot sa halos lahat ng bansa na nabubuhay na sila ayon sa kanilang pagkakakilanlang pangkasarian ay sumagot din na hindi kinikilala ng batas ang kanilang isinasabuhay na kasarian. Sa Colombia at Venezuela, 100 porsiyento; sa Tonga, 99 porsiyento; sa Thailand, 97 porsiyento; sa India, 96 porsiyento; sa Pilipinas, 94 porsiyento; sa Turkey, 82 porsiyento; at sa Serbia, 62 porsiyento ng mga lumahok ay nagsabi na ang kanilang pagkakakilanlang pangkasarian ay hindi kinikilala ng batas.

Hindi lamang binibigyang diin ng pag-aaral na ito na kailangan ang legal na pagkilala sa pagkakakilanlang pangkasarian sa Pilipinas, Thailand, Tonga, Serbia⁹ at Venezuela, isinasaalang-alang din ang praktikal na gamit ng mga batas na kikalala sa pagkakakilanlang pangkasarian sa India (Kanlurang Bengal) at Turkey. Sa kabutihang-palad, noong June 2015, ang Ministeryo ng Hustisya at ng

Table 3 | Pagkakakilanlang Pangkasarian

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Babaeng trans	78%	36%	89%	-	86%	80%	96%	95%
Lalakeng trans	13%	64%	1%	-	8%	20%	4%	1%
Iba pa	3%	-	8%	100%	6%	-	-	-
Walang sagot	6%	-	2%	-	-	-	-	4%

Table 4 | Nabubuhay ayon sa mas gustong kasarian

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Parati	85%	67%	94%	91%	89%	82%	88%	44%
Madalas	5%	19%	2%	1%	6%	12%	4%	17%
Minsan	9%	11%	2%	3%	4%	4%	8%	14%
Madalang	0%	4%	0%	2%	1%	1%	0%	14%
Hindi kailanman	1%	0%	1%	4%	1%	0%	0%	11%

Table 5 |
Diskriminasyon sa paaralan

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Pormal na edukasyon	87%	100%	92%	90%	98%	100%	100%	100%
Mahirap ang pagpapalit ng paaralan/klase	30%	34%	10%	2%	33%	42%	54%	18%
Kawalang-galang ng mga guro	24%	32%	12%	4%	18%	31%	42%	22%
Karahasan galing sa mga guro	13%	4%	5%	6%	2%	9%	22%	13%
Pambubulas ng mga estudyante	72%	50%	27%	8%	61%	79%	92%	37%
Karahasan galing sa mga estudyante	22%	25%	8%	28%	31%	47%	67%	32%
Karahasang sekswal	35%	4%	29%	13%	23%	29%	46%	48%

Ministryo ng Interyor ng Colombia ay lumagda ng atas na hindi na kakailanganin ang sikolohikal at pisikal na mga eksaminasyon para patunayan ng aplikante ang kanyang pagkakakilanlang pangkasarian. Pinasimple nito ang proseso ng legal na pagbabago ng kasarian sa mga dokumento. Noong 9 Hunyo 2015, may sampung Colombian na trans ang nakinabang sa bagong mga patakarang ito.¹⁰ Ang ibang karagdagang detalye, e.g. tungkol sa epekto ng kawalan ng batas na legal na kumikilala sa pagkakakilanlang pangkasarian ng mga taong trans at gender-diverse ay mababasa sa kabanatang nakalaan para sa bawat bansa.

Mga karanasan sa paaralan

Lahat o halos lahat ng mga kalahok ay nakatamo ng pormal na edukasyon, may ilang eksepsiyon lang sa Pilipinas (87 porsiyento), Tonga (90 porsiyento) at Thailand (92 porsiyento).

Ang pag-susuri sa karanasan sa paaralan ng mga kalahok sa lahat ng bansa ay nagpapakita ng ilang mga nakakabahalang bagay. Sa higit sa kalahati ng mga bansa (Pilipinas, Turkey, Serbia, Venezuela, Colombia), isang-katlo hanggang kalahati ng mga kalahok ay nagsabing nahihirapan silang magpalit ng klase o ng eskuwelahan dahil sa mga di kaaya-ayang mga karanasan na may kinalaman sa kanilang pagkakakilanlan. Sa Tonga, 2 porsiyento lamang ang nagsabing mahirap ang magpalit ng klase o eskuwelahan, habang sa Thailand at India (Kanlurang Bengal) ay 10 porsiyento at 19 porsiyento

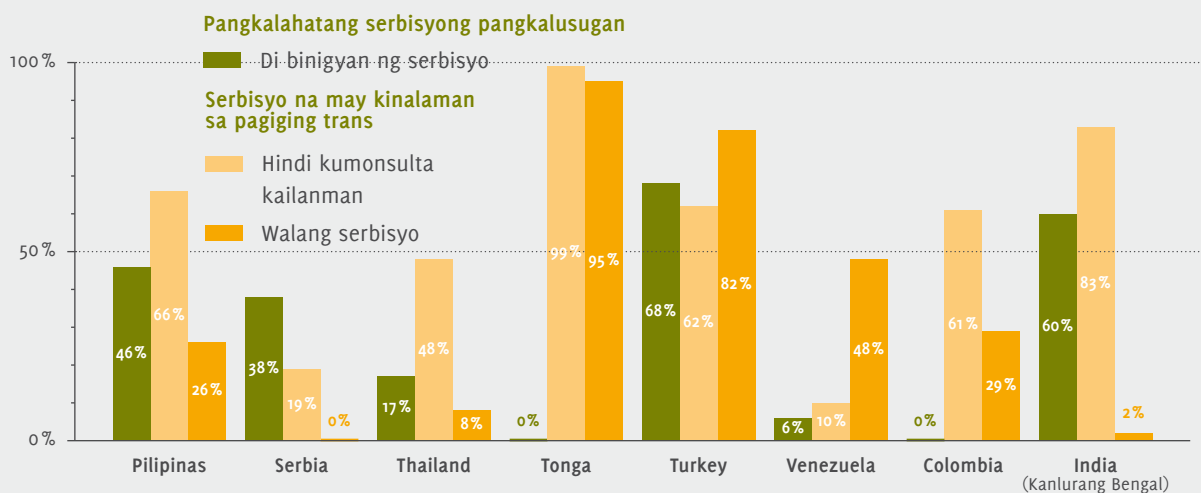
naman. Ang hindi paggalang ng mga guro sa kanilang mga pagkakakilanlang pangkasarian ay naranasang ng isang-katlo o higit pa ng mga kalahok sa Venezuela, Serbia at Colombia. Sa Colombia, 22 porsiyento ang nagsabi na nakaranas sila ng karahasan mula sa kanilang mga guro dahil sa kanilang pagkakakilanlan, sa India (Kanlurang Bengal) at sa Pilipinas ay 13 porsiyento, sa Venezuela 9 porsiyento, sinundan ito ng Tonga (6%), Thailand (5%), Serbia (4%) at Turkey (2%).

Kahit na ang tanong na ito ay hindi lantarang kasama sa pagisisyasat, mahalagang bigyang-diin na hindi lahat ng kalahok ay nabubuhay nang ayon sa kanilang gustong kasarian sa kanilang paaralan. Gayunpaman, ang tanong tungkol sa kung anong edad nagsimulang ipresenta ng mga kalahok ang kanilang mga sarili ng ayon sa kanilang pagkakakilalan sa kanilang pamilya ay maaring magbigay linaw tungkol dito. Habang sa Colombia, Pilipinas, Thailand and Tonga, ang karaniwang edad ay mula 9.6 (Thailand) hanggang 10.7 (Tonga), ang sa India (Kanlurang Bengal) ay 12.1, at ang sa Venezuela naman ay 13.6. Sa Serbia and Turkey, ang karaniwang edad ay 16.5 and 17.5. Nabanggit ng may-akda ng report ng Turkey na maraming taong trans sa Turkey ang sapolitang pinapaalis sa paaralan. Ang isa sa mga kalahok sa Serbia naman ay nagsabing nagpalit siya ng paaralan dahil siya ay sekswal na inabuso sa una niyang paaralan. Sa Pilipinas, ang mga konserbatibong Kristiyanong paaralan ay may mga polisiya na ang mga estudyante ay dapat magsuot ng uniporme na naayon sa kasarian nila noong kapanganakan nila.

Table 6 |
Diskriminasyon sa trabaho

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Bayad na trabaho	55%	46%	54%	78%	88%	61%	42%	33%
Di tinanggap sa trabaho	40%	11%	22%	4%	52%	84%	87%	12%
Nawalan ng trabaho	11%	12%	2%	5%	39%	18%	11%	0%
Sex work	47%	14%	37%	21%	76%	68%	95%	26%
Employment support	41%	8%	16%	30%	2%	1%	0%	36%

Figura 4 | Pangkalahatang serbisyong pangkalusugan at serbisyo na may kinalaman sa pagiging trans

Ang mga datos tungkol sa pambubulas (bullying) ng ibang estudyante ay lubhang nakakabahala: sa halos higit sa kalahati ng mga bansa, mula kalahati hanggang sa halos lahat ay nakaranas mabulas. Sa Colombia, 92 porsiyento ang nakaranas ng pambu-bully sa paaralan, sinundan ito ng Venezuela (79%), Pilipinas (72%), Turkey (61%) at Serbia (50%). Sa India (Kanlurang Bengal) 37 porsiyento ang nagasabing sila ay nabulas, sa Thailand 27 porsiyento at sa Tonga 8 porsiyento.

Maliban sa Thailand, sa lahat ng bansa mula isang-kapat hanggang isang-katlo ng mga kalahok ay nagsabing sila ay nakaranas ng pisikal na pag-atake ng ibang estudyante dahil sa kanilang pagkakakilanlan. Sa Colombia, 67 porsiyento ang nagsabi na sila ay pisikal na inatake ng ibang estudyante, sinundan ito ng Venezuela (47%), India (Kanlurang Bengal) (32%), Turkey (31%), Tonga (28%), Serbia (22%) at Pilipinas (22%). Muli, dapat isaisip na baka sa Serbia at Turkey ang mga taong trans ay hindi nakapag-ekspres ng kanilang kasarian sa maagang edad. At lalong mas nakakabahala ang mga datos tungkol sa karanasan sa sekswal na karahasan sa paaralan. Sa India (Kanlurang Bengal) at Colombia, halos kalahati ng mga kalahok ay nagsabi na sila ay nakaranas ng sekswal na karahasan mula sa ibang estudyante dahil sa kanilang pagkakakilanlan, sinundan ito ng Pilipinas, Venezuela at Thailand, na kung saang hanggang isang-katlo ng mga kalahok ay nakaranas din nito. Sa Tonga, na may 8 porsiyento ng mga kalahok ang nagpahayag na nakaranas ng sekswal na karahasan, isa sa mga mga kalahok ay nagpaliwanag na siya ay madalas pinipilit ng mga mas nakakatandang lalaki na makipagtalik. Ang isa naman ay nagpahiwatig na siya ay pinilit na magsagawa ng oral seks sa kanilang dormitoryo.

Bilang buod, inihimaton ng pagsisiyasat na dapat bigyan ng agarang pansin ang karanasan ng mga taong trans at gender-diverse sa paaralan. Kahit na napakataas ng antas ng Transrespect sa Tonga (tingnan sa baba), ang napakaraming insidente ng pisikal na atake at sekswal na karahasan sa mga paaralan ng bansang iyan ay nakakabahala. Ang mga karanasan sa paaralan ay mas tatalakayin ng mas mahaba sa mga kabanatang nakalaan para sa Pilipinas at Tonga. Bukod dito, ang marahas at mapang-diskriminang pakikitungo ng mga guro at ibang estudyante ay maaring mga dahilan din kung bakit maraming taong trans at gender-diverse ang nagsimulang i-ekspres sa kanilang pamilya ang kanilang pagkakakilanlan noong huling parte na ng kanilang kabataan; ito ay mas kapansin-pansin sa sitwasyon ng Serbia at Turkey.

Mga karanasan sa paghahanapbuhay at bayad na trabaho

Isa pang kapansin-pansing pagkakaiba ng mga bansa ay ang karanasan sa merkado ng manggagawa. Bilang tugon sa katanungan tungkol sa kung mayroon silang pinagkakakitaang hanapbuhay, ang mga kalahok ay nagbigay ng paayong sagot: 33 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal) at 42 porsiyento sa Colombia, 78 porsiyento sa Tonga at 88 porsiyento sa Turkey. Agaw pansin ang resulta sa Pilipinas, may ilang kalahok ang nagpahayag na sila ay pinapahalagahan ng kanilang pamilya dahil sila ay nagbibigay ng pinansiyal na suporta. Sa Colombia, 87 porsiyento ng mga kalahok ay nagsabi na sila ay hindi tinanggap sa trabaho nang isa or dalawang beses dahil sa kanilang pagkakakilanlang pangkasarian;

Table 7 | Relihiyon

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Budismo	1%	0%	97%	0%	0%	0%	0%	0%
Kristiyanismo	91%	63%	1%	96%	3%	70%	83%	0%
Hinduismo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	82%
Hudaismo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	6%
Islam	2%	4%	2%	0%	76%	0%	0%	12%
Sikh	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Taoismo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Walang Relihiyon	4%	33%	0%	4%	15%	30%	17%	0%
Iba pa	4%	0%	0%	0%	6%	0%	0%	0%

sinabi rin yan ng 84 porsiyento sa Venezuela, at 52 porsiyento sa Turkey, pero sa Tonga 4 porsiyento lang ang may ganyang karanasan. Sa Serbia, na kung saan may 11 porsiyento ng mga kalahok ang nagpahayag ng ganyang karanasan, isa sa mga kalahok ang nagpaliwanag na hindi nagugustuhan ng mga maypagawa na ang kanilang kasarian sa kanilang dokumento ay hindi tugma sa kanilang hitsura.

Sinagot din ng paayon ang tanong tungkol sa kung nawalan ba ang mga kalahok ng trabaho dahil sa kanilang pagkakakilanlang pangkasarian: 39 porsiyento ng mga kalahok sa Turkey at 19 porsiyento sa Venezuela, ngunit 5 porsiyento lang sa Tonga at 2 porsiyento sa Thailand ang nakaranas nito. Nakatanggap naman ang 41 porsiyento ng mga kalahok sa Pilipinas ng suporta sa trabaho katulad ng pagsasanay, gayon din ang 36 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal) at 30 porsiyento sa Tonga, ngunit 1 porsiyento lang sa Venezuela at wala sa Colombia ang nakatanggap nito.

Ang mga karanasang ito ay maari ring makita sa mga sagot ng mga trans at gender-diverse na mga tao na ang hanapbuhay ay sex work. Siyamnaput siyam na porsiyento ng mga kalahok sa Colombia, 76 porsiyento sa Turkey, 68 porsiyento sa Venezuela at 47 porsiyento sa Pilipinas,

ngunit 21 porsiyento lang sa Tonga at 14 porsiyento sa Serbia, ang nagsabing ang hanapbuhay nila ay sex work.

Ang malaking bilang ng mga sex workers sa Colombia, Venezuela at Turkey ay maaring may koneksyon sa mataas na antas ng diskriminasyon sa merkado ng manggagawa, pati na rin sa lubhang nakakabahalang insidente ng karahasan at diskriminasyon na nararanasan ng mga taong trans at gender-diverse sa paaralan. Gaya nga nang naipakita ni Balzer sa kanyang pag-aaral sa mga taong trans sa Rio de Janeiro, ang ilang mga trans na sex workers ay nagsimula sa ganyang trabaho noong sila ay mga tinedyer pa lang dahil sa mga transpobik na karanasan sa paaralan at pamilya.¹¹ Sa pangkalahatan, ang pagkakaiba ng bilang ng mga kalahok sa bawat bansa ay dapat huwag kalimutan, lalo na sa kaso ng Serbia. Ang medyo mababang bilang ng mga trans sex workers sa Serbia ay maaring dulot ng kahirapn sa paghahanap ng lokal na kapanig na maaring makipag-ugnayan sa mga trans na sex workers. Ang posibilidad na ito ay dapat isaalang-alang sa mga susunod pang pag-aaral.

Gayunpaman, ang mga karanasan sa trabaho, kasama na ang sex work, ay nagpapahiwatig na lubhang kailangan na pabuthin ang sitwasyong pangtrabaho ng mga taong trans at gender-diverse sa lahat ng bansa.

Table 8 | Karanasan sa mga pinakamalalaking relihiyon

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Pagiging lantad sa loob ng relihiyon								
Palagi	71%	23%	80%	80%	16%	23%	33%	12%
Minsan	11%	0%	7%	12%	13%	20%	39%	2%
Hindi nasubukan	15%	54%	7%	7%	67%	16%	6%	35%
Hindi kabilang sa anumang relihiyon	3%	23%	6%	1%	4%	41%	22%	51%
Puwedeng sumali sa mga gawain ng relihiyon								
Hindi	16%	0%	2%	5%	8%	78%	38%	0%
Kung hindi ilalantad ang pagkakakilanlan	7%	0%	0%	4%	8%	11%	25%	19%
Oo	77%	100%	98%	91%	84%	11%	37%	81%

Mga karanasan sa sistema ng pangangalaga ng kalusugan

Ang bilang ng mga trans at gender-diverse na tao na hindi nabigyan ng serbisyong pangkalusugan dahil sa kanilang pagkakakilanlan ay nakakagulat. Sa Turkey, 24 na kalahok (o 68% ng lahat ng kalahok na sumagot ng tanong tungkol dito) ay nagsabing sila ay hindi binigyan ng serbisyong pangkalusugan dahil sa kanilang pagkakakilanlan. Sa Pilipinas, 13 na kalahok (o 46% ng lahat ng kalahok na sumagot ng tanong) ay ganoon din ang naging sagot, habang sa Venezuela walo (o 6% ng lahat ng kalahok na sumagot ng tanong), sa India (Kanlurang Bengal) anim (o 60% ng lahat ng kalahok na sumagot ng tanong), sa Thailand dalawa (o 17% ng lahat ng kalahok na sumagot ng tanong) at sa Colombia at Tonga walang kalahok ang sumagot ng paayon. Sa Serbia, halimbawa, ang isa sa mga kalahok ay ipinaliwanag ang kanyang karanasan: ‘Tumanggi ang doktor na suriin o kahit tignan ako at isulat na maayos ang lagay ng aking kalusugan.’

Iba naman ang naging resulta ng pagsusuri sa mga tanong tungkol sa serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans. Siyamnaput siyam na porsiyento ng mga kalahok sa Tonga ay nagsabing hindi sila kailanman kumonsulta ng mga propesyonal para sa mga serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans. Laganap din ang ganitong sitwasyon sa halos lahat ng ibang bansa: 83 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal), 66 porsiyento sa Pilipinas, 62 porsiyento sa Turkey, 61 porsiyento sa Colombia at 48 porsiyento sa Thailand ay hindi nakatanggap ng serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans. Ang resulta sa Thailand ay mas lalong nakakagulat dahil ito ay isang bansa na kung saan pumupunta ang karamihan sa mga taong trans sa rehiyon na iyan para sa gender-reassignment surgery. Sabi nga ng mga may-akda ng kabanatang nakalaan para sa Thailand ‘ang serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans ay bihira pa rin sa Thailand’. Sa Serbia lang na ang karamihan (81%) ay nakatanggap ng serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans. Ang mga dahilan na ibinigay ng mga kalahok kung bakit hindi sila nakatanggap ng serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans ay magkakaiba: may nagsabing kulang talaga ang ganyang serbisyo, may nagsabi rin na kulang

din ang kaalaman tungkol sa kung paano makakuha ng ganyang serbisyo, at mayroon din nagsabing napakamahal kasi ng serbisyong iyan. Sa Tonga at Turkey, 95 porsiyento at 82 porsiyento ang nagsabi na walang serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans, sa Thailand (8%), India (2%) at Serbia (0%).¹² Ang talatanungan ay may mga espesipikong tanong tungkol sa serbisyong pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans, na hindi namin inalisa nang pakomparatibo dahil sa hindi pagkakapare-pareho ng bilang ng mga kalahok. Ang mga tanong na ito ay inalisang mas mabuti sa kabanatang nakalaan para sa bawat bansa.

Mga karanasan sa mga relihiyosong komunidad

Ang karamihan sa mga kalahok ay napapabilang sa isa sa mga apat na pinakamalaking relihiyon sa mundo: Budismo (97% sa Thailand), Kristyanismo (96% sa Tonga, 91% sa Pilipinas, 83% sa Colombia, 70% sa Venezuela, at 3% sa Serbia), Hinduismo (82% sa India (Kanlurang Bengal)) at Islam (76% sa Turkey). Sa Serbia at Venezuela lamang na ang isang-katlo ng mga kalahok ay nagsabi na wala silang relihiyon.

Ang paraan kung paano tinatratro ang mga kalahok at kung paano sila kumilos sa loob ng kanilang relihiyon ay magkakaiba sa bawat relihiyon at sa bawat bansa rin. Sa lahat ng bansa maliban sa India (Kanlurang Bengal) (82% Hindu, 12% Muslim, 6% Hudyo), 1 hanggang 6 porsiyento lamang ng mga kalahok ang kabilang sa relihiyon na iba sa dominanteng relihiyon ng bansa. Dahil sa kawalan ng maaasahang datos, kami ay nag-pokus lang sa mga sumusunod na mga karanasan sa loob ng mga pinakamalalaking relihiyon sa bawat bansa.

Sa 97 porsiyento ng mga taong trans at gender-diverse sa Thailand na mga Budista, 80 porsiyento ang nagsabi na hindi nila kailanman tinago ang kanilang pagkakakilanlan, at 98 porsiyento ang nagsabing sila ay puwedeng sumali sa mga gawain ng relihiyon. Sa 82 porsiyento na mga taong trans at gender-diverse sa India (Kanlurang Bengal) na mga Hindu, 12 porsiyento lamang ang nagsabi na hindi nila kailanman tinago ang kanilang pagkakakilanlan, at 81 porsiyento ang nagsabing sila ay puwedeng sumali sa mga gawain ng relihiyon. Sa 76 porsiyento na mga taong trans

Table 9 |

Diskriminasyon sa lipunan

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Diskriminasyon (parati/madalas/minsan)	80%	89%	54%	22%	88%	100%	100%	82%
Diskriminasyon (parati)	19%	15%	13%	2%	66%	35%	39%	32%
Nabutas/inatake	28%	36%	5%	16%	73%	84%	88%	40%

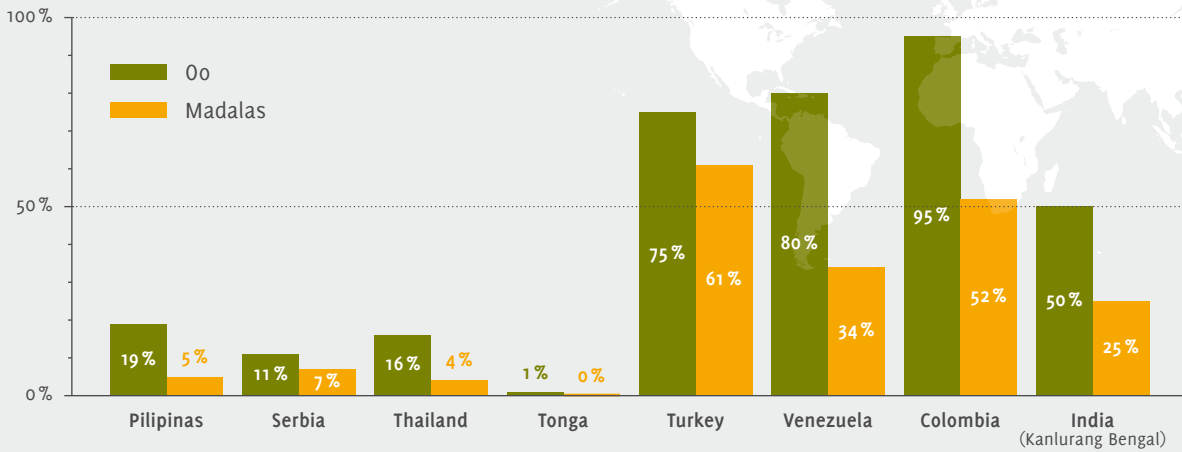

Figura 5 | Karanasan sa panliligalig ng pulis

at gender-diverse sa Turkey na Muslim, 16 porsiyento lamang ang nagsabi na hindi nila kailanman tinago ang kanilang pagkakakilanlan, at 84 porsiyento ang nagsabing sila ay puwedeng sumali sa mga gawain ng relihiyon.

May lubos na pagkakaiba naman ang resulta pagdating sa mga taong trans at gender-diverse na Kristiyano na nasa bansang marami ang mga Kristiyano. Sa Tonga, 96 porsiyento ng mga taong trans at gender-diverse ay Kristiyano, 80 porsiyento nito ang nagsabi na hindi nila kailanman tinago ang kanilang pagkakakilanlan. Sa Pilipinas, 71 porsiyento ang nagsabi sa 91% na Kristiyano na sumagot, sa Venezuela 23 porsiyento sa 70% na Kristiyano na sumagot, at sa Serbia 23 porsiyento sa 63% na Kristiyano na sumagot. Kasabay nito, 100 porsiyento ng mga Kristiyanong trans at gender-diverse na mga tao sa Serbia ay nagsabi na sila ay pinapayagang sumali sa mga gawain ng relihiyon;¹⁹ 91 porsiyento nagsabi niya sa Tonga at 77 porsiyento sa Pilipinas, ngunit 11 porsiyento lamang sa Venezuela ang sumagot ng paayon.

Ang pagkakaiba ng resulta sa karanasan ng mga Kristiyanong trans at gender-diverse na mga tao sa iba't ibang bansa ay maliwanag na nagpapakita na ang pagtanggap ng mga relihiyon sa mga taong trans at gender-diverse ay hindi maiuugnay sa relihiyon lang mismo; ito ay dapat ding iugnay sa partikular na panlipunan at pangkulturang konteksto. Ito ay lalong makikita kapag inihambing ang Tonga sa Colombia at Venezuela.

Mga karanasan sa lipunan: Transrespect vs. diskriminasyon at karahasan

Habang ang nauang mga bahagi ay nag-pokus sa mga partikular na aspeto ng lipunan katulad ng paaralan, trabaho, at pamilya, ang tumpalan ng huling bahagi ng pananaliksik ay ang pangkalahatang karanasan sa lipunan. Maliban sa Tonga, ang karamihan sa mga kalahok sa lahat ng bansa ay nagsabi na sila ay naniniwala na ang mga taong trans at gender-diverse ay nakakaranas ng lubhang diskriminasyon sa lipunan, mula 100 porsiyento sa Colombia at Venezuela hanggang 89 porsiyento sa Serbia, 88 porsiyento sa Turkey, 82 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal), 54 porsiyento sa Thailand at 22 porsiyento lang sa Tonga ang nagsabi nito. Sabi ng mga may-akda ng kabanatang nakalaan para sa Thailand, ipinapakita ng TVT survey na mayroong diskriminasyon laban sa mga taong trans sa Thailand, at dahil dyaan isang maling kuro-kuro ang paniniwalang ang Thailand ay isang “paraiso para sa mga taong trans.”

Mas hindi parepareho naman ang resulta ng tanong tungkol sa kung nararamdaman ba ng mga kalahok na ang mga taong trans at gender-diverse ay palaging nadidiskrimina. Animnaput anim na prosiyento ng mga kalahok sa Turkey ay sumagot ng paayon, sinundan ito ng 39 porsiyento sa Colombia, 35 porsiyento sa Venezuela, 32 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal), 19 porsiyento sa Pilipinas, 15 porsiyento sa Serbia, 13 porsiyento sa Thailand at 2 porsiyento lang sa Tonga.

Table 10 | Karanasan sa Transrespect

	Pilipinas	Serbia	Thailand	Tonga	Turkey	Venezuela	Colombia	India (Kanlurang Bengal)
Lipunan (parati/madalas/minsan)	81%	19%	67%	98%	40%	74%	65%	27%
Lipunan (parati)	33%	0%	26%	76%	2%	0%	0%	1%
Paaralan (madalas)	38%	0%	28%	0%	16%	0%	0%	10%
Tinanggap sa trabaho dahil sa kakayahan (madalas/isa o dalawang beses)	63%	7%	43%	20%	8%	63%	73%	36%

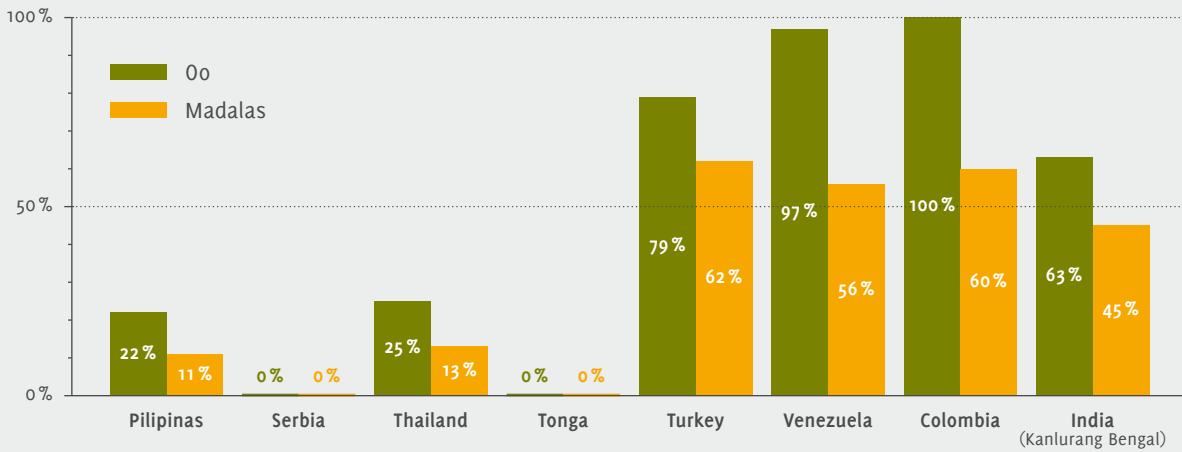

Figura 6 | Karanasan ng mga sex workers sa panliligalig ng pulis

Ang paniniwala na ang mga taong trans at gender-diverse ay nadidiskrimina sa lipunan ay tumutugon sa mga karanasang nabanggit kanina tungkol sa pambully o bayolenteng pag-atake sa mga taong trans at gender-diverse. Walumput walong porsiyento ng mga kalahok sa Colombia at 84 porsiyento sa Venezuela ang nagsabing sila ay nabulas o inatake dahil sa kanilang pagkakakilanlan, sinundan ito ng 73 porsiyento sa Turkey, 40 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal), 36 porsiyento sa Serbia, 28 porsiyento sa Pilipinas, 16 porsiyento sa Tonga at 5 porsiyento lang sa Thailand.

Ang mga halimbawa ng mga naiulat na mga uri ng karahasan ay mga sumusunod: banta na papatayin sila, sekswal na karahasan, pananakot at pangngikil, pati na rin pisikal na agresyon. Pinapakita ng analisis ng iba't ibang uri ng karahasan. Sa Turkey, 43 na kalahok ang nagsabi na sila ay nakatanggap ng banta na papatayin sila, sinundan ito ng 13 kalahok sa India (Kanlurang Bengal), walo sa Venezuela, lima sa Pilipinas, isa sa Colombia at

Serbia rin at wala naman sa Tonga. Ang ilang halimbawa ng pag-atake ay pisikal na karahasan na naiulat ng 64 na kalahok sa Turkey, sinundan ito ng 27 sa Venezuela, 22 sa India (Kanlurang Bengal), 14 sa Pilipinas, pito sa Colombia, lima sa Thailand at sa Tonga rin at dalawa naman sa Serbia. Ang mas nakakalungkot ay ang bilang ng mga naiulat na sekswal na karahasan. Sa Turkey, 56 na kalahok ang nagsabing nakaranas sila nito, sinundan ito ng 41 sa India (Kanlurang Bengal), 16 sa Pilipinas, sampu sa Venezuela, pito sa Thailand, apat sa Colombia at sa Tonga rin at isa sa naman Serbia. Ang kabanata ng bawat bansa ay magbibigay ng mga halimbawa ng mga kayamut-yamot na mga uri ng karahasan. Ang dami ng pagkakaiba-iba ng mga uri ng karahasan ay nakakabalisa. Lalo na ang mga naiulat sa Turkey, na kung saan higit sa kalahati ng mga kalahok ay nagsabi na nakaranas sila ng mga marahas na pag-atake (59%) at sekswal na karahasan (51%).

Ang resulta na ito ay maaninag din sa mga naiulat na mga nakaranas ng harassment sa kamay ng mga pulis

1 'Transfobi öldürür - Transphobia kills' - Isang demonstrasyon laban sa transphobic na pagkamuhí at karanasan ginanap sa Ankara, Turkey noong November 2010

dahil sa kanilang pagkakakilanlan. Sa pamamagitan ng malalim na pagtatasa, makikita na ang mga trans at gender-diverse na mga tao ay lubhang appektado ng panliligalig ng pulis sa kahit anumang bansa. Ang sitwasyon sa Colombia, Venezuela, at Turkey ang pinakanakakangambala. Sa Colombia, 95 porsiyento ng mga kalahok ang nagpahayag na sila ay nakaranas ng panliligalig ng pulis, at 52 porsiyento ang nagsabi na madalas nila itong maranasan; sa Venezuela, 80 porsiyento ang nagsabi na naranasan nila ito, 34 porsiyento ang nagsabi na madalas nila itong maranasan; at sa Turkey, 75 porsiyento ang nagsabing naranasan nila na maligalig ng mga pulis, 61 porsiyento ang nagsabing madalas itong mangyari.

Ang mga sex workers ay mas maraming karanasan sa harassment ng pulis. Lahat ng trans sex workers sa Colombia nagsabing narakanas silang maligalig ng pulis, at 60 porsiyento ang nagsabing ito ay parating nangyayari; 97 porsiyento sa Venezuela ang nagsabing nangyari rin ito sa kanila, 56 porsiyento sa kanila ang nagsabing ito ay parating nangyayari; 79 porsiyento ng trans sex workers sa Turkey ang nakaranas nito, at 62 porsiyento sa kanila ay nagsabing ito ay madalas mangyari. Ang kabanatang nakalaan para sa Turkey ay may mas marami at ekstensibong impormasyon tungkol sa karahasan at diskriminasyon na nararanasan ng mga trans sex workers sa Turkey; mababasa rin dito ang kuwento ng isang trans sex worker na brutal na ginulpi ng pulis.

Sa Tonga at Serbia, ang mga bansang may pinakakaunting kalahok na sex workers, walang mga sex workers ang nag-ulat ng panliligalig ng pulis. Sa Tonga, ang resulta na ito ay dapat tingnan sa konteksto ng pangkalahatang datos dahil isa lang ang nagsabi na siya ay naligalig ng pulis dahil sa kanyang pagkakakilanlan. Sa Serbia naman, ang resulta ay dapat tingnan sa konteksto na mahirap makipag-ugnayan sa mga trans sex workers doon. Binibigyang-diin ng mga pagsusuri na kailangang bigyang pansin ang langkapang akumulasyon at interseksyon ng mga karanasan sa Transphobia. Ang mga taong trans at gender-diverse na naging sex worker dahil sa diskriminasyon at karahasan sa paaralan at merkado ng manggagawa ay ang mga mas lapitin ng karagdagang karahasan na nangyayari sa konteksto ng sex work. Tatalakaying maiigi ng kabanata ng Turkey ang karanasan ng mga sex workers, bibigyang-diin din nito na dapat isaalang-alang ang interseksyon ng Transphobia at karahasan at diskriminasyon laban sa mga sex workers.

Kapag ipinaghambing ang mga nabanggit na iba't ibang uri ng Transphobia – i.e. mga karanasan sa diskriminasyon at karahasan sa paaralan, sa merkado ng manggagawa, gawa ng pulis, sa loob ng komunidad ng relihiyon at sa lipunan mismo – sa mga uri ng Transrespect – i.e. mga espesipikong pagkilala sa iba't ibang aspeto ng lipunan – makakakuha tayo ng mga mahahalagang kabatiran tungkol sa pangkalahatang sitwasyon sa bawat bansa, lalo na tungkol sa kahalagahan ng karanasan sa paaralan.

Sa Tonga, 99 porsiyento ng mga kalahok ay nagsabing sila ay naniniwala na ang mga taong trans at gender-diverse ay nakakatanggap ng espesipikong pagkilala dahil sa kanilang pagkakakilanlan, i.e. Transrespect, sa loob ng lipunan, at 76 porsiyento ang nagsabi na parati nila itong nararanasan. Ganoon din sa Pilipinas, 88 porsiyento ang nakaranas din nito; 33 porsiyento ang nagsabi na parati nila ito nararanasan. Sa Turkey naman 40 porsiyento lang ang nagsabi na sila ay nakaranas ng Transrespect, at 2 porsiyento lang ang nagsabing parati silang nakakaranas nito; at sa Sebia 19 porsiyento lang ang nagsabing nakaranas sila ng Transrespect, at walang nagsabing parati silang nakakaranas nito. Sa Venezuela at Colombia, 75 porsiyento at 65 porsiyento ang nagsabing nakaranas sila ng Transrespect, habang walang kalahok sa parehong bansa ang nagsabing parati nila itong nararanasan.

Sa paaralan, ang Transrespect ay naiulat na madalas maranasan ng 38 porsiyento ng mga kalahok sa Pilipinas, 28 porsiyento sa Thailand, 16 porsiyento sa Turkey at 10 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal), ngunit wala sa Colombia, Serbia, Tonga at Venezuela. Ipinapahiwatig nito na kahit sa mga bansang may mataas na nibel ng Transrespect at mababang nibel ng diskriminasyon, ang paaralan ang Achilles heel kapag Transrespect ang usapan - katulad ng resulta sa Tonga na lubhang nakakabahala; ang detalye nito ay mababasa sa kabanatang nakalaan para sa bansang iyan. Ang pagiging kapansin-pansin ng karanasang iyan sa paaralan ay ipinapahiwatig din ng resulta tungkol sa paghahanapbuhay na nagpapahiwatig na ang karaniwang karanasan ay Transrespect at espesipikong pagkilala. Pitumput pitong porsiyento ng mga kalahok sa Colombia at 63 porsiyento sa Pilipinas at Venezuela ay nagsabing sila ay tinanggap sa trabaho dahil sa taglay nilang espesipikong kakayahan na may kaugnayan sa kanilang pagkakakilanlan, sinundan ito ng 43 porsiyento ng Thailand, 36 porsiyento sa India (Kanlurang Bengal), 20 porsiyento sa Tonga, 9 porsiyento sa Turkey at 7 porsiyento sa Serbia.

I.4. Konklusyon

Gaya ng nabanggit sa simula ng kabanata na ito, ang kakulangan ng datos ay isang malaking balakid para makabuo ng mga konkretong hakbang para baguhin ang kalagayang panlipunan ng mga taong trans at gender-diverse. Sinusubukang tugunan ng kasalukuyang TVT survey ang isyu na ito sa pamamagitan ng ilang piling bansa. Gamit ang mga empirikal na datos, pinapatotohanan ng pag-aaral na ito ang karanasan ng mga aktibistang trans sa maraming isyu, katulad ng karahasan galing sa mga pulis na nakadirekta sa mga trans na sex workers. Inilalantad din ng mga resulta ang mga blind spots ng diskriminasyon at Transphobia, kasama rin ang kalagayan ng mga trans at gender-diverse na mga bata at tinedyer.

Kadalasan, ang pagsasabatas ng pagkilala sa kasarian at pagpapabuti ng implementasyon nito ay itinuturing na importanteng unang hakbang upang mapabuti ang kalagayan ng karapatang pantao ng mga taong trans at gender-diverse. Gayunman, ang komparatibong mga resulta ay nagpapahiwatig na kinakailangan ang komprehensibong diskarte na binubuo ng sari-saring mga paraan na sasaklaw sa iba't ibang aspeto ng lipunan; at dapat isaalang-alang ang mga espesipikong lokal, politikal, at sosyal na mga sitwasyon. Halimbawa, kahit na ang mga naiulat ay positibong karanasan ng respeto at pagkilala, ang paglalantad ng pagkakakilalan ay tila mahirap sa konteksto ng paaralan at habang tinedyer ang isang tao.

Ang Tonga Leiti Association (TLA) ay maraming mga na-engkwentrong mga tumigil sa pag-aaral; binibigyan sila ng TLA ng iskolarsip para makatanggap sila ng mas mabuting edukasyon at mga pagsasanay para sa paghahanap ng hanapbuhay. Sa Pilipinas, ang batas laban sa pambubulas sa elementarya at haiskul na kasama ang oryentasyong sekswal at pagkakailanlang pangkasarian ay naipasa noong 2013, at kasalukuyang binabantayan ng mga aktibista ang implementasyon nito. Ang mga diskarteng katulad ng mga nabanggit ay ipapaliwanag ng buong detalye sa kabanatang nakalaan para sa bawat bansa; sana sila ay magsilbing inspirasyon kung paano tutugunan ng mga NGO at iba pang institusyon ang nakakabahalang

sitwasyon ng mga taong trans at gender-diverse sa paaralan at merkado sa paggawa.

Sa mga bansang katulad ng Colombia, Venezuela at Turkey, ang mga sex workers ang nakakaranas ng mas maraming insidente ng diskriminasyon at karahasan mula sa awtoridad. Binibigyang diin nito ang mga isyu katulad ng hindi makatwirang karahasan ng pulis at ang kalagayan ng sistema ng panghustisyang pangkrimen sa mga bansang nabanggit.

Ang may-akda ng kabanatang nakalaan para sa Turkey ay brutal na sinalakay, pinagnakawan, at tinakot na papatayin bago siya tinarato ng hindi maganda ng mga pulis noong Hulyo 2015. Isang internasyonal na kampanya ang ginawa ng iba't ibang grupo upang ipalaganap ang nangyayari sa Turkey. Limang malalaking organisasyon (IGLYO, ILGA-Europe, ICRSE, SWAN at TGEU) ay nagsamasama upang sumalat ng liham na humihimok sa mga awtoridad sa Turkey na magsagawa ng agarang aksyon upang sugpuin ang umiigting na karahasan laban sa mga taong LGBTI at sex worker sa Turkey.

Binibigyang diin din ng report na ito na kailangan pa talaga ng mas maraming pag-aaral. Ito ay para maiwasto ang ilang pagkiling at kakulangan ng pagsasaliksik na ito. Katulad ng mga naunang naipaliwanag, wala masyadong tungkol sa mga lalakeng trans sa pag-aaral na ito. Ang mga karanasan ng mga sex workers sa Serbia ay hindi rin masyadong nasiyasat. Bukod dito, ang pokus sa ilang bansa ay sa mga partikular na rehiyon lamang at nakatuon lang sa malawakang social network na may kaugnayan sa mga organisasyon ng mga aktibista.

Simula't sapul, gusto ng TGEU na ipagpatuloy at palawakin ang pakikipagtulungan nito sa mga kaanib na organisasyon upang maisagawa ang TVT survey sa iba pang bansa. Noong 2014, nakipag-usap na ang TGEU sa Asia-Pacific Transgender Network (APTN) tungkol sa pagpapalawak ng TVT survey sa iba pang bansa sa Asya-Pasipiko. Noong 2015, nagkaroon na ng kasunduan para dito. Kaya sa 2016, ang APTN – sa pakikipagtulungan ng TGEU – ay magsasagawa ng TVT survey sa hindi bababa sa apat pang mga bansa sa Asya.

II. Mga Karanasang Sosyal ng mga Transpin@y sa Pilipinas

C. Joy Cruz, Charlese Saballe at Brenda Alegre

II. 1 Ang mga Transpin@y | Mga Kontekstong Pangkasaysayan, Sosyo-kultural at Legal

Sa Pilipinas, ang Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP) ang nagsagawa ng pag-aaral na *The Social Experience of Trans People: A Global Survey* bilang parte ng proyektong *Transrespect versus Transphobia* ng TGEU. Labing-dalawang transpinay na pawang mga kasapi ng STRAP ang nagtulong para maisakatuparan ang iba't-ibang bahagi ng pagsasaliksik na ito.

Kakaunti lamang ang mga pag-aaral sa Pilipinas tungkol sa mga trans(gender) at sa mga isyung kanilang kinakaharap, at karamihan sa mga nailathalang pananaliksik tungkol sa paksang ito ay isinagawa ng mga banyaga (di-Filipino) o ng mga mananaliksik na di-transgender. Ang pagsasagawa ng pag-aaral na ito ng mga grupong trans at Filipino—simula sa pagdi-disenyo ng survey at pagtitipon ng data, hanggang sa pagsusuri ng mga resulta—ay naging importanteng paraan upang mapalakas ang sariling boses ng mga transgender sa Pilipinas. Ang karanasang ito ay makatutulong sa mga trans na Filipinong aktibista upang maglunsad ng mas

marami pang proyektong 'peer-research' sa hinaharap, kung saan ang mga saliksik ay gawa ng mga transpin@y para sa kapwa nila transpin@y, at matitiyak na ang mga impormasyong makakalap ay magagamit sa pinakakapaki-pakinabang na paraan ng mga miyembro ng mga lokal na komunidad ng mga trans sa Pilipinas.

Dahil sa mga limitasyong heograpikal at sa malaking gastos na kaakibat ng paglalakbay sa buong arkipelago, karamihan sa mga panayam ay isinagawa sa kalakhang Maynila at sa mga karatig nitong lugar. Ang unang grupo ng mga interbyu ay isinagawa sa Quezon City, ang ikalawa sa Caloocan City, ang ikatlo sa Navotas City at ang huli sa Antipolo City. Ang mga kapanayam ay binigyan ng paunang impormasyon tungkol talatanungan, at mayroong naka-antabay na tagapangasiwa sa buong proseso ng kanilang pagsagot sa mga ito.

Bago natin talakayin ang mga impormasyong aming nakalap sa pamamagitan ng TvT Survey, nais muna naming magbigay ng paunang konteksto tungkol sa mga identidad na trans at mga kilusang trans sa Pilipinas. Ang kolonyalismong Kastila, na nagpumilit na gawing katolisismo ang pangunahing relihiyon sa Pilipinas, ay parte ng kontekstong ito.

Mga Pagkakakilanlang Pre-kolonyal at Kolonyal

Ang Pilipinas ay isang bansa na may populasyon na binubuo ng maraming nilalang na galing sa iba't-ibang pangkat etniko. Bakas din ang impluwensya ng iba't-ibang grupong banyaga sa mayaman nitong kasaysayan. Pagkatapos ng mahigit sa 300 taon na pagiging kolonya ng Espanya, Kristiyanismo ang relihiyon na patuloy na namamayani, partikular na ang Katolisismo, kung saan mahigit sa 80 porsiyento ng populasyon ay Katoliko ang turing sa kanilang mga sarili.

Mayaman din ang Pilipinas sa iba't-ibang mga pagkakakilanlan at kinagawiang may kinalaman sa kasarian, at base sa kakaunting mga batis pangkasaysayan tungkol sa paksang ito, nagawa maipakita at maipaliwanag ang pluralismong pang-kasarian at pati na rin ang mga pagsuway sa binary na sistemang pang-kasarian (i.e. ang striktong pagkakahati nito sa dalawang kategorya ng 'lalaki' at 'babae') noong mga pre-kolonyal at kolonyal na panahon.¹⁴ Dahil sa rami ng kapuluan sa Pilipinas, bawat rehiyon ay mayroong mga termino sa sarili nilang wika na kanilang ginagamit upang pangalanan ang mga taong hindi maituturing na kabilang sa tradisyunal na depinisyon ng 'lalaki' o 'babae'. Isa na rito ang salitang babaylan, na sa orihinal nitong kahulugan ay tumutukoy sa mga babaeng namumuno sa pamayanan na parang mga shaman, na nagbibigay ng gabay, mga espirituwal na manggagamot na naggiging tulay sa pagitan ng mga diyos at mga tao. Gayunpaman, ang salitang babaylan ay ginagamit din upang tukuyin ang pagpapalit o pagbabago ng kasarian ng mga lalaki na nagiging 'binabae' (feminized).¹⁵ Bayoc o bayogin naman ang tawag sa mga taong di-tradisyunal ang kasarian sa hilagang Pilipinas. Ang mga labia ay itinuturing na mga lalaking sumusuway sa mga tradisyunal na pamatayang pang-kasarian sa Zamboanga, na sinasabi ring pawang mga ermitanyo.¹⁶ Ang mga asog ay mga shaman mula sa Visayas na kinikilala ang kanilang mga sarili na kombinasyon ng mga pambabae at panlalaking katangian.¹⁷ Ang mga mentefuwaley libun (siya-na-naging-babae) at mentefuwaley lagey (siya-na-naging-lalaki) ay mga identidad na trans sa komunidad ng mga Teduray sa Mindanao.¹⁸ Ang nakamamangha sa mga halimbawang ito ay lahat sila ay ginagalang at minsan sinasamba pa sa lipunan.¹⁹

Sa kasalukuyan, isang makulay na bahagi ng populasyon ng bansa ang kinikilala ang kanilang mga sarili bilang bakla – mga taong idineklarang lalaki ang kasarian pagka-panganak ngunit hindi sumusunod sa mga heteronormatibong mga ekspektasyon patungkol sa mga papel na pang-kasarian at seksuwal. Ang salitang 'bakla'

I Mga miyembro ng STRAP na nakasuot ng tradisyunal na mga damit Filipiniana sa paglulunsad ng *transpinay: The Other Filipina Woman*

mismo ay isang hamon at palaisipan sapagkat hindi ito tumutukoy lamang sa oryentasyong seksuwal (sexual orientation), kundi pati rin sa pagkakakilanlang seksuwal (sexual identity), pagkakakilanlang pangkasarian (gender identities), at mga ekspresyon o pagpapahayag na pangkasarian (gender expressions).²⁰ Ang terminong ito ay maaaring nagsimula noong panahong post-war.²¹

Ang pag-usbong ng transpin@y: Ang kilusang trans sa Pilipinas

Ang paglago ng aktibismo tungkol sa karapatang pangkasarian ay inumpisahan ng mga grupong Kakasarian noong dekada '70, at ng University of the Philippines' Babaylan at Pro-Gay Philippines noong mga sinaunang taon ng dekada '90. Ang pagyabong ng aktibismong LGBT sa Pilipinas noong mga panahong ito ay nagsimulang maglinaw sa mga pagkalito na kaakibat ng terminong bakla at ng mga identidad na ibig nitong ipakahulugan. Unti-unting naipakilala sa lipunang Pilipino ang mga isyung may kinalaman sa pagkakakilanlang pangkasarian at pagiging transgender. Itinatag noong 2002 ang Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP), ang unang grupo na binuo ng at para sa mga kababaihang trans sa Pilipinas, na naglalayong magbigay ng suporta sa at itaguyod ang mga karapatan ng mga transpinay.

Walang umiiral/ginagamit na terminong moderno at lokal sa Pilipinas upang ilarawan ang karanasan ng pagiging trans hanggang sa paglikha ng STRAP ng terminong transpinay noong 2008.²² Ang transpinay ay halaw sa mga salitang trans, mula sa 'transgender/

transsexual', at pinay, ang kolokyal na tawag sa Filipina (isang babae mula sa Pilipinas). Para sa proyektong ito, aming ginamit ang transpin@y upang tukuyin ang isang trans at/o ibang mga tao na may di-normatibong kasarian na may lahing Pilipino. Ang transpinay ay isang Pilipinong babaeng trans, habang ang transpinoy naman ay isang Pilipinong lalaking trans. Ang transpin@y, transpinay at transpinoy ay ang mga pinaka-angkop na terminong gamitin mula sa puntong ito para tukuyin at talakayin ang iba't-ibang mga pagkakakilanlang trans sa Pilipinas.

Marami nang mga grupong trans ang kasalukuyang aktibo sa Pilipinas. Nakilala na rin ang mga transpinoy kamakailan lamang pagkatapos maitatag ang dalawang grupong trans na FTM (female-to-male), ang Pinoy FTM at TransMan Pilipinas.

Ang aksesibilidad na dala ng Internet nitong nakaraang dekada ang siyang nagbigay-daan sa mas madaling pagkalap mga transpin@ys ng impormasyon tungkol sa transisyong pangkasarian (i.e. pagpapalit o pag-iiba ng mga aspetong pang-kasarian). Bagama't hindi krimen ang transisyon sa Pilipinas, nananatiling mapanganib ang prosesong ito sapagkat sa kasalukyan ay walang mga pormal na batayang pang-kalusugan na makasisigurong ligtas at wasto ang mga pamamaraang nakasanayan nang gawin ng mga trans sa Pilipinas.

Marami na ring mga kilusang at mga plataporma ng pananaliksik na ihinihiwalay ang mga isyu ng MSM ('men who have sex with men', o mga lalaking nakikipagtalik sa kapwa lalaki) mula sa mga isyung trans. Habang isinusulat ang saliksik na ito, mayroon nang mga diskusyon na isama ang 'trans rights' o karapatang pang-transgender sa Anti-Discrimination Bill ng Pilipinas. Mayroon nang mga ordinansang kontra-diskriminasyon na naaprubahansa Angeles City, Bacolod City, Candon City, Cebu City, Dagupan City, Davao City, Quezon City at sa mga probinsya ng Agusan del Norte at Cavite. Simula 2009, maaari nang magsilbi sa sandatahan ang mga homosekswal (na lalaki), ngunit hindi saklaw ng patakarang ito ang mga kababaihang trans. Ang Anti-Bullying Law o batas kontra bullying para sa mga elementarya at sekundaryang paaralan ay naipasa noong 2013, at malinaw na ipinagbabawal sa mga regulasyon (Implementing Rules and Regulations) nito ang bullying na batay sa oryentasyong sekswal o pagkakakilanlang pangkasarian.

Kahit na hindi ilegal maging transpin@y, walang batas o 'gender-recognition law' sa Pilipinas ang kasalukuyang kumikilala rito. Hindi puwedeng magpalit ng legal na pangalan o markang pangkasarian ang isang tao kahit matapos siyang sumailalim sa mga proseso o operasyong medikal na makapagpapatunay dito. Wala pa ring mga batas na nagbibigay-basbas sa mga parehang homosekswal para magpakasal, mag-ampon ng anak, o sumailalim sa mga kasunduang may kinalaman sa pag-iingat ng mga ari-arian. Kinikilala ang kaso ni Mely Silverio²³ bilang ang huling kaso na kung saan itinanggi ang petisyon ng pagpapalit sa mga markang pangkasarian ng isang transpin@y.

I Mga transpinay na nangangampanya para sa pagkilala ng kanilang kasarian at pagkakapantay-pantay noong martsa ng QC Pride 2014

II.2 Larawan ng isang transpin@y | Mga resulta ng sarbey

Ang impormasyon ay naikalap mula sa 104 na mga transpin@y, kung saan karamihan ay kinikilala ang kanilang sarili na transpinay o male-to-female transgender o transsexual (79%), habang 13% naman ay kinikilala ang kanilang sarili na transpinoy o female-to-male. Ang nalalabing mga indibidwal ay kinikilala ang kanilang sarili gamit ang ibang mga termino, kabilang na rito ang 'cross-dresser', 'third gender' o ikatlong kasarian, o 'multi-gendered' o pinaghalong mga kasarian.

Profile ng mga kalahok

Ang average o karaniwang edad ng mga lumahok sa sarbey ay 27.5 na taong gulang, na kung saan ang pinakabata ay 17 at ang pinakamatanda ay 49 na taong gulang. Malaking porsiyento ng mga kalahok ay galing sa kalakhang Maynila o National Capital Region (81%), habang ang natitira naman ay galing sa Timog Katagalugan o CALABARZON (19%). Mahigit sa isa ng limang hati (1/5, o mahigit sa 16%) ng mga sumagot sa sarbey ay mga migrante mula sa ibang bahagi ng bansa, kagaya ng malayong siyudad ng Jolo, Sulu sa timog Pilipinas. Naitala ang mga mas magandang oportunidad para sa trabaho at pag-aaral bilang mga pangunahing dahilan ng migrasyon.

Sa 103 na sumagot ng katanungan tungkol sa kanilang relihiyon, malaking bahagi ay kinikilala ang kanilang sarili bilang Kristiyano (91%). Siyamnapung porsiyento ng 104 na mga kalahok ay nagtapos ng hindi bababa sa hayskul na antas ng edukasyon. Mahigit sa tatlo mula sa limang kalahok (55%) ay nagtrabaho sa iba-ibang sektor, mula sa ng moda/fashion, pagpapaganda o aliw/entertainment, kung saan nakakahanap ng mas malawak na tradisyunal na pagtanggap ang mga transpin@y, hanggang sa mas makabagong mga trans-friendly na industriya kagaya ng Business Process Outsourcing (BPOs), mga bangko at akademya. Ang ibang mga kalahok ay kumikita sa pamamagitan ng trabahong seksuwal. Mahigit sa tatlo mula sa pitong mga kalahok (28%) ay tumatanggap ng suportang pinansyal mula sa kanilang pamilya sa pamamagitan ng kanilang mga magulang o kapatid. Ang natitira ay nakahihingi ng tulong mula sa mga kaibigan (8%), mula sa mga serbisyong pangkapakanan ng gobyerno (4%) o mula sa iba pang mga pinagmulan (2%).

Mula sa 100 na mga kalahok na sumagot sa mga katanungan na patungkol sa kanilang sitwasyong pamumuhay, 57% sa kanila ay nakatira kasama ang

kanilang mga magulang o kapatid, 11% ay namumuhay nang mag-isa, 14% ay nakatira kasama ang mga kaibigan, 13% ay nakatira kasama ang kanilang kapareha at/o mga anak, at 2% ay nakatira kasama ang iba na may kaparehong identidad. Pagkatapos tanungin kung sila ba ay mga aktibong miyembro ng mga organisasyong nagtrabaho para sa mga trans, 69% ng mga 98 na kalahok na sumagot ay sumagot ng 'oo'.

Pamumuhay nang naaayon sa kasarian na kanilang kagustuhan

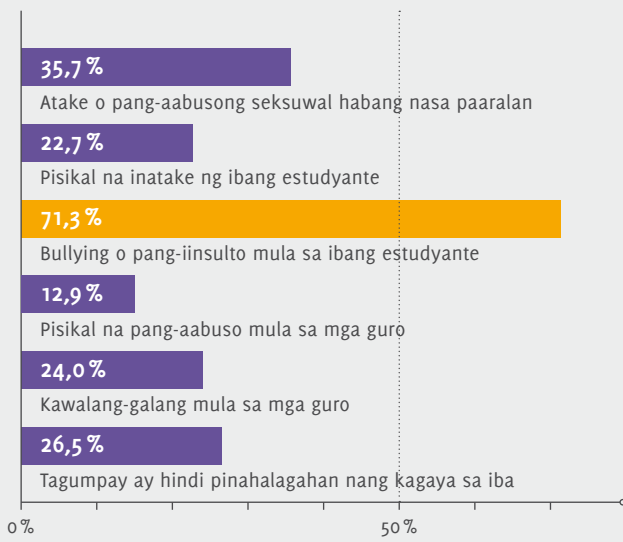
Tinanong ang mga kalahok kung namumuhay sila nang naaayon sa kasarian na kanilang kagustuhan, at 85% ng 102 na tumugon ng 'parati'. Ang 14 na mga kalahok na may ibang kasagutan ay tinanong kung bakit ganoon ang kanilang naging tugon. Labing-isa ang nagsabi na personal nila itong desisyon na hindi parating mamuhay ayon sa kasarian na kanilang gusto. Ang iba pang mga dahilang nabanggit ay ang kawalan ng pagtanggap at ang kawalan ng kakayahan na makilala nang legal ang kasarian na kanilang kagustuhan.

Mga koneksiyong sosyal | Pamilya, kaibigan at kapareha

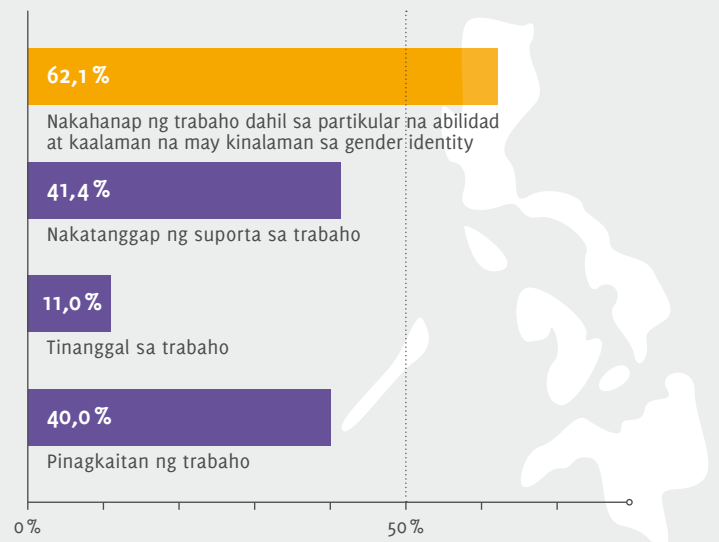
Mula sa 96 na mga kalahok na tumugon sa tanong na kung paano sila pinalaki, halos pantay ang proporsyon ng mga nagsabi na pinalaki sila nang naaayon (46%) o hindi naaayon (47%) sa kasarian na kanilang kasalukuyang kinikilala.

Mula sa 89 na mga kalahok na tumugon sa tanong na kung maaari ba silang maging bukas sa kanilang identidad na pangkasarian (gender identity) sa kanilang pamilya, 88% ay sumagot ng 'oo', samantalang 10% ang nagsabi na bukas sila tungkol rito ngunit may kaakibat ito na mga kondisyon, halimbawa ang hindi pagiging bukas parati o pagiging bukas lamang sa ilang mga miyembro ng pamilya.

Mahigit sa isa mula sa apat na kalahok (23%) na nagsabing bukas sila sa kanilang gender identity sa kanilang pamilya ay nagsabing ipinapahayag na nila ang pagkakakilanlang ito simula pa sa pagsibol ng kanilang kamalayan tungkol dito. Mahigit sa tatlong-kapat ng mga kalahok ay nagsimulang ipahayag ang kanilang identidad sa kanilang pamilya sa edad na mahigit-kumulang na 11.5 taong gulang. Apat (4) na taong gulang ang pinakamaagang edad na naitala para sa pagpapahayag ng gender identity sa pamilya, samantalang 30 taong gulang naman ang pinakamatandang edad ng pagpapahayag na naitala.

Figura 1 | Mga karanasan ng diskriminasyon, bullying, harassment at karahasan na dulot ng mga guro at ibang estudyante

Figura 2 | Mga karanasan sa trabaho

Dalawang kalahok ang nagpahayag na parati silang binu-‘bully’ o ginugulo ng kanilang mga kapamilya dahil sa kanilang gender identity, habang limang kalahok naman ay na-bully ng isa o madalang na beses. Ang pang-aabusong pananalita (mga pasaring na pailalim at ‘passive-aggressive’, mga negatibong komento), panunukso, hindi pamamansin at pagpapahayag ng pagka-irita ay mga halimbawa ng bullying na dinaranas ng mga transpin@y mula sa kanilang mga pamilya ng dahil sa kanilang gender identity.

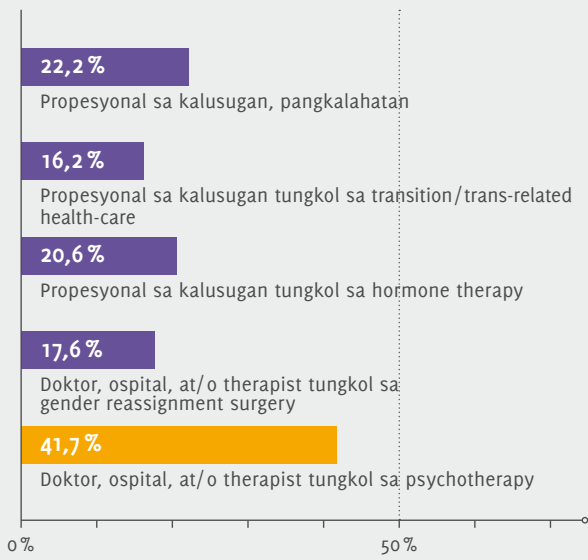
Walumpung porsiyento ng 97 na mga kalahok ay nag-ulat na nakatatanggap sila ng suporta mula sa kanilang mga pamilya tungkol sa kanilang gender identity. Ang suportang pamilya ay maaring mag-iba-iba; maari itong maipahayag sa pamamagitan ng mga pasalitang ekspresyon ng pagmamahal, ‘moral support’, pagkilala sa kanilang gender identity, pamimili ng mga damit at make-up na naayon sa kasarian na kanilang kagustuhan, suportang pinansyal, atbp. Nabanggit kamakailang-beses ng mga kalahok ang kanilang mga ina na nagpakita sa kanila ng suporta at pagmamahal. Karamihan sa mga transpin@y ay nag-ulat ng tanggap at pinapahalagahan sila ng kanilang mga magulang at kapatid sapagkat nagbibigay ang mga ito ng suportang pinansyal sa kanilang pamilya.

Tila importante rin ang papel ng mga kaibigan bilang sandigang sosyal para sa mga transpin@y. Higit sa siyam mula sa sampung kalahok (92%) ang nagsabi na parati silang bukas sa kanilang gender identity at gender expression sa lahat ng kanilang kaibigang hindi trans. Ngunit may mga kapansin-pansing pagkakaiba sa dalas ng pagpapahalaga na natatanggap ng mga kalahok mula sa kanilang mga kaibigang hindi trans: karamihan sa kanila ay nagsabi na parati silang pinapahalagahan (63%) at may

substansyal din na bahagi na nagsabi na madalas (15%) o minsan (20%) silang pinapahalagahan, habang kakaunti lamang ang nagsabi na hindi sila pinapahalagahan (2%). Mahalaga ring maitala na ang pagpapahalaga mula sa mga kaibigang hindi trans ay naipapahayag nang bahagya sa pamamagitan ng pagbibitiw nila ng mga komento na ang mga kalahok ay natural at maganda.

Iniulat din ng mga kalahok ang minsang kawalan ng paggalang sa kanila ng kanilang mga kaibigang hindi trans. Sa 96 na mga kalahok na tumugon, 4 porsiyento ang nag-ulat na parati o madalas silang hindi nirerespeto, ang karamihan (56%) ay nagsabi na minsan o madalang silang hindi nirerespeto, at 35 porsiyento ay nagsabi na hindi sila nakatitikim ng kawalan ng respeto mula sa kanilang mga kaibigan. Ilan sa mga naitalang halimbawa ng kawalang-galang ay ang hindi pagkilala sa kanilang gender identity (hindi pagtanggap, hindi paggamit ng pangalan at panghalip na kanilang gusto), pagiging katatawanan, pagtatanong nang walang pakundangan, at pambu-bully. Hindi na rin nakakagulat na dahil sa Kristiyanismo ang namamayaning relihiyon sa Pilipinas, ilang kalahok ang nakaranas ng kawalang-galang mula sa mga kaibigan nilang hindi trans na gumamit pa ng mga berso mula sa Bibliya para punahin ang pagkatao at identidad ng mga kalahok.

Isang malaking bahagi (90% ng 94 na sumagot ng katanungan) ang nagsabi na sila sadyang bukas sa kanilang gender identity at gender expression sa kanilang mga pareha o kasintahan. Walumpu’t-limang porsiyento ng 92 na tumugon ay nagsabi na mayroon silang mga pareha na pinapahalagahan ang kanilang gender identity. Ang pagpapahayag ng pagmamahal, pagtanggap, paggalang, at suportang moral/emosyonal/sikolohikal ay nabanggit bilang mga halimbawa ng kung paano ipinapahayag ng

Pigura 3 | Mga ‘masasama’ at ‘sobrang sama’ na karanasan ng mga kalahok sa serbisyong pangkalusugan at sa mga propesyonal sa serbisyong pangkalusugan

kanilang mga pareha ang kanilang pagpapahalaga sa kanilang identidad. Ang ilang sa mga kasagutan ay nabanggit sa konteksto ng isang ‘live-in’ na sitwasyon. May ilan ding mga kalahok na nag-ulat ng kawalang-galang na pag-aasal mula sa kanilang mga pareha/kasintahan (20%), kabilang na ang pagtatanong ng mga sobrang personal at hindi naaangkop na katanungan, mga matinding pagtatalo, hindi pagkakaintindhan at paggamit ng mga di-wastong panghalip.

Edukasyon | Mga karanasan sa paaralan

Mahigit sa tatlo mula sa sampung mga kalahok (13% madalas at 16% isa o madalang na beses) ay nag-ulat ng mga problema sa pagpapalit ng paaralan o mga klase nang dahil sa kanilang gender identity. Kabilang sa mga isyung ito ay ang di-pagtanggap sa kanilang gender identity at ang pagpigil sa kanilang pagpapahayag ng kanilang gender identity nang dahil sa mga konsebartibong Kristiyanong patakaran ng mga eskuwelahan, kagaya ng pagsasakatuparan ng mga polisiya tungkol sa mga uniporme, kung saan kada estudyante ay dapat magsuot ng uniporme na naaayon sa kasariang itinalaga sa kanila ng lipunan.

Kabilang ang diskriminasyon, bullying, harassment o panliligalig, at mga akto ng karahasan mula sa mga guro at kaklase sa mga problema sa kontekstong edukasyonal na iniulat ng mga kalahok. Ipinapakita sa Figura 1 na isang kapat ng mga kalahok ay nag-ulat na nakaranas ng mga sitwasyon sa paaralan na kung saan ang kanilang mga tagumpay na natamo ay hindi pinahalagahan nang kagaya

nang sa ibang estudyante nang dahil sa kanilang gender identity. Ilan sa mga kalahok ay nagsabi na sila ay nakaranas ng kawalang-galang (23%) at pisikal na pang-abuso (12%) mula sa kanilang mga guro. Isang substansyal na bahagi ng mga kalahok (69%) ay nag-ulat ng mga karanasan ng bullying, pang-iinsulto at eksklusyon mula sa kanilang mga kaklase. Higit sa isa sa limang kalahok (21%) ay nag-ulat na pisikal na inatake ng ibang estudyante. Isang-katlo ng mga kalahok ang nagsabi na nakaranas sila ng harassment, atake o pang-aabusong seksuwal habang nasa paaralan (34%).

Dahil sa kanilang gender identity, isinaliwalat ng mga kalahok na inasahan sila na magtrabaho nang mas maigi para mapatunayan na karapat-dapat silang tanggapin ng kanilang mga kasama sa paaralan at ng kalakhang lipunan. Ang kawalang-galang na naranasan ng mga kalahok mula sa kanilang mga kaibigang hindi trans ay pinalala ng kawalang-galang (iniulat ng 24 sa 100 na kalahok) at karahasang pisikal (iniulat ng 12 sa 93 na kalahok) mula sa kanilang mga guro, at ito rin ay nangyari sa pamamagitan ng iba-ibang paraan, kabilang na ang hindi pagtanggap sa gender identity ng kalahok at pagtatanong nang walang pakundangan. Kanila ring inilahad na sila ay inalipusta, tinukso at kinastigo ng kanilang mga guro, kabilang na rito ang karansan ng isang kalahok kung saan pinatayo siya ng guro sa gitna ng klase para sa buong durasyon nito. Ilan din ang tinawag na makasalanan ng kanilang mga guro. Sa 101 na mga kalahok na tumugon sa tanong tungkol sa bullying sa paaralan, 71% ang nakaranas na ma-bully. Ang gender identity ng mga kalahok ang siyang pinuntirya ng mga bully sa paaralan. Ilang mga kalahok ang nag-ulat ng pagdanas ng pang-aabusong pisikal kagaya ng paninipa, at ang iba sa kanila na mas may kalakasan ay napapa-away nang dahil sa kanilang gender identity. Sa 98 na mga kalahok na tumugon, higit sa isang-katlo (36%) ang nakaranas ng sexual harassment sa paaralan. Ilan sa mga paglapit at pag-aalok na seksuwal na dinanas ng ilang mga transpinay na kalahok ay ang pagpapakita ng kanilang mga kaklaseng lalaki ng kanilang mga ari, ang paghawak sa kanila nang walang pakundangan, at ang pamumuwersa sa kanila na hawakan ang ari ng kanilang mga kaklaseng lalaki. Isang kalahok ang nag-ulat na ginahasa sa isang banyo sa eskwelahan ng kanyang kaklaseng lalaki.

Isang magandang balita na maituturing ay karamihan sa mga kalahok ay nagkaroon din ng mga positibong karanasan sa paaralan. Higit sa tatlo sa limang kalahok ay nag-ulat na nagtamo ng respeto sa paaralan (63%), mula sa

kanilang mga guro (64%) at mula sa kanilang mga kaklase (63%). Ang mga positibong karanasan na ito ay nangyari sa pamamagitan ng pag-aalok na sumali sa iba-ibang aktibidad sa eskuwelahan, ang paggamit sa kanilang mga kasanayan at pagiging malikhain, pagpuri sa kanilang itsura, atbp.

Trabaho | Ang pagkita nang sapat, at pagpapakita na ikaw ay sapat

Tinanong ang mga kalahok tungkol sa kanilang mga negatibong karanasan sa trabaho. Ipinapakita sa Figura 2 na mahigit sa dalawa sa kada limang kalahok (39% ng 100 na tumugon) ang nag-ulat na pinagkaitan ng trabaho nang dahil sa kanilang gender identity, habang sampung porsiyento ng 91 na sumagot ay tinanggal sa trabaho nang hindi bababa sa isang beses nang dahil sa kanilang gender identity. Sinabi ng mga kalahok na ito na ang kanilang mga potential na employer o amo ay hindi kinikilala ang kanilang gender identity, at pupuwede lang silang mabigyan ng trabaho kung susunod sila sa mga normatibong patakarang pangkasarian. Iniulat ng ibang transpinay na ang mga pawang ipinanganak na babae lamang ang puwedeng makapasok sa mga ibang bakanteng posisyon. Labing-apat na kalahok ang matagumpay na hinamon ang desisyon na pagkaitan sila ng trabaho nang dahil sa kanilang gender identity, samantalang 45 naman ang tumahimik na lamang at tanggapin ang desisyon.

Tinanong din ang mga kalahok tungkol sa kanilang mga magagandang karanasan sa paghahanap ng trabaho at sa pagtrabaho mismo. Animnapu't-dalawang porsiyento ng 95 na sumagot ay nagsabi na nakahanap sila ng trabaho dahil sa kanilang mga particular na abilidad ay kaalaman, at ang mga ito ay may kinalaman sa kanilang gender identity (sumangguni sa Figura 2). Ang mga kumpanya sa sector na karaniwang itinuturing na 'trans-friendly' o bukas sa mga trans kagaya ng fashion/moda at pagpapaganda ay kumokontrata ng mga trans dahil madalas silang may mga taglay na kaalaman na kunektado sa kanilang gender identity, kagaya ng pagme-makeup at pagdi-disenyo. Samantala, ang mga kumpanya na may mga patakaran para suportahan ang dibersidad o pagkakaiba ng bawat isa (kadalasan mga korporasyong multinasyunal sa sektor ng BPO) ay tinangggap ang mga kalahok nang dahil sa kanilang galing sa pakikipagtalastasan. Nang tanungin tungkol sa suportang kanilang tinatamasa sa trabaho, mahigit sa dalawa sa limang kalahok (41% ng 99 na sumagot) ang nagbanggit na nakatatanggap sila ng suporta, kabilang na ang pagkilala sa kanilang kasarian at pagkakaroon ng pagkakataong malikahok sa mga training

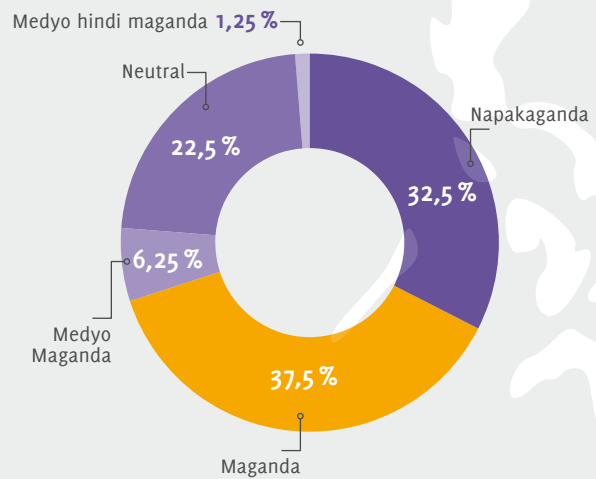

Figura 4 | Rating/marka ng kalidad ng pamumuhay

at pati na rin sa mga programa tungkol sa promosyon ng dibersidad sa kanilang kumpanya. >Figura 2

Halos 57 porsiyento ng 86 na tumugon sa katanungan na kung saan sila nagtrabaho ay nagtrabaho sa isang sektor na kung saan napatunayan na ng mga trans ang kanilang mga tradisyunal na kakayahan. Sa Pilipinas, kabilang sa mga sektor na ito ang entertainment o aliw, pagpapaganda, fashion o moda, pangangalakal, BPO (business process outsourcing) at trabahong seksuwal. Tatlungpu't-walo ang may karanasan sa trabahong seksuwal; 35 rito ay mga transpinay at dalawa ay transpinoy. Tinanong ang mga may karanasan sa trabahong seksuwal kung bakit nila pinasok ang ganitong hanapbuhay: kawalan ng oportunidad ang idinahilan ng 26 na kalahok, may ilan na nakaramdam na mas tanggap sila sa ganitong

I Sa isang komemorasyon ng TDOR na inorganisa ng Society of Transsexual Women of the Philippines

klase ng trabaho (12 kalahok) habang ang iba naman ay mas gusto ang ganitong klase ng trabaho kaysa sa ibang alternatibo (5 kalahok). Ang kakulangan sa edukasyon at ang obligasyon na tulungan ang pamilya sa paraang pinansyal ay iba pa sa mga dahilang nabanggit.

Apatnapu't-isang porsiyento ng 93 na tumugon ay nagsabi na nakakaapekto ang gender identity nila sa kung paano sila tinatrato sa trabaho o sa paghahanap ng trabaho. Kadalasan, walang sapat na kaalaman ang mga HR (human resources) manager sa kung paano rumespeto ng mga trans, kung kaya may malaking pangangailangan na bigyan sila ng edukasyon tungkol sa mga isyung trans.

Isa lamang sa bawat sampu na may mga hanapbuhay ang nagtatrabaho sa isang lugar na may pasilidad para sa mga taong trans.

Sa 81 na binigyan ng marka ang kanilang pangkalahatang karanasan sa trabaho, halos isa sa tatlo (28%) ang nagsabi na ito ay 'medyo masama' hanggang 'napakasama', 20 porsiyento ang neutral o sakto lang at ang karamihan (52%) ay nagsabing ito ay 'medyo maganda' hanggang sa 'napakaganda'.

Kagalingan (Well-being) | Mga karanasang sa serbisyong pangkalusugan

Higit sa isang-katlo ng 99 na tumugon ang nagsabi na nakakaapekto ang kanilang gender identity sa kung paano sila tinatrato habang gumagamit ng mga pampublikong serbisyong pangkalusugan. Sa 28 na transpin@y na sumubok nito, halos kalahati (46%) ang nagsabi na sila ay tinanggihan ng akses sa pampublikong serbisyong pangkalusugan dahil sa maraming kadahilanan, kabilang na ang paniniwala ng mga doctor na magkakasakit ang mga trans dahil sa pag-o-overdose (o pag-inom ng sobra) nila ng hormonang pagkahiya pagakatapos makakita ng katawan ng isang trans, at kawalan ng kaalaman sa kung paano ipo-proseso ang mga kaso na kung saan ang pasyente ay trans.

Ang mga kalahok na gumamit ng mga serbisyong pangkalusugan ay tinanong tungkol sa kanilang mga karanasan sa pagkuha ng kalingang medikal na konektado sa kanilang pagiging trans. Ipinapakita sa Pigura 3 ang proporsiyon ng mga kalahok na minarkahan bilang 'medyo masama' hanggang sa 'sobrang sama' ang kanilang mga karanasan sa serbisyong pangkalusugan. Isa lamang sa pitong mga kalahok na sumailalim sa 'gender-reassignment therapy' (o mga hakbang na medikal para sa pagpapalit ng kasarian) ang nagsabi na nagkaroon siya ng masamang karanasan, samantalang dalawa sa 28 na mga kalahok ang

nagsabi na masama ang kanilang naging karanasan noong bumisita sila ng doktor o ospital para kumonsulta tungkol sa mga modispikasyong pangangatawan na hindi ginamitan ng gabay-mediko-propesyunal. >Pigura 3

Sa usapin ng 'health-seeking behaviour' o pro-aktibong pag-aasal para mapabuti ang kalusugan, isang malaking bahagi ng mga kalahok (66% ng 99 na tumugon) ay nag-ulat na hindi kumonsulta kailanman sa isang doktor o propesyunal sa kalusugan tungkol sa transisyon o mga serbisyong pangkalusugan na akma sa mga trans. Ang nakaka-alarma rito, 28 porsiyento ng mga kalahok na ito na hindi komonsulta ay hindi napagtatanto kung bakit ito kailangan. Ang iba ay idinahilan ang kahirapan at kawalan ng pondo (31%) kung bakit hindi sila kumokonsulta, samantalang ang iba naman ay nagsabing hindi nila alam kung ano ang gagawin para makakuha ng mga serbisyong ito (29%).

Pakikipag-engkwentro sa batas | Mga sistemang legal at katarungang pangkrimen

Anim na kalahok ang nagsabi na sinubukan nilang papalitan ang kanilang markang pangkasarian (gender marker) sa kanilang mga dokumentong pampubliko, samantalang lima naman ang nagtangkang papalitan ang kanilang legal na pangalan sa mga dokumentong ito. Lahat sila ay nagsabi na sadyang napahirap ang napakamahal ng proses, at lahat sila ay hindi nagtagumpay gawin ito.

Limang kalahok ang madalas nakaranas ng harassment sa kamay ng kapulisan nang dahil sa kanilang gender identity, samantalang 13 ang nakaranas nito ng isa o dalawang beses. Ginagamit ng mga awtoridad ang mga batas kontra bagansiya (anti-vagrancy laws) para i-harass o abusuhin ang mga kalahok. Ang extortion o panginigil as isang paraan ng harassment na kanilang nabanggit. Iniulat ng mga kalahok na minsan silang nakakasuhan nang walang dahilan, at iurong lamang ng pulis ang kaso kapalit nga mga pabor na seksuwal. Sa mga nakaranas ng harassment mula sa kapulisan, 45 porsiyento ay kumikita sa pamamagitan ng trabahong seksuwal.

Tatlong kalahok ang nagsabing madalas silang nakukulong dati, samantalang lima ang nagsabing sila ay nakulong ng isa o dalawang beses. Isang kalahok ang nagkuwento ng pananakit sa kanya ng isang inmate o kasama sa kulungan. Ang isa naman ay seksuwal na inatake ng isang kawani ng bilangguan, samantalang dalawa ay seksuwal na inatake ng ibang mga inmate. Limang kalahok ang nag-kwentong nagkaroon ng mas positibong karanasan sapagkat sila ay iginalang ng mga kapwa nila inmate.

Relihiyon, lipunan at kultura

Habang 5 porsiyento ng mga kalahok ang nagsabi na hindi sila kabilang sa isang relihiyon o komunidad na espirituwal, 18 porsiyento ng mga tumugon sa katanungan na kung bukas ba sila sa kanilang identidad sa ibang miyembro ng kanilang relihiyon o komunidad espirituwal ang nagsabi ng 'hindi' sapagkat takot silang maging biktima ng mga biyolenteng reaksyon o negatibong komento ng iba. Humigit lima sa kada siyam na kalahok (54% ng 82 na sumagot) ay naniniwala na hindi minamahal at tinatanggap ang kanilang gender identity sa kanilang komunidad espirituwal, at kadalasan pa ay itinuturing itong kasalanan ng kanilang komunidad.

Siyam na kalahok ang hindi pinayagang makilahok sa mga gawaing panrelihiyon nang dahil sa kanilang gender identity, samantalang lima ay pinayagan sa kondisyon na kanilang ikukubli ang kanilang gender identity. Isang kalahok na transpinoy ang sinabihan na maaari lamang siyang magpatuloy na magturo sa 'Sunday school' (mga sesiyon ng bible study) kung ititigil nya ang pagpapahayag ng kanyang gender identity (i.e, itigil ang pagdadamit-lalaki). Higit sa 40 porsiyento ng mga kalahok na tumugon ang naniniwala na nakakaapekto ang kanilang gender identity sa kung paano sila tinatanggap o tinatrato sa simbahan. Sa 61 na binigyan ng marka ang kanilang mga karanasan sa kanilang komunidad espirituwal, 21 porsiyento ang nagsabi na ito ay 'medyo masam' hanggang sa 'napakasama'.

Habang apat sa kada limang kalahok (81% ng 98 na sumagot) ang naniniwala na espesyal sila at pinapahalagahan sa lipunan nang dahil sa kanilang gender identity, halos kapareho nito ang proporsiyon (80% ng 97 na sumagot) ang naniniwala na ang mga trans at nakararanas ng diskriminasyon nang dahil sa kanilang gender identity. Dalawampu't-walong (28) mga kalahok ang nagsabi na sila ay na-bully, inatake o inabuso sa kanilang mga komunidad nang dahil sa kanilang gender identity. Ang mga pinakamadalas na porma ng bullying, atake o abuso ay mga insult o banta ng karahasan (31%), karahasang seksuwal (18%) at agresyon o pananakit na pisikal (16%). Labintatlong mga kalahok na mga pawing nakararanas ng bullying ay nagsabing inireklamo nila ito sa mga opisyal ng barangay, sa mga pulis, sa kanilang pamilya at mga kaibigan.²⁴

Sa kaso naman ng pag-iisip na magpatiwakal, isang kalahok ang madalas na iniisip na kitlin ang kanyang buhay nang dahil sa kanyang gender identity, habang pito ang nagsabing naisip na nila ang pagpapakamatay ng isa o kakaunting beses nang dahil sa mismong kadahilanan.

Sa huli, humigit sa isang-kalima ng mga kalahok (19% ng 100 na sumagot) ang naniniwala na ang kanilang mga

lokal na komunidad ay hindi pinapahalagahan ang mga trans. Isang malaking bahagi (63% ng 97 na sumagot) ay kumbinsido na ang mga trans at nakararanas ng diskriminasyon sa lokal na komunidad, samantalang mas kakaunti (14% ng 91 na sumagot) ang nag-ulat ng pagdanas ng pisikal na dahas sa lokal na komunidad.

Ang pag-aaral tungkol sa mga lokal na komunidad ng mga kalahok ay nag-pokus sa kalidad ng pamumuhay. Ang layunin nito ay para mai-angat ang kamalayan ng mga kalahok tungkol sa kanilang pangkalahatang kalidad ng pamumuhay at bigyan sila ng espasyo para ipahayag ang mga pagbabagong sa tingin nila ay kinakailangan. Walumpung kalahok ang tumugon sa katanungan, at karamihan sa kanila (76%) ay positibo ang markang ibinigay sa kalidad ng kanilang pamumuhay, samantalang 23 porsiyento naman ay binigyan ito ng neutral na marka. Ipinapakita sa Figura 4 na mahigit sa apatnapung porsiyento ang nagsasabing maganda ang kalidad ng kanilang pamumuhay, habang higit sa tatlung porsiyento ang nagsabing ito ay napakaganda. >Figura 4

Ang mga kalahok ay tinanong tungkol sa mga pagbabagong posibleng makapagpapabuti sa pangkalahatang kalidad ng kanilang buhay sa kasalukuyan. Ang ilang sa mga kasagutang kanilang ibinigay ay ang mga sumusunod:

'[Ang pamilya ay] dapat mas maging bukas sa ideya na ang kasarian ay hindi dapat ibinabase sa ari'.

Ang mga employer o amo ay dapat magkaroon ng mga patakaran/patnubay para sa kanilang mga (potensyal na) mga trans na empleyado'.

'Dapat gumawa ng mga batas upon protektahan at itaguyod ang mga karapatang pang-trans'.

'Ang mga eskuwelahan ay dapat magpakita ng sensitibidad at paggalang'.

'Mas maging madali dapat ang paggamit ng mga serbisyong medikal para sa mga trans'.

'Ang pagmamahal sa kapwa ay dapat gawin ng walang paghusga'.

'Bawasan/tanggalin ang mga bagay/gawi na nagdudulot ng diskriminasyon sa ibang tao. At dapat itaguyod ang mga kaugalian na hinihimok tayong magin bukas tumaggap at tumulong sa iba'.

'Dapat imulat [ang lipunan] sa dibersidad o pagkakaiba-iba ng bawat nilalang at ang pagtanggap nito, kahit na minsan ang mga pagkakaibang ito ay maaaring maging kontra sa mga paniniwala ng iba'.

II.3 Pagsulong | Pagpapalakas ng mga boses at puwersa ng mga transpin@ys

Ang mga resulta ng pananaliksik na ito ay nagbibigay-linaw sa mga sumusunod na interesanteng mga tema.

Bagama't isang malaking bahagi ng mga kalahok ay nagsabi na parati silang namumuhay sa kasarian na kanilang kagustuhan at maaga (simula sa maagang edad) silang nagsimulang magpahayag ng kanilang gender identity, walang paraan para kilalanin nang legal ang kasarian na kanilang kagustuhan. Ang pambu-bully at hindi magalang na pakikitungo sa mga transpin@y ay maaaring maranasan sa tahanan, sa paaralan at sa komunidad.

Ilan sa mga kalahok ay nag-ulat na napagkaitan o nawalan ng trabaho dahil sa kanilang pagiging trans. Kakaunti lamang sa mga kalahok na may trabaho ang nagsabi na ang opisina nila ay may mga pasilidad na iginagalang ang kanilang gender identity.

Karamihan sa mga kalahok ay hindi kumonsulta ni isang beses sa doctor tungkol sa transisyon o mga temang pangkalusugan na may kinalaman sa pagiging trans. Ang mga pangunahing dahilan na kanilang ibinigay ay mga isyung pinansyal, kakulangan ng impormasyon kung paano makukuha ang mga serbisyong ito, at ang kawalan ng nesesidad para sa mga serbisyong ito.

Lahat ng mga kalahok na nagtangkang palitan ang kanilang pangalan at markang pangkasarian sa kanilang mga legal na dokumento ay nagsabi na sadyang napakahirap at napakamahal ng proseso.

Ang ibang mga kalahok ay nakaranas ng harassment sa kamay ng kapulisan nang dahil sa kanilang gender identity. Tatlo sa walo na nakulong o na-detain ay nakaranas ng karahasang seksuwal sa loob ng kulungan.

Para mapalakas ang hanay ng mga transpin@ys at mapabuti ang kanilang mga karanasang sosyo-kultura, aming nire-rekomenda ang mga sumusunod na hakbang:

Na ang Kongreso ng Pilipinas ay magpasa ng batas na kikilala sa kasarian na mga transpinay at transpinoy na

naaayon sa kasarian na kanilang kagustuhan, na hindi nangangailangan ng mga interbensiyong medical kagaya ng akreditasyong sikolohikal, paggamit ng hormonas, at mga operasyon. Nangangahulugan din ito na kailangan ma-amyendahan ang Republic Act 9048, na tumutukoy sa posibilidad ng pagpapalit ng pangalan sa rehistro sibil, upang gawin ding possible ang pagpapapalit ng rehistradong kasarian ng isang nilalang.

Na ang Kongreso ng Pilipinas ay magpasa ng batas kontra diskriminasyon na magpaparusa sa mga kagawian, pag-aasalat mga patakarang nagdudulot ng diskriminasyon na base sa oryentasyong seksuwal o gender identity ng isang nilalang. Kabilang na rito ang pagbuo ng mga patakaran sa trabaho na magbibigay-proteksiyon sa mga trans at iba pang tao na di-normatibo ang kasarian.

Na ang gobyerno ay bumuo ng mga patakarang pangkalusugan na 'trans-specific' o espesyal para sa mga trans para itaguyod ang kalusugan at pangkalahatang kagalingan ng mga transpin@y. Kabilang na rito ang paglikha ng magkaibang mga programa tungkol sa HIV at AIDS para sa mga MSM at mga trans.

Na ang mga ahensiya ng gobyerno (kabilang na ang kapulisan) ay matutong magsakatuparan at magpatupad ng mga polisiya na kumikilala sa sexual orientation at gender identity at expression (SOGIE), at kanilang maisama ang mga konseptong SOGIE sa kanilang mga gender-sensitivity training.

Siguruhin na ang mga kongkretong hakbang o Implementing Rules and Regulations ng Anti-Bullying Law ay maayos na maiisakatuparan, at ang mga programa para pigilan o mamagitan sa mga akto ng pambu-bully ay may kaakibat na mga komprehensibong patakaran at pamamaraan na saklaw ang SOGIE (sexual orientation at gender identity at expression).

Mas marami pang dapat gawin na mga pananaliksik tungkol sa mga trans at sa mga isyung kanilang kinakaharap, at kasali din dapat ang mga transpin@ys sa paglikha ng mga proyektong ito para masigurado na ang mga impormasyong makakalap ay naaangkop sa mga local na komunidad ng mga trans at puwedeng magamit sa adbokasiya at sa pakikibaka tungo sa mga pagbabago ng patakaran at ng mga batas na magiging kapaki-pakinabang sa komunidad.

III. Apendiks

III.a Transrespect versus Transphobia sa Buong Mundo | Pagtutulongan ng iba't ibang kontinente

Ang mga organisasyong kasama sa pagpripresenta ng TvT Survey on the Social Experiences of Trans and Gender-diverse People ay kabilang sa isang malawak na network ng mga aktibista, mananaliksik, at mga organisasyon na naglilingkod sa iba't ibang kilusang panlipunan ng mga taong gender-diverse/trans. Mula 2010 hanggang 2015, ang bumubuo ng TGEU TvT ay nakipagtulungan sa 23 na kaanib na organisasyon at sa maraming mga aktibistang trans at mananaliksik mula sa higit sa 100 na bansa sa lahat na anim na rehiyon sa mundo; at ito ay binigyang payo at gabay ng isang internasyonal na Advisory Board na kinabibilangan ng higit sa 25 LGBT, trans, at mga eksperto sa karapatang pantao at mananaliksik.

I Mga Kaanib na Organisasyon ng TvT Project

A Gender Agenda (Australia)
APTN (Asia-Pacific)
ASTRA Rio (Brazil)
Centro de Apoyo a las Identidades Trans A.C. (Mexico)
Diverlex (Venezuela)
GATE (Argentina/USA)
Gender DynamiX (South Africa)
Grupo Gay da Bahia (Brazil)
Labryz Kyrgyzstan (Kyrgyzstan)
LGBT Centre (Mongolia)
LGBT Gayten (Serbia)
Observatorio Ciudadano Trans (Colombia)
Pembe Hayat (Turkey)
PLUS (India)
STRAP (Pilipinas)
Red Umbrella (Turkey)
Thai Transgender Alliance (Thailand)
Tonga Leiti Association (Tonga)
Trans China (China)
Transgender Law Center (USA)
TransInterQueer (Germany)
Trans X (Austria)
United and Strong (St. Lucia)

I Ang TvT Advisory Board mula 2010 hanggang 2015 ay binubuo ng mga sumusunod na miyembro:

Mauro Cabral (Argentina), Peter Hyundal (Australia), Dr Nicolas Beger (Belgium), Majorie Marchi, Dr Luiz Mott and Dr Joseli Maria Silva (Brazil), Dr Sam Winter and Jiangang Zhao (China), Dr Thamar Klein (Germany), Agniva Lahiri and Shabeena Francis Saveri (India), Silvan Agius (Malta), Sass Rogando Sasot (the Netherlands), Jack Byrne and Thomas Hamilton (New Zealand), Belissa Andía Pérez (Peru), Roger Tootooli Stanley (Samoa), Víctor Mukasa, Jabu Pereira and Liesl Theron (South Africa), Huya Boonyapisomparn (Thailand), Joleen Matae (Tonga), Kim Mukasa (Uganda), Masen Davis, Justus Einfeld, Anna Kirey and Dr Susan Stryker (USA) and Dr Tamara Adrián (Venezuela).

I Nakipagtulungan din sa mga aktibista, mananaliksik, at mga eksperto sa legal na usapin mula sa mga sumusunod na bansa:

Albania, American Samoa, Antigua, Argentina, Armenia, Australia, Austria, Azerbaijan, Bahamas, Barbados, Belgium, Belize, Bosnia and Herzegovina, Botswana, Brazil, Bulgaria, the Caribbean Netherlands, Chile, Cook Islands, Croatia, Cuba, Cyprus, Denmark, Dominica, East Timor, Estonia, Fiji, Finland, France, Greece, Guam, Haiti, Hungary, Iceland, India, Indonesia, Ireland, Israel, Italy, Jamaica, Japan, Kiribati, Kosovo, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Macedonia, Malaysia, Malta, Mexico, Moldova, Mongolia, Montenegro, Namibia, Nauru, Netherlands, New Caledonia, New Zealand, Niue, Norway, Papua New Guinea, Peru, Pilipinas, Poland, Portugal, Puerto Rico, Romania, Russia, St. Lucia, St. Kitts, St. Vincent, Samoa, Singapore, Sint Maarten, Slovakia, Slovenia, Solomon Islands, South Africa, South Korea, Spain, Suriname, Sweden, Switzerland, Tahiti, Tajikistan, Thailand, Tokelau, Trinidad and Tobago, Uganda, UK, Ukraine, USA, US Virgin Islands, Uzbekistan, Vietnam, Venezuela at Zambia.

III. b Ang TvT Publication Series

Noong 2010, sinimulan ng Transgender Europe ang TvT Publication Series sa pamamagitan ng pagsalin ng mga ilang importanteng dokumento na may kinalaman sa karapatang pantao at ng paglathala ng mga report ng TvT research sa iba't ibang wika. Ang kabanata ng bawat bansa sa kasalukuyang report ay ilalathala sa iba't ibang lokal na wika sa mga susunod na edisyon ng TvT Publication Series. Ang lahat ng publikasyon ng TvT Project ay maaaring ma-download bilang PDF sa www.transrespect.org.

Volume 11 | Transrespect versus Transphobia – The Social Experiences of Trans People in the Philippines (with Filipino Translation)

Charlese Saballe and Carsten Balzer / Carla LaGata (editors), STRAP / TGEU, September 2015

Volume 10 | Transrespect versus Transphobia – The Experiences of Leitis in the Kingdom of Tonga

Joleen Mataele and Carsten Balzer / Carla LaGata (editors), TLA / TGEU, September 2015

Volume 9 | Transrespect versus Transphobia – The Experiences of Trans and Gender-diverse People in Colombia, India, the Philippines, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey and Venezuela

Carsten Balzer / Carla LaGata and Jan Simon Hutta (editors), TGEU, September 2015

Volume 8 | Küresel ‘Transfobibye Karşı Trans-Saygı’ – Projes Toplumsal Cinsiyet Farklılığına Sahip Bireylerin /Trans Bireylerin İnsan Hakları Durumunun Karşılaştırmalı İncele

Carsten Balzer ve Jan Simon Hutta (Tamara Adrian, Peter Hyndal ve Susan Stryker'in katkılarıyla...), TGEU, Kasım 2012 (1st TvT report Turkish version)

Volume 7 | Transrespeto versus Transfobia en el Mundo – Un Estudio Comparativo de la Situación de los Derechos Humanos de las personas Trans

Carsten Balzer y Jan Simon Hutta (con Tamara Adrián, Peter Hyndal y Susan Stryker), TGEU, Noviembre 2012 (1st TvT report Spanish version)

Volume 6 | Transrespect versus Transphobia Worldwide – A Comparative Review of the Human-rights Situation of Gender-variant/Trans People

Carsten Balzer and Jan Simon Hutta (with Tamara Adrián, Peter Hyndal and Susan Stryker), TGEU, November 2012 (English version)

Volume 5 | Direitos Humanos e Identidade de Gênero – Relatório Temático

de Thomas Hammarberg, Comissário de Direitos Humanos do Conselho da Europa (Série de Publicações do TvT – Volume 5)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Portuguese translation – English original version)

Volume 4 | I Diritti Umani e l’Identità di Genere – Issue Paper

di Thomas Hammarberg, Commissario del Consiglio d’Europa per i Diritti Umani (Pubblicazione per la serie TvT – Volume 4)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Italian translation – English original version)

Volume 3 | Tożsamość płciowa a prawa człowieka – Dokument tematyczny

autorstwa Thomasa Hammarberga, Komisarza Praw Człowieka Rady Europy (Publikacje projektu TvT – tom 3)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Polish translation – English original version)

Volume 2 | Menschenrechte und Geschlechtsidentität – Themenpapier

von Thomas Hammarberg, Kommissar für Menschenrechte des Europarats (TvT Veröffentlichungsreihe – Band 2)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (German translation – English original version)

Volume 1 | Derechos humanos e identidad de género – Informe temático

de Thomas Hammarberg, Comisario de Derechos Humanos del Consejo de Europa (Serie de publicaciones de TvT – volumen 1)

Issue Paper ‘Human Rights and Gender Identity’, Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights. (Spanish translation – English original version)

III. c Mga May Akda

Dr Brenda Rodriguez Alegre

... nagtapos ng bachelor's, master's at doctoral (magna cum laude) sa Psychology sa University of Santo Tomas. Siya ay miyembro ng Board of Directors ng STRAP. Siya ang punong nangangasiwa ng English-speaking members ng Transgender Resource Center sa Hong Kong. Si Dr Alegre ay isang Resident Tutor sa Lap Chee College at isang Assistant Lecturer ng Sexuality and Gender sa University of Hong Kong, na kung saan isa siya sa mangilan-ngilang mga lantad na akademikong trans* sa Hong Kong. Si Brenda ay interesado rin sa musika, pagkanta, at siya ay gumaganap bilang soprano.

Carsten Balzer/Carla LaGata

... mula noong kalagitnaan ng 1980 ay matagal nang aktibo sa iba't ibang kilusang panlipunan. Ang kanyang PhD thesis ay tungkol sa mga komunidad ng mga trans sa Brazil, Germany at Estados Unidos. Siya ay ang patnugot na nagtatag ng *Liminalis – Journal for Sex/Gender Emancipation and Resistance* at miyembro rin sa ng Editorial Board ng *Transgender Studies Quarterly (TSQ)*. Mula 2011 hanggang 2012, siya ay naging miyembro ng Advisory Committee ng Open Society Foundations' LGBTI Rights Initiative. Sinuportahan ni Carla ang TGEU mula sa simula nito at nagsilbi siya bilang miyembro ng TGEU Steering Committee mula 2008 hanggang 2012. Siya ang Senior Researcher ng TGEU's at sinimulan niya ang TvT project noong 2009.

Ms. C. Joy Cruz

... isang University Researcher sa University of the Philippines Population Institute. Si Ms. Cruz ay may double master's degree sa Business Administration and Demography, mula sa University of the Philippines Diliman. Ang ilan sa mga larangan na kanyang pinagdalubhasaan ay fertility, kasarian at sekswalidad, adolescent studies at technical demography, kasama na ang population projections at population aging. Ang ilan sa kanyang mga kinalahokang adbokasiya ay pagiging miyembro ng iba't ibang nga NGO, katulad ng STRAP Kababaihan Philippines, Inc. at ng Philippine Population Association, na kung saan dati siyang opisyal nito. Siya ay kasalukuyang miyembro ng Board of Trustees, naninilbihang bilang Ingat-Yaman ng Demographic Research and Development Foundation, Inc.

Jan Simon Hutta

... isang Lecturer sa University of Bayreuth sa Germany, at nagtatrabaho sa Cultural Geography Research Group. Siya ay nakapagsaliksik na tungkol sa sexual at transgender politics sa Brazil at Germany. Natanggap niya ang kanyang PhD sa The Open University in Milton Keynes, UK. Noong 2010, ginawa niya ang pagsasaliksik para sa TvT. Siya ay miyembro ng komite ng Space, Sexualities and Queer Research Group (SSQRG) ng Royal Geographic Society, at miyembro ng Editorial Board ng *Revista Latinoamericana de Geografia e Género* at isa sa mga patnugot na nagtatag ng *sub\urban – zeitschrift für kritische Stadtforschung*. Siya ay kasalukuyang naghahanda para sa kanyang pag-aaral tungkol sa mga migranteng trans.

Charlese 'Char' Saballe

... papaalis na Chairwoman ng Society of Transsexual Women of the Philippines (STRAP), ang nangunang transgender human-rights advocacy at support organisation para sa mga transpinay. Si Charlese ang project co-coordinator sa Pilipinas ng Proyeklong Transrespect versus Transphobia (TvT) sa Buong Mundo sa pikikipag-ugnayan sa Transgender Europe (TGEU). Siya ay ang isa sa mga nagtatag ng TransAmbassadors Finland; at kasama ng kanyang kabiyak na si Jaakko Jaskari, ay kasalukuyang gumagawa ng isang dokumentaryo tungkol sa mga babaeng trans. Siya ay kumuha ng kursong Statistics sa University of the Philippines at siya ay isang Data Analytics professional na may kadalubhasaan sa data reporting at workforce management.

III.d Mga tala

- 1 Sumangguni sa Council of Europe Commissioner for Human Rights, Human Rights and Gender Identity, issue paper, July 2009, makikita sa <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1476365> (huling kinonsulta noong 15 Hulyo 2015)
- 2 *Human Rights and Gender Identity* (op. cit.), p. 44.
- 3 C. Balzer and J.S. Hutta, Transrespect versus Transphobia Worldwide: A Comparative Review of the Human-rights Situation of Gender-variant/Trans People, November 2012, p. 5, makikita sa http://www.transrespect-transphobia.org/uploads/downloads/Publications/TvT_research-report.pdf (huling kinonsulta noong 15 Hulyo 2015)
- 4 Sumangguni sa www.transrespect-transphobia.org Habang tinutukoy ang TMM and Legal Mapping, sinabi ni Radcliffe: 'Ang dokumentasyon ng karahasang may kinalaman sa Transphobia at pagtala ng legal na kondisyon ng mga taong transgender ay natatangi at nagbibigay ng malinaw na paliwanag ng laki ng problema at ng iba't ibang maaring gawin kung paano ito sila masosolusyunan.' Sumangguni sa Transrespect versus Transphobia Worldwide: A Comparative Review of the Human-rights Situation of Gender-variant/Trans People (op. cit.) p. 5.
- 5 Ang Red Umbrella ang nagsagawa ng ikalawang yugto ng pananaliksik na ito sa Turkey.
- 6 Sumangguni sa <http://www.stigmaindex.org/> (huling kinonsulta noong 15 Hulyo 2015)
- 7 Sa Kanlurang Bengal, kalahati lamang ng mga kalahok ang sumagot nito.
- 8 Sa Serbia, maraming kalahok ang sumagot ng 'Yugoslavia', ang dating pangalan ng bansa na kung saan sila ipinanganak.
- 9 Dahil walang batas na gender recognition sa Serbia, ang proseso ay naka-depende sa mga kawanin ng gobyerno, kaya maaring puwedeng matanggihan ang kahilingan ng mga taong trans ng walang eksplanasyon. Ang mas detalyeng impormasyon tungkol dito ay matatagpuan sa kabanata ng Serbia.
- 10 Sumangguni sa, e.g. Americas Quarterly 'Colombia strikes physical exam requirement for gender change', 2015, makikita sa <http://www.americasquarterly.org/content/colombia-strikes-physical-exam-requirement-gender-change?utm> (huling kinonsulta noong 15 Hulyo 2015)
- 11 Sumangguni sa C. Balzer, Gender Outlaw Triptychon: Selbstbilder und Formen der Selbstorganisation in den Transgender-Subkulturen Rio de Janeiros, New Yorks und Berlins, PhD thesis, Free University of Berlin, 2007, pp. 132-134, 348-356, 378, makikita sa: http://www.diss.fu-berlin.de/diss/receive/FUDISS_thesis_000000005722 (huling kinonsulta noong 1 Hulyo 2015)
- 12 Isaalangalang na lahat ng mga kalahok sa lahat ng bansa ay hindi sumagot sa tanong na ito.
- 13 Anim lang sa 28 na mga kalahok ang sumagot ng tanong na ito.
- 14 C. Brewer, 'Baylan, asog, transvestism, and sodomy: Gender, sexuality and the sacred in early colonial Philippines', *Intersections: Gender, History and Culture in the Asian Context*, 1999, Vol. 2, makikita <http://intersections.anu.edu.au/issue2/carolyn2.html> (huling kinonsulta noong 5 Setyembre 2014).
- 15 Sumangguni sa J.N. Garcia, 'Male homosexuality in the Philippines: A short history', *I.I.A.S. Newsletter* 35, Nob. 2004, makikita sa http://www.iias.nl/sites/default/files/IIAS_NL35_13.pdf (huling kinonsulta noong 12 Hunyo 2015).
- 16 M. Johnson, *Beauty and Power: Transgendering and Cultural Transformation in the Southern Philippines*, Oxford: Berg, 1997, pp. 26-27.
- 17 Sumangguni sa 'Baylan, asog, transvestism, and sodomy' (op. cit.).
- 18 Sumangguni sa S. Sasot, 'Learning from the Teduray people: Valuing self-determination', *Outrage Magazine*, 30 May 2015, makikita sa <http://outragemag.com/learning-from-the-teduray-people-valuing-self-determination> (huling kinonsulta noong 3 Hunyo 2015).
- 19 J.N. Garcia, *Philippine Gay Culture: Binabae, Bakla, Silahis to MSM*, Diliman, Quezon City: University of the Philippines Press, 2008, pp. 14, 23-25, 36, 162-179; B. Alegre, *Toward a Better Understanding of Hormone and Silicone Injection Use and Self-perception of Transgender Women in the Philippines and Hong Kong*, University of Santo Tomas, Manila, 2013, pp. 9, 16; 'Beauty and power' (op.cit.).

- 20 M. Manalansan, *Global Divas: Filipino Gay Men in the Diaspora*, North Carolina: Duke University Press, 2003, pp. 20-25, 101-105; *Philippine Gay Culture* (op. cit.), pp 46-60; *Toward a Better Understanding of Hormone and Silicone Injection Use and Self-perception of Transgender Women* (op. cit), pp. 8-9, 16-17.
- 21 *Philippine Gay Culture* (op. cit.), pp. 61-80.
- 22 Sumanguni sa S. Sasot, 'Our brave new world: A brief history of the birth of the transgender movement in the Philippines', *Outrage Magazine*, 21 Nob. 2012, makikita sa <http://outragemag.com/our-brave-new-world-third-of-five> (huling kinonsulta noong 5 Setyembre 2014).
- 23 Ipenitasyon ni Dr. Mely Silverio na palitan ang kanyang unang pangalan at kasarian sa kanyang katibayan ng kapanganakan. Noong Octubre 2007, ipinasiyahan ng Korte Sumprema na ang petisyon ay kulang sa merito base sa sumusunod na dahilan: ang pangalan ng isang tao at hindi maaaring palitan sa kadahilanan ng sex reassignment, walang batas ang nagpapahintulot na baguhin ng isang tao ang kanyang kasarian sa katibayan ng kapanganakan sa kadahilanan ng sex reassignment at hindi maaaring baguhin ng isang tao ang kanyang pangalan at kasarian sa kanyang katibayan ng kapanganakan sa kadahilanan ng pagkamakatao. Sumanguni sa *Silverio vs. Republic of the Philippines G.R. No. 174689*, 22 Oktubre, 2007, makikita sa <http://sc.judiciary.gov.ph/jurisprudence/2007/october2007/174689.htm> (huling kinonsulta noong 25 Mayo 2015).
- 24 Ang Barangay ang pinakamaliit na yunit ng pamayanan sa Pilipinas at mayroong humigit kumulang na 42,000 na mga ito sa bansa.

I Ginagabayan ni Dr. Brenda Alegre ang miyembro ng STRAP sa isang training tungkol sa kalusugang pang-transgender

| Notes

A major obstacle in developing concrete steps towards changing the social situation of trans and gender-diverse people is the lack of data.

The present comparative survey on the social experiences of trans and gender-diverse people – which complements the on-going Trans Murder Monitoring and Legal and Social Mapping projects of the TvT research project – tries to address this issue for a small selection of countries, i. e. Colombia, India, the Philippines, Serbia, Thailand, Tonga, Turkey and Venezuela. The survey was implemented in form of a peer research combined with empowerment of local activists and carried out in cooperation with eight Transgender Europe’s partner organizations in Asia, Europe, Oceania, and South America.

The results confirm the experiences of trans activists with empirical data on many issues, including police violence against trans sex workers. At the same time, they reveal blind spots of discrimination and Transphobia, including the situation of trans and gender-diverse children and teenagers.

This report presents the in-depth country analysis for the Philippines.

Transrespect versus Transphobia

The Social Experiences of Trans People in the Philippines
(with Filipino Translation)

| Edited by Charlese Saballe and Carsten Balzer /Carla LaGata

TvT Publication Series Vol. 11

Society of Transsexual Women of the Philippines

TRANS RESPECT VERSUS TRANSPHOBIA
W O R L D W I D E

www.transrespect.org

